

**T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
DİNLER TARİHİ BİLİM DALI**

**HİNT KÖKENLİ YENİ DİNİ HARAKETLERDEN SAİ BABA
TEŞKİLATI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Merve TÜRKER
1630206115**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Nasuh GÜNAY**

ISPARTA-2019

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Öğrencinin Adı Soyadı	Merve TÜRKER
Anabilim Dalı	Felsefe ve Din Bilimleri
Tez Başlığı	Hint Kökenli Yeni Dini Hareketlerden Sai Baba Teşkilatı
Yeni Tez Başlığı ¹ (Eğer değişmesi önerildi ise)	

Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği hükümleri uyarınca yapılan Yüksek Lisans Tez Savunma Sınavında Jürimiz 21/06/2019 tarihinde toplanmış ve yukarıda adı geçen öğrencinin Yüksek Lisans tezi için;

OY BİRLİĞİ OY ÇOKLUĞU²

ile aşağıdaki kararı almıştır.

- Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarılı bulunmuş ve tez **KABUL** edilmiştir.
 Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin **DÜZELTİLMESİ**³ kararlaştırılmıştır.
 Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarısız bulunmuş ve tezinin **REDDEDİLMESİ**⁴ kararlaştırılmıştır.

TEZ SINAV JÜRİSİ	Adı Soyadı/Üniversitesi	Kabul/Ret	İmza
Danışman	Prof.Dr. Nasuh GÜNAY	☒ Kabul ☐ Ret	
Jüri Üyesi	Prof.Dr. Habil ŞENTÜRK	☒ Kabul ☐ Ret	
Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Azize UYGUN	☒ Kabul ☐ Ret	
Jüri Üyesi		☐ Kabul ☐ Ret	
Jüri Üyesi		☐ Kabul ☐ Ret	

¹ Tez başlığının DEĞİŞTİRİLMESİ ÖNERİLDİ ise yeni tez başlığı ilgili alana yazılacaktır. Değişme yoksa çizgi (-) konacaktır.

² OY ÇOKLUĞU ile alınan karar için muhalefet gerekçesi raporu eklenmelidir.

³ DÜZELTME kararı için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır.

YÖK LİSANSÜSTÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM VE SINAV YÖNETMELİĞİ Madde 9-(8) Tezi hakkında düzeltme kararı verilen öğrenci en geç üç ay içinde düzeltmeleri yapılan tezi aynı jüri önünde yeniden savunur. Bu savunma sonunda da başarısız bulunarak tezi kabul edilmeyen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

⁴ Tezi REDDEDİLEN öğrenciler için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır. Tezi reddedilen öğrencinin enstitü ile ilişkisi kesilir.

Bu form bilgisayar ortamında doldurulacaktır.

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Hint Kökenli Yeni Dini Hareketlerden Sai Baba Teşkilatı” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadar ki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

Merve TÜRKER
21/06/2019

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Merve Türker".

TÜRKER, Merve, *Hint Kökenli Yeni Dini Hareketlerden Sai Baba Teşkilatı*, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2019)

ÖZET

Avrupada gerçekleşen reform ve aydınlanma süreci beraberinde modernizmi de getirmiştir. Modernizmle birlikte geleneksel toplum yapısında ve düzeninde ve dini yaşantıda önemli değişimler yaşanmıştır. Yaşanan bu süreçte kiliseye olan güven de oldukça zayıflamıştır. Ayrıca yaşanan iki dünya savaşı tüm dünyada toplumsal ve kültürel değişimleri ve dönüşümleri de beraberinde getirmiştir. Bu değişim ve dönüşümler en çok aile ve din kurumlarında görülmüştür. İnsanlar aileleri ve dini kurumlarla daha az zaman geçirmeye başlamışlardır. Bu alanlarda oluşan boşluğu ise ‘Yeni Dini Hareketler’ olarak da adlandırılan bir takım yeni grup, cemaat, akım ve oluşumlar doldurmaya başlamıştır. Özellikle meditasyon ve yoga uygulamaları ile misyonerlik faaliyeti gösteren Uzak Doğu kökenli gruplar dünya üzerinde kendilerine oldukça geniş bir yayılma imkanı bulmuşlardır. Çalışma konusu olan Sai Baba Hareketi de Hinduizm kökenli yeni dini oluşumlardan birisidir. Sai Baba Hareketi başlangıçta yerel bir hareket olarak karşımıza çıksa da günümüzde 130’a yakın ülkede faaliyeti bulunan bir hareket durumuna gelmiştir. Sosyal yardım, eğitim, sağlık ve çevreci organizasyon faaliyetleri ile dünya çapında yayılım göstermektedir. Ayrıca Hindistan’da çok etkili olarak devlet başkanları düzeyinde de desteklendiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Dini Hareketler, Hinduizm, Shirdi Sai Baba, Sathya Sai Baba.

ABSTRACT

The reform and enlightenment process in Europe brought modernism. With modernism, there have been significant changes in the structure and order of the traditional society and religious life. In this process, the trust in the church has also weakened. Furthermore, the two world wars brought about social and cultural changes and transformations all over the world. These changes and transformations were mostly seen in family and religious institutions. People began to spend less time with their families and religious institutions. The vacancy in these areas has been filled by a number of new groups, communities, movements and formations, also called 'New Religious Movements'. The groups of Far Eastern origin who have been engaged in missionary activities especially with meditation and yoga practices had the opportunity to spread to a wide range of them all over the world. The Sai Baba Movement, which is the subject of the study, is one of the new religious formations of Hinduism origin. Although the Sai Baba Movement initially appeared as a local movement, it has become a movement that has operations in nearly 130 countries. Social assistance, education, health and environmental organization activities are spread around the world. It is also seen that it is very effective in India at the level of heads of state.

Key Words: New Religious Movements, Hinduism, Shirdi Sai Baba, Sathya Sai Baba.

İÇİNDEKİLER

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI	i
YEMİN METNİ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR DİZİNİ	vii
TABLolar DİZİNİ	viii
ŞEKİLLER TABLOSU	ix
ÖNSÖZ	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM YENİ DİNİ HAREKETLER

1. YENİ DİNİ HAREKETLERİN TARİHSEL SÜRECİ	15
2. YENİ DİNİ HAREKETLERİN ORTAYA ÇIKIŞ SEBEPLERİ	20
a. Sekülerleşme	20
b. Subjektivizm	22
c. Kayıtsızlık	22
d. Aşınmışlık	23
e. Bireycilik	24
f. Hazcılık	24
g. Küreselleşme	25
h. Çoğulculuk	27
3. YENİ DİNİ HAREKETLERİN TEOLOJİK KONULARLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİ	27
a. Tanrı İle İlgili Görüşleri	27
b. Günah- Sevap İle İlgili Görüşleri	28
c. Reenkarnasyon İle İlgili Görüşleri	28
4. YENİ DİNİ HAREKETLERİN TEMEL KARAKTERİSTİKLERİ	28
a. Kutsal Üstat	28
b. Kurtarıcı Reçete	30
c. Kurtarılmış Aile veya Hidayet Cemaatleri	31
d. Senkretizm ve Eklektizm	31
e. Mesihçilik (Mesianizm, Millenarianism, Binyılcılık)	32
f. Taraftar Edinme ve Bunları Yapı İçinde Tutma Yöntemleri	33

İKİNCİ BÖLÜM SAİ BABA HAREKETİ

1. SHİRDİ SAİ BABA (1838- 1918)	36
2. SATHYA SAİ BABA’NIN (1926- 2011) HAYATI	41
a. Sai Baba’nın Eserleri	46
b. Sathya Sai Baba’nın Mucizeleri	50
c. Sai Baba Hareketinin Öğretileri	54
c.1. Satya (Gerçeklik).....	56
c.2. Dharma (Görev)	58
c.3. Şanti (Barış)	59
c.4. Prema (İlahi sevgi)	59
d. Sai Baba Hareketin’de İbadet Şekilleri	61
e. Bayramlar ve Festivaller	66
f. Müritlerin Uyması Gereken Kurallar	66
g. Sathya Sai Baba Hareketinin Teşkilat Yapılanması ve Yayınları	67
h. Sai Baba Hareketinin Misyon Faaliyetleri	75
i. Dünya Geneline Uluslararası Sathya Sai Organizasyonunun Eğitim Faaliyetleri	86
j. Dünya Geneline Uluslararası Sathya Sai Organizasyonu’nun Sağlık Alanındaki Faaliyetleri	89
k. Sathya Sai Baba’nın Türkiye’deki Faaliyetleri	92
l. Sathya Sai Baba’ya Yöneltilen Eleştiriler	92
SONUÇ	95
KAYNAKÇA	99
EKLER	106
EK: 1	106
EK. 2	107
ÖZGEÇMİŞ	110

KISALTMALAR DİZİNİ

a.g.e.	: Adı Geçen Eser
a.g.m.	: Adı Geçen Makale
a.g.t.	: Adı Geçen Tez
ayr.	: Ayrıca
bkz.	: Bakınız
c.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
Ed.	: Editör
M.Ö.	: Milattan Önce
M.S.	: Milattan Sonra
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
Ss.	: Sayfa Sayısı

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: SSIO'nun Bölge 1'de merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul bilgilerini içeren tablo.....	78
Tablo 2: SSIO'nun Bölge 2A'daki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayısını içeren tablo.....	79
Tablo 3: SSIO'nun Bölge 2B'deki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını içeren tablo.....	80
Tablo 4: SSIO'nun Bölge 3'deki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını içeren tablo.....	81
Tablo 5: SSIO'nun Bölge 4'deki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını içeren tablo.....	82
Tablo 6: SSIO'nun Bölge 5'deki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını gösteren tablo.....	83
Tablo 7: SSIO'nun Bölge 6'daki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını gösteren tablo.....	83
Tablo 8: SSIO'nun Bölge 7'deki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını içeren tablo.....	84
Tablo 9: SSIO'nun Bölge 8'deki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını gösteren tablo.....	85
Tablo 10: SSIO'nun Bölge 9A'daki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını içeren tablo.....	85

ŞEKİLLER TABLOSU

Şekil 1: SSEHV'in Program Logosu.....	69
Şekil 2: Prasanthi Nilayam Tapınağının Ana Girişi	71
Şekil 3: SSIO'nun Logosu.....	71
Şekil 4: Sri Sathya Hill Manzara Stadyumu.	72
Şekil 5: Dinlerin Birliğini Gösteren Sütun.	73
Şekil 6: Prasanthi Nilayam'ın Girişi.	74
Şekil 7: SSIO'nun Logosu.....	76
Şekil 8: SSIO'nun Dünya Genelindeki Faaliyetlerinin Gösterildiği Harita.	106
Şekil 9: Chaitanya Jyothi Müzesi	107
Şekil 10: Sanathana Samskuriti Müzesi.....	107
Şekil 11: Sri Sathya Sai Uzay Tiyatrosu (Planetarium)	108
Şekil 12: Sathya Sai Baba'nın Doğum Yeri (Shivalayam).....	108
Şekil 13: Sri Sathya Sai Hill Manzara Stadyum.....	109
Şekil 14: Prasanthi Nilayam'ın Merkezi. 1949'da inşa edilen dua salonu. Bir çok manevi aktivite bu salonda düzenlenmektedir.	109

ÖNSÖZ

Dünyamızda yaşanan iki dünya savaşının bitiminden sonra 1950 sonrası yaygınlaşan komünist ve materyalist düşünce, toplumun yapısı ve düzeninde özellikle aile ve din kurumlarında köklü değişimleri beraberinde getirmiş ve yeni dini hareketler yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu oluşumlar sekülerizm ve modernizmin ortaya çıkardığı manevi boşluğu gidermeyi iddia ederek kendilerine taraftar toplamaktadırlar. Hedef kitleyi genellikle aile bağları zayıf, manevi arayış içinde olan gençler oluşturmaktadır.

Yeni Dini hareketler teknolojinin gelişmesi ve internet vasıtasıyla insanların birbirleriyle ulaşım ve iletişimin oldukça kolay hale gelmesiyle misyon faaliyetlerini oldukça hızlandırmışlar ve yayılma alanı bulmuşlardır. Özellikle 1970 sonrası toplu intihar vakalarının görülmeye başlaması araştırmacıların dikkatini çekmiş ve yeni dini hareketler ile ilgili akademik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır.

Yeni dini oluşumlar genellikle Hıristiyan kökenli olmakla birlikte birçoğu da Uzak Doğu dinlerinden köken almaktadır. Çalışma konusu olan Sai Baba Hareketi Hinduizm kökenli yeni dini hareketlerden biridir.

Bu çalışmanın temel amacı Hint kökenli yeni bir dini hareket olan Sai Baba Hareketi'ni tanıtmak, misyonerlik faaliyetleri ve yayılımcı politikaları hakkında bilgi vermektir.

Çalışma giriş ve iki bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın odak noktasını Sathya Sai Baba hareketi oluşturmakla birlikte Hinduizm genel anlamda yeni dini hareketlere, özelde de araştırma konusu olan Sai Baba hareketine etki ettiği için öncelikle Hinduizm hakkında genel bilgiler vermeyi ve konumuzla alakalı olan kavramları açıklamayı uygun gördük. Sai Baba Hareketi de misyon faaliyetli yeni dini hareketlerden olduğu için birinci bölümde yeni dini hareketlerin oluşum süreci, ortaya çıkış sebepleri, teolejik konularla ilgili görüşleri ve temel karakteristikleri hakkında bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde ise ana konu olan Sai Baba Hareketi incelenmiştir. Hareketin kurucu şahsı Sathya Sai Baba'nın hayatı, eserleri, hareketin teşkilat yapılanması, misyonerlik faaliyetleri, hareketin Türkiye'deki yapılanması ve harekete yönelik yapılan eleştiriler hakkında bilgi verilmiştir.

Çalışmanın temel kaynaklarını Sathya Sai Baba'nın yazmış olduğu kendi eserleri ve adananları tarafından Sai Baba ile konuşmaların derlendiği eserler oluşturmaktadır. Ayrıca yeni dini hareketler ile ilgili daha önce yapılmış olan referans kaynaklardan

Nasuh Günay'ın 'Türkiye'de Yeni Çağ İnançları,' Ali Rafet Özkan'ın 'Kıyamet Tarikatları', Ali Köse'nin 'Milanyum Tarikatları' ve Mehmet Aydın'ın 'Türkiye'ye yönelik Batı Kökenli Dini Cereyanlar' isimli eserlerden, yabancı dilde ve Türkçe olarak yapılan pek çok akademik çalışmadan faydalanılmıştır.

Çalışma hazırlanırken deskriptif, fenomenolojik ve araştırma metotları kullanılmıştır.

Bu çalışmayı hazırlarken her zaman yönlendirmeleri ile yolumu aydınlatan sayın hocam Prof. Dr. Nasuh GÜNAY'a ve çalışma boyunca desteklerini hiç esirgemeyen sevgili eşim Abdullah TÜRKER'e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

GİRİŞ

Dünya genelinde pek çok yayılımcı politika izleyen ve misyonerlik faaliyetinde bulunan yeni dini hareketler bulunmaktadır. Son yıllarda özellikle Hint kökenli dinlerin yoga ve meditasyon gibi kavramları kullanarak misyonerlik faaliyeti gösterdiğine tanık olmaktayız. Bu çalışmanın konusunu ise yeni dini hareketlerden olan Sai Baba Hareketi oluşturmaktadır.

Hint yarımadası Umman denizi ile Bengal körfezi arasında, kuzeyde Himalaya sıradağları ile güneyde Hint okyanusuna doğru üçgen biçimde daralan bölgenin ismidir.¹ Bu bölge dağlar ve denizlerle çevrili olan coğrafi konumu neticesinde çevresindeki diğer bölgelere göre yabancı istilasına daha az maruz kalmıştır. Dolayısıyla dünyadaki diğer kültür ve medeniyetlerden farklı olan Hint kültür ve medeniyetinin uzun yıllar boyunca orijinalliğini koruması bu coğrafi konumunun neticesinde ortaya çıktığı söylenebilir.² Dünyanın en eski yerleşim merkezlerinden biri olan bu bölgede tarih boyunca ortaya çıkan dinlere Hint dinleri denilmektedir. Bu dinlerin en köklüsü ve yarımada en yaygın olanı Hinduizm'dir.³

Hindu terimi İndus nehrinin etrafında oturan halka, onlarla ortak sınıra sahip olan Persliler tarafından Sanskritçe olan Sindhu'nun farsça Hindu olarak adlandırılmasıyla ortaya çıkmıştır. Orada oturan halka Hindus, bu halkın inanç ve düşünce sistemini ifade etmek için ise 'Hinduizm' terimi kullanılmaktadır. Hindular ise kendi dinleri ifade için 'Sanâtana Dharma' (Ezeli- Ebedi Düzen) veya sadece Dharma kelimesini kullanmaktadırlar.⁴

MÖ. 1500- 1250 yıllarında Hind- Avrupalı göçebe ve savaşçı topluluklardan biri olan Ariler'in akınlarına maruz kalan Hint yarımadasında, İndus vadisine gelen Ariler'in inançları ile burada bulunan eski kültür birbirini etkileyerek bir sentez oluşturmuştur. Brahmanizm ya da Vedizm diye anılan bu çok tanrılı dini sentez miladi I. yüzyıldan XII. yüzyıllar arasında Budizm, Jainizm, İslam ve yerli dinlerin birbirini etkilemesi sonucunda henoteistik anlamda (pek çok tanrıdan birinin yüceltilmesi ve

---

¹ Sırrı Erinç, 'Hindistan', *DİA*, İstanbul- 1998, c. 18, s. 69.

² Ali İhsan Yitik, *Doğu Dinleri*, İSAM Yayınları, İstanbul, Ekim- 2014, s. 22.

³ Ekrem Sarıkçıoğlu, *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*, Fakülte Kitabevi, Isparta- 2016, s. 140-141.

⁴ Swami Bhaskarananda, *The Essentials of Hinduism*, Viveka Press, Canada- 2009, s. 2.

onun yanı sıra diğerlerine de tapılması) tek tanrılı bir inanç halini alarak bugün Hinduizm diye bilinen dini sistemi oluşturmuştur.⁵

Hinduizm'in Hint kıtasında hâkim din olmasının sebepleri arasında hiçbir eleme ve ayıklama yapmaksızın çeşitli inanç ve uygulamaları bünyesinde toplaması, farklı dinleri telif etmesi ve hoşgörülü davranması gösterilebilir. Hinduizm'de pek az dini fikrin uzlaşmaz olarak görüldüğü çok geniş bir uzlaşmacılık ve serbestlik görülmektedir. Bu nedendir ki Hinduizm yüzyıllar boyu birçok dini bünyesine katarak hâkimiyetini sürdürmektedir. Uzlaşmacı yeni dini hareketlerin sıklıkla Modern Hinduizmden çıkmasının kökeninde de bu durum yer almaktadır.⁶

Hinduizm'i diğer dinlerden ayıran en önemli özellik onun belirli bir kurucusu ve amentüsünün olmamasıdır. Bu din tedricen gelişip zamanla büyük bir külliyata sahip olmuştur. Hinduizm'in belirli bir kurucusunun olmaması Hindular tarafından diğer dinlere göre bir üstünlük olarak algılanmaktadır. Çünkü onlara göre Hinduizm zaman içinde çeşitli azizler ve ilahi enkarnasyonlar⁷ ile zenginleştirilmiş ve daha önce yazılmış olan kutsal metinler çağın gereksinimlerine göre tekrar yenilenmiş, zamana ve insanlara uygun hale getirilmiştir. Onlara göre eğer bir din zamanla güncellenmiyor ve temizlenmiyorsa geçerliliğini yitirir ancak bu Hinduizm için söz konusu değildir.⁸

Özellikle modern dönemde Sanatana Dharma'nın (ezeli- ebedi din) yeryüzündeki bütün inanç sistemlerini kapsayan bir üst yapı, evrensel bir din olduğu söylemleri başlamıştır. Son dönem Hindu düşünürleri de Hinduizm'in kesinlikle diğer dinler ile karşılaştırılmayacağını, onun en eski ve en evrensel din olduğunu, diğer dinlerin Sanatana Dharma'nın yanlış yorumlanmış veya tahrif edilmiş bir şekli olduğunu savunmaktadırlar.⁹ Ayrıca diğer dini inanış ve felsefelere karşı oldukça esnek olan Hinduizm'in yüzyıllar içerisinde kendini yenileyerek insan ihtiyaçlarına göre uyarlanmış olması ve mevcut herhangi bir din tarafından desteklenmemiş olmasıyla da mükemmel bir inanç sistemi olduğu iddia edilmektedir.¹⁰

---

⁵ Kürşat Demirci, 'Diğer Dinler', *DİA*, İstanbul- 1998, c. 18, s. 93; Sarıkçıoğlu a.g.e., s. 141; Mehmet Aydın, *Dinler Tarihine Giriş*, Nüve Kültür Merkezi Yayınları, Ağustos- 2015, s. 89.

⁶ Demirci, a.g.m., s. 93.

⁷ İncarnation Tanrı'nın insan bedeni içine girmesi anlamına gelmektedir. Bkz: Mehmet Aydın, *Ansiklopedik Dinler Sözlüğü*, Din Bilimleri Yayınları, Konya- 2005, s. 202.

⁸ Bhaskaranda, a.g.e., s. 5.

⁹ Ali İ. Yitik, Hinduizm'in Diğer Dinlere Bakışı, *DEÜİFD*, s. 10, İzmir- 1998, s. 78.

¹⁰ Sri Swami Svananda, *All About Hinduism*, A Divine Life Society Publication, Utar Pradeş, 1999, s. 6.

Hinduizm'in tarihsel süreci klasik, ortaçağ ve modern Hinduizm olmak üzere üç ana bölümde incelenebilir. Klasik Hinduizm M.S. IX. yüzyılda Advaita¹¹ hareketinin ortaya çıkışına kadar ki olan süreçtir. Bu dönemde Hinduizm'in dini literatürü tamamlanmıştır. Ayrıca Hint dinlerinin inanç sistemini oluşturan temel kavramlar bu dönemde ortaya çıkmıştır. Altı *darşana* (altı görüş) ya da felsefi ekollerin, kast (*varna*) düşünce sisteminin, her bir Hindu ferdin hayatının altı safhaya ayrılmasının (*aşrama*), kutsal metinlerin *şruti* (vahiy) ve *smriti* (gelenek) olarak ikiye ayrılmasının tamamlandığı dönemdir. Veda döneminin sonunda rahipler etkilerini yitirerek Sanskrit ve yazılı geleneğin tek koruyucusu olarak Brahminler öne çıkmıştır. Vedalara bağlılığı doktrin olarak kabul ettikleri için onları otorite kabul etmeyen Cayinist ve Budistleri sapmış olarak ilan ettiler ve bunun neticesinde Cayinist ve Budizm ayrı bir din olarak yollarına devam etmiştir. Sonraki süreçte Hinduizm için büyük öneme haiz olan Mahabharata ve Ramayana gibi destanlar ve kutsal metinler kompoze edilmiştir. Yani Hinduizm'in bugün mevcut olan inanışlarının tamamlandığı bir süreç olmuştur. Aynı zamanda M.S. 200 ve 300 'lü yıllar Hinduizm din adamlarının tekelinden kurtulup Brahmanizm'in sona erdiği ve dinin halka mal olduğu dönem olmuştur. Bu süreçte bireyin karma ve samsara çarkından sadece ferdi olarak kurtulabileceği (*atmajnana*) düşüncesi, insanların toplu olarak kurtuluşa erişebileceği (*lokasamgraha*) düşüncesine doğru evrilmiştir. Böylece Hinduizm kitleleri toplu halde kurtuluşa götürebilecek bir hüviyet kazanmış ve bu durum Hinduizm'in sosyalleşmesine ve ibadet sisteminin de değişime uğramasına yol açmıştır. Klasik ibadet şekli olan *samnyasa* (*inziva*) terk edilerek, karma yoga anlayışına dayalı bir ibadet sistemi geliştirilmiştir.¹²

M.S. 300- 750 yılları arasında vedalar döneminin hâkim ibadet şekli olan kurban yerini, ibadet edilen Tanrı'yı simgeleyen imgenin ya da heykelin önünde ibadet etme (*puja*) şekline bıraktı. Bu geçiş dinin monoteizme doğru kaymasının yolunu açmıştır. Ayrıca Puranalar adıyla bilinen kutsal yazılar kompoze edildi. Bu dönemde mabet

---

¹¹ Advaita hareketi Hinduizm'in altı felsefe ekolünden biri olan Vedanta ekolünün on okulundan biridir ve günümüzde hem Hindistan'da hem de batıda en çok bilinen Hint felsefe okulu olarak varlığını sürdürmektedir. Bu öğretiyi Hindu filozof Şankara tarafından ortaya atılmıştır. Bu hareketin temel öğretisi tek gerçek varlığın Brahma olduğu, onun dışında kalan her şeyin bir yanılsama olduğudur. Kişi eğer bu teklifi ve ondan başka varlığın bulunmadığı bilgisine erişirse karma ve onun yol açtığı sonsuz döngü olan samsara çarkından kurtulabilir. Daha geniş bilgi için bkz: Fuat Aydın, Hint Düşüncesinde Varlığın Birliği ya da Şankara'nın Advaita Vedantası'nın Varlık Anlayışı, Tarihten Günümüze Tartışmalı İnanç Meseleleri- II, ed. Mehmet Bulgen, İsmail Taşpınar, *M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları*, İstanbul- 2015, s. 231.

¹² Kürşat Demirci, Hinduizm, *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul- 1998, c. 18, s. 113.

ibadeti başladı ve mabetler Hindu yerleşim yerlerinin ayrılmaz bir parçası haline geldi.¹³ M.S. 750 ve 1000’li yıllar arasında Advaita sistemi tesis edildi. Bu dönemin temel karakteristiği monist¹⁴ Tanrı ve alem anlayışının bütün dini sisteme hakim olmasıdır.¹⁵

Dinin ikinci evresi X. asırdan XIX. asra kadar süren Ortaçağ Hinduizm’i adı verilen dönemdir. Bu dönemde önemli iki gelişme yaşanmıştır. Bunlardan ilki karma-yoga¹⁶ ve jnana-yoga¹⁷’nın yanında üçüncü bir kurtuluş yolu olarak bhakti- yoga¹⁸’nın ortaya çıkmasıdır. Bhakti hareketi kast sistemini¹⁹ reddederek bütün insanlığın kardeşliğini savunmuş, bireyin ancak Tanrı’ya sevgi ve samimiyetle kendini adanması neticesinde kurtuluşa erişebileceğini ifade etmiştir.²⁰ Bu düşünce Hinduizm’in mistik yönü ile yayılmasını hızlandırmıştır. Ortaçağ Hinduizm’inde ortaya çıkan bir diğer gelişme kendileri aşağı kastlardan olan, bütün kast ayrımlarını ve dinin zahiri şekillerini reddeden İslam’ı ve Hinduizm’i sentezlemeyi hedefleyen Kabir²¹ (M.S. 1440- 1518) ve

---

¹³<https://docplayer.biz.tr/14728918-Fuat-aydin-hint-dinleri-hinduizm-cayinizm-budizim-sihizm.html>
27.03.2019

¹⁴ Monizm: evrendeki her şeyin aynı özden meydana geldiğini savunan metafizik bir teoridir. Her şeyin bir tek zorunluluktan, ilkeden, madde veya enerjiden olduğunu iddia etmektedir. Bkz: N. Günay, Türkiye’de Yeniçağ İnançları, Manas Yayınevi, Isparta 2011, s. 82.

¹⁵ Yitik, a.g.e., s. 34.

¹⁶ Karma- yoga yapılan eylemlerden kişisel bir kazanç beklemeden, eylemin sonucundan bir çıkar sağlama düşüncesi olmadan işi yapmaktır. Karma- yoganın temeli ‘eylemsiz eylem’ veya ‘eylemde eylemsizlik’tir. Eylemler sadece bencillik ve bağılıktan uzak bir şekilde değil aynı zamanda ahlaki anlamda kusursuz bir şekilde yapılmalıdır. Daha geniş bilgi için bkz: Hammet Arslan, Hint Dinlerinde Bir Arınma Ve Aydınlanma Yolu Olarak Yoga, *DEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Doktora Tezi, İzmir- 2013, s. 96; Swami Nikhilananda, *Hinduizm*, Çev. Aslı Özer, Ruh ve Madde Yayınları, İstanbul, Haziran- 2003, s. 123.

¹⁷ Jnana- yoga bilgi, bilgelik yogasıdır. Atman – Brahman özdeşliğini idrak veya Brahman bilgisine ulaşma anlamına gelir. Düşünme, tefekküre dalma ve bazı eğilimlerden vazgeçme suretiyle yapılır. Daha geniş bilgi için bkz: Nasuh Günay, Yoganın Mahiyeti Ve Çeşitleri, *SDÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2007/2, s. 19, ss. 74; Arslan, a.g.t., s. 95.

¹⁸ En kolay yoga türü olup din adamı sınıfına dahil olmayan halk arasında yaygındır. Temelinde insanın acizliği ve yüce bir gücün varlığına inanmak yatmaktadır. Bhakti yoga bu yüce güce inanma ve bağlanma yoludur. Daha ayrıntılı bilgi için bkz: Ali İ. Yitik, ‘Yoga’, *DİA*, İstanbul- 2013, c. 43, s. 558.

¹⁹ Arilerin Hint alt kıtasındaki topluluklarla etkileşimi sonucu ortaya çıkan sosyal sınıflardır. Hinduizm’de herkes doğuştan farklı sosyal sınıflarda dünyaya gelmektedir. Dört temel kast vardır. Bunlar brahminler, kşatriyalar, vaısyalar ve sudralar’dır. Bir de kast dışında kalan parya’lar vardır. Daha geniş bilgi için bkz: Halide Rumeysa Küçüköner, Hint Alt- Kıtasının Dini ve Kültürel Yapısının Şekillenmesinde Arilerin Rolü, *e- Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, Mayıs 2018, c. 10 s. 2, ss. 621: Yitik, a.g.e., s. 46.

²⁰ Demirici, *Hinduizm*, s. 114.

²¹ Kabir: (1440- 1518) Hindistan’da İslam ile Hinduizm arasında bir senteze varmaya uğraşan, büyük mistik şair. Hinduizm’de mevcut olan ilâh resim ve heykellerini reddetmekle beraber, yegâne Allah’ın ismi olarak Hind avatarası Rama’nın adını kullanmıştır. bkz: Annemarie Schimmel, *Dinler Tarihi*, Kırkambar Kitaplığı, Nisan- 2007, s. 216

Guru Nanak²² (M.S. 1469- 1538) gibi isimlerin ortaya çıkmasıdır. Bu isimlerin ortaya çıkmasında Bakti hareketinin de önemli bir katkısı vardır. Onların ortaya attığı hareket zamanla ayrı bir din hüviyeti kazanarak Sihizm²³ olarak isimlendirilmiştir.

Modern Hinduizm döneminde 18. Yüzyılda günümüze kadar olan dönemi kapsamaktadır. Bu dönemdeki düşünürlerin yaptıkları çalışmalar Hint dini düşünce sisteminin günümüzdeki şeklini almasında önemli bir rol oynamıştır. Bu düşünürlerin bazıları Hinduizm’i politeistik inanç ve uygulamalardan kurtararak asli formuna döndürmeyi hedeflerken bazıları ise Batı düşünce sisteminden özellikle Hıristiyanlıktan etkilenerek yeni dini ve felsefi akımları oluşturmuşlardır.²⁴

1. Hinduizm’in Genel Özellikleri

Yukarıda da bahsedildiği gibi Hinduizm uzun bir tarihsel süreç sonucunda birikim yaparak oluşmuş bir dindir. Dünyanın en eski dini geleneklerinden biri durumunda olan Hinduizm bugün yaklaşık bir milyarı bulan mensubuyla dünyada en fazla taraftarı bulunan üçüncü din konumundadır. Hinduizm’in geliştiği bu uzun tarihsel süreç içerisinde Hinduizm kökenli birçok din ve mezhep ortaya çıkmıştır. Hinduizm’in bugün üç ana mezhebi bulunmaktadır. Bunlar Şivacılık²⁵, Vişnuculuk²⁶ ve

---

²² Sihizm’in kurucusu Guru Nanak (1469- 1538) Pencap’ın bir köyü olan Talvandi’de doğmuştur. Erken yaşlarda din ile ilgilenmeye başlayan Nanak İslam ile Hinduizm’i bağdaştırmaya çalışmıştır. Onun gayesi dinler arasında bir uzlaşma sağlayarak toplumsal ve ahlaki bir ıslahat meydana getirmektir. Nanak Hinduizm’in kast sistemindeki katı ayrıma ve politeizme karşı bir doktrin geliştirmiştir. İslam’dan etkilenerek Tanrı’nın enkarnasyonunun imkansız olduğunu ancak tanrı ile vecdi bir birlik sağlanılabileceğini iddia etmiştir. Daha geniş bilgi için bkz: Abdurrahman Küçük, *Sihizm, A.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, s. 28, 1986, ss. 396; Mircea Eliade, Ioan P. Couliano, *Dinler Tarihi Sözlüğü*, çev. Ali Erbaş, İnsan Yayınları, İstanbul- 1997, s. 162; Huzeyfe Sayım, ‘Sih Dini’, *DİA*, İstanbul- 2009, c. 37, s. 166; Dietmar Rothermund, Guru Nanak, *Encyclopedia Of India*, ed. Stanley Wolpert, c. 2, Detroit- 2006, s. 168.

²³ Shizim: XIV. Yüzyılın başlarından itibaren Guru Nanak’ın öncülüğünde ortaya çıkan başlarda dini uzlaşmacı bir hareketin daha sonra din haline gelmiş şeklidir. İslam ile Hinduizm’in farklı yönlerini alarak ona kendi yorumunu ekleyen Sihizm dinler tarihçileri tarafından senkretik bir din olarak kabul edilmektedir. Hindu politeizmine, putçuluğa, kast istemine ve Brahmanların aşırıya kaçan uygulamalarına tepki olarak ortaya çıkmıştır. Yerli Hindu düşüncesi ile İslam’ın Tanrı inancının bir karışımı olarak ibadet ve riyazattan daha çok, ahlaki davranışlara sevgi ve hoşgörüyü önem veren bir din olarak dinler tarihinde yerini almıştır. Daha geniş bilgi için bkz: Huzeyfe Sayım, *Shizm’in Din Anlayışı, Dinler Tarihi Araştırmaları- II*, Dinler Tarihi Derneği Yayınları, Ankara- 2000, s. 279; Ali İhsan Yitik, a.g.e., s. 161.

²⁴ Cemil Kutlutürk, *Hinduizm’de Avatar İnanç*, Otto Yayıncılık, Aralık- 2017, s. 181.

²⁵ Şivacılık Şiva’yı en yüce tanrı olarak kabul eden ve ona tapınmayı esas alan Hindu mezhebidir. Daha geniş bilgi için bkz: Yitik, a.g.e., s. 72.

²⁶ Hinduizm’in tanrılarından biri olan Vişnu’ya ve onun avaturları olan Rama ve Krişna’ya tapınma hareketidir. Vişnu’yu en yüce tanrı olarak kabul ederler. En ünlü tapınakları Birla Mandir’dir. Daha geniş bilgi için bkz: Mehmet Aydın, *Ansiklopedik Dinler Sözlüğü*, s. 788.

Şaktizm²⁷’dir. Şivacılığın kendi içinde on, Vişnuculuğun yirmi, Şaktizm’de ise beş adet alt mezhepleri vardır. Bunların dışında irili ufaklı yaklaşık on beş farklı mezhep bulunmaktadır.²⁸

Hinduizm’in kutsal kitap literatürü oldukça zengindir. Hindu kutsal metinleri Vedalar, Brahmanalar, Aranyakalar, ve Upanişadlar olarak bilinen onlarca ciltlik bir külliyattan oluşur. Bunlara Sruti yani ‘vahyedilenler’ denir.

Veda kelime olarak ‘bilgi, ebedi hikmet’ anlamındadır. Dört ayrı kitaptan oluşmaktadır. Sanskritçe yazılmış olan bu metinler Hindu dininin temelini oluşturan ve Tanrı Brahman tarafından vahiy edildiğine inanılan yazılardır.

Brahmanalar ise muhtemelen M.Ö. 1000 ve 500’lü yıllar arasında rahipler tarafından yazılarak kutsal metinlere dâhil edilmişlerdir. Genel olarak kurban, dini törenler, öğrenciler için yazılmış hikmet ve Hindistan tarihi, eski adetleri ve felsefi sistemleri üzerine yayılmış metinlerdir.²⁹

‘Aşrama’ denilen inziva merkezlerinde okunan Aranyakalar, ‘omm’³⁰ gibi gizemli heceler, dini törenlerin arkasındaki gerçek manaları anlama ve ‘mutlak varlık’ üzerine düşünmeyi konu edinmektedir. Böylece Hinduizm somuttan soyuta doğru bir dönüşüm geçirmiş ve kurtuluşa ulaşmak için yapılan kurban törenleri yerini tefekkür sayesinde önce hakiki bilgiye sonra da kurtuluşa ulaşma düşüncesine bırakmıştır.³¹

Söz konusu literatür içinde en son kompoze edilen Upanişadlar felsefi bir yapıya sahiptir. Daha önceki dönemden farklı bir tanrı tasavvuru geliştirmiş, dini ve felsefi alanda yeni yaklaşımlar ortaya koymuştur ve bu da Hint dini düşüncesini önemli ölçüde etkilemiş ve katkı sağlamıştır.³² Upanişadlar’a göre insan ruhlarının (*atman*³³)

---

²⁷ Şaktacılık mezhebinde tanrıların Şakti denilen ve çoğunlukla eşleriyle birlikte tasvir edilen dişil güce inanılır. Hindular arasında oldukça yaygın olan bu mezhebin mensuplarının ibadet ettikleri tanrıların başında Kali, Durga, Parvati, Lakşmi gibi tanrıçalar gelir Özellikle Bengal ve Assam’da yaygındır. Bu mezhepte hem mistik bilgi ve yoga hem de iman eşit ağırlıktadır. bkz: Yitik, a.g.e., s. 74; Kutlutürk, a.g.e., s. 34.

²⁸ Yitik, a.g.e., s. 36.

²⁹ Yitik, a.g.e., s. 59.

³⁰ Hinduizm ve çoğu Hint dinlerinde dinsel yada mistik etkisi olduğu inanılan sözcüklerden en kutsalıdır. Sanskritçe bir kelime olan omm ‘AUM’ olarak yazılır. Buradaki a ve u sesleri okunuşta o sesini vermektedir. Buradaki ‘A’ yaratıcı tanrı Brahma, ‘U’ koruyucu tanrı Vişnu ‘M’ ise yok edici Şiva’yı temsil eder. Daha geniş bilgi için <http://yogaturkiye.org> 19.4.2019: tr.wikipedia.org 19. 4. 2019; N. Günay, a.g.e., s. 81.

³¹ Yitik, a.g.e., s. 60.

³² Ali İ. Güngör, Cemil Kutlutürk, Upanişadların Temel Kavramları, Getirdiği Yeni Yaklaşımlar ve Hint Dini ve Felsefi Dünyasına Katkıları, *Dini Araştırmalar*, Eylül, Aralık- 2009, c. 12, s. 35, ss. 36.

³³ Hindu dini metinlerinden olan vedalara göre atman, insanın ya da herhangi bir fenomenin özü ya da iç varlığı anlamında kullanılmıştır. Öz ya da ruh demektir. Sözcük ‘hareket etmek’ veya ‘nefes almak’

kâinat ruhları (*brahman*³⁴) ile birleşmesinden varlıklar meydana gelmiştir. Gaye bunu idrak ederek ebedi mutluluğa ulaşmaktır.³⁵ Upanişadlar'da brahman ve atman'la ilgili bilgilerin yanı sıra evren, yaşam, ölüm, ölüm sonrası hayat, yeniden doğuş ve kurtuluş gibi konularda da önemli bilgiler verilmektedir.³⁶

Hindu kutsal kitaplarının arasında Mahabharata ve Ramayana gibi destanlar, Sutralar, Puranalar ve Manu Kanunnamesi gibi dinsel hukuk alanında yazılmış kanunnameler vardır ki bunlarda 'akledilerek kaleme alınan' eserler yani Smitri kapsamında yer almaktadır. Ayrıca Mahabharata destanı dünyanın en uzun destanıdır ve onun içinde bulunan Bhagavad-Gita bölümüne göre, Tanrı kendini dünyaya adamıştır. O her şeydir ve her şeydedir. Aynı zamanda o kainatın hakimidir.³⁷

Puranalar ise dünyanın yaratılışı, Tanrı'nın farklı bedenleşmeleri (avatara) ile insanlık tarihine müdahalede bulunması, Hint mitolojisi, tarihi ve felsefesi hakkında önemli bilgileri içeren bir eserdir.³⁸

Hinduizm'in inanç sistemine bakacak olursak politeistik bir Tanrı anlayışıyla karşılaşmaktayız. Eski İran ve Hint dinleri gibi animistik dinlerin çoğunda tanrının dünya düzensizliği ortadan kaldırmak ve düzeni yeniden tesis etmek gibi amaçlarla çoğu zaman insan şeklinde bazen de hayvan suretinde yeryüzüne tamamen veya kısmen bedenleşmesi inancı görülmektedir. Hinduizm'de inanılan tanrısal varlıkların genel olarak gerçek Tanrı'nın bir tezahürü/ avatara olduğuna inanılmaktadır. Avatara kavramı terim olarak 'zuhur etmek, alçalmak, inmek' anlamlarına gelmektedir. Avatar inancı aynı zamanda 'kurtarıcı' fikri ile de ilişkilendirilmektedir. Buna göre kötülüğün arttığı ve her tarafı sardığı bir dönemde tanrı Kalki olarak bedenleşecek ve insanlığı kurtaracaktır. Ayrıca bu inanç, Sai Baba hareketi gibi Hinduizm kökenli yeni dini

---

kökünden türetilmiştir. Daha geniş bilgi için bkz: Güngör, Kutlutürk, a.g.m., s. 37; M. Aydın, *Ansiklopedik Dinler Sözlüğü*, s. 64; Costance A. Jones, James D. Ryan, *Encyclopedia of Hinduism*, Facts On File, New York- 2007, s. 51.

³⁴ Brahman, Vedik geleneğinin en önemli kelimelerinden biridir. Kök itibarıyla 'şemek, büyüme' anlamlarına gelmektedir. Terim olarak Brahman Upanişadlar'a göre tek ve en yüce güçtür. En yüce gerçekliktir. O ezeli, ebedi, her şeye kadir, her şeyi bilen ve bilgisi kendiliğinden olandır. Bütün yaşayan ve yaşamayan dünyayı kaplayan özdür. Daha geniş bilgi için bkz: Güngör, Kutlutürk, a.g.m., s. 37; Jones, Ryan, a.g.e., s. 91.

³⁵ Sarıkçıoğlu, a.g.e., s. 142.

³⁶ Cemil Kutlutürk, Upanişadlar'ın Hint Kutsal Metinleri Arasındaki Yeri Ve Önemi, *Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara- 2009.

³⁷ Sarıkçıoğlu, a.g.e., s. 143.

³⁸ Yitik, a.g.e., s.64.

akımların gelişmesinde de önemli bir rol oynamıştır. Bu gibi hareketlerin kurucu liderleri mensupları tarafından avatara olarak görülmektedir.³⁹

Hinduizm’de birçok tanrı bulunmakla birlikte bunlar tek bir tanrının farklı özellikleri olarak görülmektedir. Bir tanrı zaman içinde yavaş yavaş başka bir tanrıya dönüşmüş, aynı sıfatlar başka başka tanrıları tanımlamak için kullanılmaya başlanmıştır.⁴⁰ Örneğin Tanrı’nın sabahleyin Brahma, öğleyin Vişnu, akşam ise Şiva şeklinde tezahür ettiği fikri Hindular arasında hâkim düşüncedir. Rig-Veda’da bu durum ‘aslında hakikat birdir, ancak azizler ondan değişik isimlerle bahsetmişlerdir.’ olarak açıklanmaktadır. Hindu’lar görünürde farklı isimlerle tanrılara ibadet etseler de, hakikatte onlar tek bir Tanrı’ya ibadet ettiklerini düşünmektedirler.⁴¹

Hint dinlerinin ortak özelliklerinden olan karma ve tenasüh kavramı bu dinin temel inanç öğretilerinden biridir:

Karma kişinin bu dünyada yapıp etmelerinin bir sonucu, bir karşılığı olarak ölümden sonra yine bu dünya da insan, bitki veya hayvan olarak farklı formlarda yeniden bedenleşmesidir. İyi ameller iyi bir karma, kötü ameller ise kötü karmayı oluşturur. Fizikteki enerjinin korunumu yasası gibi insan eylemlerinden asla kaçamaz bu dünyada ya da diğer yaşamında bunun sonuçlarını yaşar. Karma inancına göre tanrı kişinin eylemlerinden sorumlu değildir. O nihai adaletin bir dağıtıcısı olarak herkesin kendi karmasının sonucu yaşamasını sağlar başka bir kimseninkini değil.⁴² Bu inanç bütün Hint dinlerinde mevcuttur.

Hinduizm’deki temel kavram ve uygulamalardan biri de Yoga’dır Yoga Sanskritçe olarak Tanrı ile manevi yol öğrencisi arasındaki ‘bağlantı bağı’ anlamlarına gelmektedir. Ayrıca tanrı ile manevi yol öğrencisi arasında zihinsel bir birleşme sağlayabilmek için kullanılan yöntem ve teknik anlamına gelmektedir.⁴³ Hint dinlerinde ölümsüzlüğe, nihai kurtuluşa erişmek yoga tekniklerini uygulamakla mümkündür. Nihai kurtuluşa erişmek ve aydınlanmaya ulaşmak için yıllar içinde geliştirilen ve zamanla sistematik hale getirilen uygulamaların tümüne birden yoga denilmektedir. Hinduizm’deki yoga uygulamasının temeli ve onunla ilgili kurallar Veda metinlerine dayanmaktadır. Ayrıca Hinduizm’in yanı sıra diğer Hint dinlerinde de kurtuluş yolu

---

³⁹ Kutlutürk, a.g.e., s. 11

⁴⁰ D. S. Sarma, *Hint Dini Tarihine Giriş*, çev. Fuat Aydın, Ataç Yayınları, Ekim- 2005, s. 17.

⁴¹ Yitik, a.g.e., s. 37.

⁴² Bhaskarananda, a.g.e., 79-80.

⁴³ Bhaskarananda, a. g.e., 115.

olarak farklı yoga tekniklerinin uygulandığı görülmektedir.⁴⁴ İnsanın gizli güçlerini ortaya çıkararak ona insanüstü nitelikler kazandıran ve insanı içinde bulunduğu bütün sıkıntılardan kurtaran, onu kurtuluşa ulaştıran bir yoldur. Bedensel ve ruhsal egzersizler içeren yoganın insanı doğum- ölüm ve yeniden doğum döngüsünü ifade eden samsara çarkından kurtaracağı inanılmaktadır. Karma, jnana, bhakti, raja⁴⁵, hatha⁴⁶, laya⁴⁷, mantra⁴⁸ gibi pek çok yoga çeşidi bulunmaktadır. Guru olarak isimlendirilen öğreticiler nezaretinde her kişi kendi yetenek, beceri ve eğilimlerine göre en uygun yoga türü seçip uygulamaktadır.⁴⁹ Ayrıca yoga'nın seçkin kimselerin ibadet tarzı olduğu düşünülmekte böylece Hint kökenli yeni dini hareketlerin misyonerlik faaliyetlerinde insanlara kendilerini değerli ve önemsenmiş hissettirmek için sıklıkla kullanılmaktadır.

Hinduizm'e göre âlemin gelişim seyri madde ile başlayıp hayat, bilinçlilik, akıl ve yetkinlik şeklinde devam eder. Bu sürecin başında hiçbir ruhsal yöne sahip olmayan saf madde sonunda ise hiçbir maddi varlığa sahip olmayan saf ruh bulunur. Bu ikisi arasında ise madde ve ruhtan oluşan varlıklar bulunur. Bu varlıkların mutlak ruh (brahman) a benzerlik oranları insandan aşağı doğru inildikçe azalır. Mutlak ruha en fazla benzeyen kategori insanlar âlemidir. Ancak bunların içerisinde de hepsi aynı ölçüde mutlak ruha benzemez. Buna ilaveten âlemin mutlak ruhtan sudur ederek oluştuğu düşüncesi de Hindular arasında yaygındır. Buna göre başlangıçta yalnızca brahman vardır diğerleri ondan sudur ederek varlık sahasına çıkmışlardır.⁵⁰

Hinduizm'i diğer dinlerden ayıran en temel özelliklerden biri de toplumdaki sosyal sınıf sistemidir. Hinduizm'e göre herkes doğuştan farklı sosyal sınıflara (kast)

---

⁴⁴ Arslan, a.g.e., s. 5.

⁴⁵ Raja- yoga bütün insanların uygulayabileceği bir yoga türü olmayıp ancak üst düzey kabiliyete sahip insanların uygulayabileceği bir yogadır. Acı ve ıstırapın temel sebebi olan cehaletin ortadan kaldırılması süreciyle başlamaktadır. Daha geniş bilgi için bkz: Yitik, a.g.e., s. 45.

⁴⁶ Raja- yoga'ya ulaşmak için bir basamak olarak görülmektedir. 'Hatha' kelimesinin ilk hecesi güneş ikinci hecesi ay anlamına gelmektedir. Hatha- yoga güneş ile ayın birleşmesi anlamına gelmektedir. Daha geniş bilgi için bkz Yitik, a.g.e., s. 45.

⁴⁷ Laya, nefes alıp verme sürecinin kontrol altına alınmasıyla zihni sükunete ulaşma anlamına gelir. Daha geniş bilgi için bkz: Yitik, a.g.e., s. 45.

⁴⁸ Mantra: Meditasyonun başlangıcında odaklanabilmek için sürekli tekrar edilen anahtar kelimelerdir. Bu kelimelerin transa geçişte etkili olduğuna inanılır. Kişiye özel olan bu kelimeler, zihni meşgul eden bir düşünce olduğu zaman sürekli olarak tekrar edilerek onlardan kurtulmayı sağlar ve tekrar edildikçe zamanla kişinin daha yüksek bir bilince ulaştırdığına inanılır. Mantra olarak genellikle OMM kelimesi kullanılır veya Hindu dinine ait olan tanrıların isimleri de olabilir. Bu kelimeler çoğunlukla Sanskritçedir. Mantralar tek heceli olabileceği gibi çok heceli de olabilir. Bkz. N. Günay, a.g.e., s. 81.

⁴⁹ Yitik, a.g.e., s. 37.

⁵⁰ Yitik, a.g.e., s. 46.

mensup olarak dünyaya gelir. Yaşam boyunca bulunduğu bu sınıf değiştirilemez. Bu durum insanlarda bir adaletsizlik duygusu oluştursa da Hindular karma inancının var olan bu farklılıkları aslında adaletin mükemmel bir neticesi olduğunu düşünürler. Sosyal statü olarak düşük olan kimseler bundan yalnızca kendilerini sorumlu tutmalı ve suçlamalıdır.⁵¹ Hinduizm’de toplum brahminler (din adamları), kşatriyalar (yöneticiler ve askerler), vaisyalar (tüccar, esnaf ve çiftçiler) ve surdalar (hizmetçiler) sınıfı olmak üzere dört kategoriye ayrılmış durumdadır. Bu sınıfların dışında ayrıca mensup olduğu kastın kurallarını çiğnemek veya daha farklı sebeplerden dolayı kast dışına itilmiş paryalar (dokunulmazlar) sınıfı da vardır.⁵²

Hindular’ a göre bu sistem dini bir inançtır ve Rig Veda adlı kutsal kitaba dayanmaktadır. Buna göre insan şeklinde tasavvur edilen tanrı Brahma’nın ağzından brahminler, kollarından kşatriyalar, midesinden vaisyalar, ayaklarından da sudralar yaratılmıştır. Bu bölümlerden yaratılan her bir sınıfın farklı görevleri vardır. Herkes kendi kastının gerekliliklerini yerine getirmelidir. Bireyin çalışarak mevcut hayatında kastını değiştirme ya da bir üst kasta geçme imkânı yoktur. Ancak mevcut hayatında içinde bulunduğu kastın tüm sorumluluklarını eksiksiz yerine getirirse ölümden sonra daha üst kastlardan birine mensup olarak tekrardan doğabilir.⁵³

Bireyin dini sorumlulukları yaşına ve bulunduğu kast’a göre değişir. Hinduizm’ e göre insan yaşamı dört evreye yani ashrama- dharma’ya ayrılmaktadır. Bireyin bu dört evrede görev ve sorumlulukları farklıdır. Bu sistem bireyin tekâmülünün sürekli ve düzenli olabilmesini hedeflemektedir.⁵⁴

Ayrıca Hinduizm’e göre hayatta dört temel gaye vardır. Bunlar kama, artha, dharma ve moksha’dır. Bunların arasında kama en düşük seviye olarak bilinir.

Kama hem insanlarda hem de hayvanlarda bulunan ortak dürtülerdir.⁵⁵ Yeme, içme, uyuma, üreme gibi. Ancak bununla birlikte insanın bu eylemleri yerine getirmeden yaşamını devam ettirmesi olanaksız olduğundan kama insanlar için temel ve meşru bir ihtiyaç olarak kabul edilmiştir. Bu arzuların doğru bir şekilde yerine

---

⁵¹ Austin B. Creel, Dharma as an Etichal Category Relating To Freedom and Responsibility, *Philosopy East and West*, c. 22, no. 2, 1972, s. 161.

⁵² Yitik, a.g.e., s. 46.

⁵³ Yitik, a.g.e., s. 47.

⁵⁴ Yitik, a.g.e., s. 48.

⁵⁵ Bhaskarananda, a.g.e., s. 7.

getirilmesi mokşa'ya giden yolun önünü açar.⁵⁶ Ancak onun temel hedeflerden olabilmesi için meşru yollardan tatmin ediliyor olması gerekmektedir. Bu dünyanın zevklerine kanmadan ihtiyaç kadar, belirli bir kural ve düzen içerisinde ihtiyaçları gidermektir.⁵⁷

Artha, kamanın bir üst derecesi olarak tanınır. Kişinin dünya yaşamını idame ettirebilmek, ailesini geçindirebilmek için yeterli düzeyde para kazanabilmesi ve refah elde edebilmesidir. Kısacası toplumsal bir düzen içerisinde varlığını devam ettiren bireyin kendisi için gerekli olan yiyecek, giyecek, barınak, güç gibi yaşam maddelerini güvence altına almanın amacıdır.⁵⁸

Kama ve artha her ne kadar dünya yaşamı idame ettirebilmek için temel gereksinimler olarak görülse de bunların dünyaya ait zevkler ve geçici olduğu unutulmamalıdır. Bu sebeple para ve güç kişinin birincil hedefi olmamalıdır. Çünkü bu tarz davranışlar kişinin ruhi ve ahlaki olarak kendini geliştirmesine engel olabilir. Ve yapmış oldukları hatalı davranışlar onları karmaya mahkum eder. Neticede kişi bu döngüye tıkiılıp kalır ve kurtuluşa ulaşamaz.⁵⁹ Burada önemli olan kişinin dünyevi ihtiyaçları için bu kazançlar peşinde koşarken dharma'ya uygun davranmasıdır. Eğer dharma'ya uygun olursa kama ve artha meşru kabul edilir. Aksi takdirde bunlara karşı aşırı tutku ve meyil insanı haddi aşmaya sevk eder, aç gözlü bir birey haline getirir ve alçaltır.⁶⁰

Dharma kelime olarak 'Din' i ifade etmekle birlikte birçok farklı anlamı bünyesinde ihtiva etmektedir.⁶¹ Aynı zaman da o ' erdem, ilahi adalet, evrensel düzen, hukuki kanun, doğruluk, dürüstlük, görev, sorumluluk, hakikat, şeriat, ahlak, iyilik, evren yasası, sosyal olarak tasvip edilen davranışlar...' gibi anlamlarda da kullanılmaktadır. Akrabalar arasında karşılıklı davranışlar, kocanın karısı ve hatta kölelerin efendilerine karşı davranışların hepsi dharma kapsamındadır.⁶² Aslında dhamaya evreni düzene sokan her şey de denilebilir. Öyle ki doğadaki tüm varlıkların

---

⁵⁶ Nikhilananda, a.g.e., s. 95.

⁵⁷ Elif Arslan, Doğu Dinlerinde Dharma (Hinduizm Örneği), *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri 2018, s.,37.

⁵⁸ John M. Koller, Dharma an Expression of Universal Order, *Philosophy East and West*, c. 22, No. 2, Nisan 1972, s. 131.

⁵⁹ E. Arslan, a.g.e., s. 38.

⁶⁰ Nikhilananda, a.g.e., s. 95.

⁶¹ Koller, a.g.e., s. 131.

⁶² Paul Hacker, Dharma in Hinduism, *Journal of Indian Philosophy*, c. 34, no. 5, Kasım 2006, s. 480.

farklı yaşam düzeyleri, bireyin fiziksel, zihinsel ve ruhsal olarak evriminin tüm safhaları, memur, işçi, tüccar gibi toplumun farklı düzeylerini bir araya getirme ve belirli bir düzen içinde şekillenmesi dharma ile sağlanır.⁶³ Bütün bu dharma kanunlarına riayet eden kişi onu bir kısır döngü içine sokan samsara'nın nedeni olan karma'dan kurtulabilir, ebedi huzur ve sükunete ulaşabilir. Bu son noktaya ulaşan kişi mokşa'ya yani tanrısal erginliğe ulaşır.⁶⁴

Mokşa bu dört hedef içinde en yüksek, ulaşılması hedeflenen en üst noktayı ifade eder.⁶⁵ Mokşa terimi insanın dünyevi arzularından, dolayısıyla da doğum- ölüm çemberinden kurtularak sonsuz mutluluğa ve huzura ermesini ifade eder. İlk üç gayenin doğru bir şekilde yerine getirilmesi mokşa'ya ulaşmayı kolaylaştırabilir.⁶⁶ Mokşaya ulaşan bireyler tüm kusurlarından, benliğin yüklerinden kurtulmuş, bütün evreni bir birlik halinde kavrayabilmiş ve kendini bu dünyaya bağlayan her türlü istek ve arzudan kurtulmuştur.⁶⁷

2. Hint Kökenli Dinlerin Ortak İnançları

Hint kökenli dinlerin hepsinde hayat acı ve kederden ibarettir. Bu nedenle insanoğlu mutlak kurtuluşa erişemediği müddetçe hangi varoluş basamağında olursa olsun ıstırap ve eziyetlerle dolu bu dünya hayatını tekrar tekrar yaşamak zorundadır. Hint dinlerinde insanoğlunun bu sıkıntılı döngü içinde yaşayıp durmasının temel sebebi ve bundan kurtuluş noktasındaki ortak görüşler *maya*, *karma*, *samsara* ve *mokşa* (*nirvana*) kavramlarıyla ifade edilir.⁶⁸

a. Maya veya Avidya İnancı:

Maya terimi kelime anlamı olarak yanılgı, yanılsama veya gerçekliği olmayan bir şeyin hakikat gibi algılanması demektir. Sihir ve aldanış perdesidir. Birey doğada var olan varlıkların anlamlarını layıkıyla idrak edemediği için, tek ve biricik hakikat olan Tanrı'yı unuttur ve maddi tezahürler olan bu varlıklara yönelir. Bu maddi varlıklara yönelik aşırı istek, hem bireysel olarak varoluş döngüsü içinde kalmanın hem de

---

⁶³ J. P. Suda, Dharma: Its Nature and Role In Ancient India, *The Indian Journal of Political Science*, c. 31, no. 4, Kasım –Aralık 1970, s. 359.

⁶⁴ E. Arslan, a.g.t., s. 36.

⁶⁵ Rukiye Karaali, Hint Kökenli Dinlerde Kurtuluş Anlayışı, *Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, Ankara- 2008, s. 8.

⁶⁶ Nikhilananda, a.g.e., s. 96.

⁶⁷ Koller, a.g.m., s. 131.

⁶⁸ Yitik, a.g.e., s. 27.

yaşanılan her türlü acı ve sıkıntının temel sebebidir. Dolayısıyla maya, karmayı ortaya çıkaran temel unsurdur. Avidya terimi ise varlıklar âleminde çokluk ve çeşitliliğe takılıp kalarak aslında tek olan Tanrı'nın hakikatının idrak edilememesidir. Bu iki kavram bütün Hint dinlerinde insanoğlunun dünyada maruz kaldığı bütün ıstırap ve sıkıntının sebebi olan ezeli prensip veya dünyevi varoluşun temel sebebi olarak kabul edilmektedir. ⁶⁹

b. Samsara ve Karma İnancı:

Samsara doğumlar silsilesi⁷⁰, yani dünyadaki doğum- ölüm ve yeniden doğuş döngüsünü ifade etmektedir. *Karma* ise ruhun bu döngü içindeki hareketini düzenleyen prensiptir. Karma ve samsara birbirleriyle çok yakından ilişkili iki inanıştır. Biri olmadan diğerini düşünmek olanaksızdır.⁷¹ Kelime anlamı olarak *karma* 'bedeni, kavli ve zihni her türlü amel iş' anlamlarına gelmektedir. Terim olarak ise insan iradesi ile yapmış olduğu fiillerin gözle görülen sonuçlarının dışında bir de fiilin ahlaki niteliğine bağlı olarak soyut, metafizik sonuçlar ortaya çıkarmasını ifade etmektedir.⁷² Yani *karma*, ahlaki bir kâinat düzenidir. Bu hayat yapılan eylemler canlının kaderine teshir eder ve tekrar vücut bulmasına yol açar. Dolayısıyla bütün canlılar yaşadıkları hayatlarını kendi amelleriyle kazanmış olmaktadır. Hint dinlerinde zaman tasavvuru dairevi bir döngüde devam etmektedir.⁷³ Hayat muhakemesi, ezeli ve ebedi bir döngüdedir. İnsan sonsuz bir tenasüh zincirinde döner durur. Bu nedenle Hint dinlerinde ölüm korkulacak bir durum değil, bir varlıktan bir diğerine geçiştir. Karma'nın bir başlangıcı olmadığı gibi, sebep ortadan kaldırılmadığı müddetçe sonu da olmayan bir yasadır. Ancak bütün karmik birikimlerin sona ermesi ile son bulur.⁷⁴ *Karma* kavramı Hint düşünce sisteminin idarecisi konumundadır. Hinduizm'in kutsal kitaplarından olan Upanişadlardan beri Hint inanç isteminde bulunmaktadır.⁷⁵

Karma'nın neticesi olarak samsara meydana gelir. *Samsara* kavramı Türkçede *tenasüh* veya *ruh göçü* terimleriyle ifade edilmektedir. Hindulara göre ruhun nihai

---

⁶⁹ Yitik, a.g.e., s. 28-29.

⁷⁰ Annemarie Schimmel, a.g.e., s. 286

⁷¹ Fuat Aydın, *Hint Dini Düşüncesinde İnsanın Özgürlük Anlayışı*, Ataç Yayınları, Ekim- 2005, s.72.

⁷² Ali İ. Yitik, *Hint Kökenli Dinlerde Karma İnancının Tenasüh İnancıyla İlişkisi*, Ruh Ve Madde Yayınları, İstanbul, Ekim- 1996, s. 9.

⁷³ Ekrem Sarıkçıoğlu, *Din Fenomenolojisi*, Fakülte Kitabevi, Isparta, Mayıs- 2011, s. 353.

⁷⁴ Yitik, *Hint Kökenli Dinlerde Karma İnancının Tenasüh İnancıyla İlişkisi*, s. 52.

⁷⁵ Ekrem Sarıkçıoğlu, *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*, s. 146.

kurtuluşa erişebilmesi için gereken mutlak bilgiyi ancak bu silsile halindeki varoluşsal süreçlerin hepsini tek tek tecrübe ederek elde edebileceğine inanmaktadırlar. Tek bir varoluşsal süreçte bu tür bir tecrübenin tamamlanabilmesinin mümkün olmayacağını düşünürler. Bu yüzden karma inancı temel Hint inanç sisteminin temelini oluşturmaktadır.⁷⁶

c. Mokşa veya Nirvana İnancı:

Hint dinlerinin bir diğer ortak inancı *avidya* ve *samsara* çarkından kurtuluş imkânının var olduğunun kabul edilmesidir. Böyle bir kurtuluşu ifade etmek için *mokşa*, *nirvana*, *mukti*, *apavarga* gibi kavramlar kullanılmaktadır. Nirvana/ mokşa'nın terim anlamı olarak kişinin doğuş- ölüm ve yeniden doğuş döngüsünden, ve bunun sebep olduğu her türlü ıstıraptan kurtulup mutlak aydınlanmaya kavuşmasını ifade etmektedir. Buradaki aydınlanmadan maksat Hinduizm için Tanrı'nın varlığının idrak edilmesi, Upanişadlar ve advaita vedanta ekolüne göre ise ferdi ruhun (*atman*), ilahi ruhla (*Brahman*) özdeşliğini idrak etmesidir. Sözü edilen bu mutlak aydınlanma hali ölümden sonra gerçekleşebilecek bir durum değildir, o sadece bu hayatta tecrübe edilebilir.⁷⁷

Hint dini ve felsefi geleneklerinin hepsinin ortak hedefi bu *nirvana/mokşa* sürecine erişmektir. Hinduizm'in kutsal kitaplarından olan *Mahabharata* destanlarından bir bölüm olan *Bhagavat-gitada* bu sürece erişmek için kurtuluş yolları zikredilmiştir. Bunlardan biri *cnana-marga* (bilgi yolu) yani Tanrı Brahman hakkındaki cehaletin sonucunda insanlar bu dünyada birçokluk olduğunu (*maya/ yanilsama*) ve müstakil bir ruhun (*atman*) var olduğunu zannederler. Oysa Brahman'dan ayrı bir evren ve ruh yoktur. İnsan ancak tek gerçek varlığın Brahman olduğunu ve ruhun müstakil bir varlığı olmadığını anlayınca Brahman'la bir olur ve bu samsara sürecinden kurtulur ve *mokşa/nirvana* gerçekleşmiş olur.⁷⁸

Hint kökenli dinlerin bu ortak inanç esaslarına ilaveten ferdin nihai kurtuluşa ulaşabilmek için önerdikleri reçetelerde de bir benzerlik göze çarpmaktadır. Genelde bütün Hint inanç sistemleri böyle bir kurtuluşa erişebilmek için yoga ve züht hayatını zaruri görmekte-dirler.⁷⁹

---

⁷⁶ Yitik, *Doğu Dinleri*, s. 30.

⁷⁷ Yitik, *Doğu Dinleri*, s. 30- 31.

⁷⁸ Aydın, a.g.e., s. 135.

⁷⁹ Yitik, *Doğu Dinleri*, s. 32.

BİRİNCİ BÖLÜM

YENİ DİNİ HAREKETLER

1. YENİ DİNİ HAREKETLERİN TARİHSEL SÜRECİ

Avrupa’da 16. yüzyıl ile başlayan reformasyon ve coğrafi keşifler bilim, sanat, kültür, toplumsal ve siyasal alanlarda önemli değişimleri de beraberinde getirmiş ve bir modernleşme süreci başlatmıştır. Bu değişimler insanın evrene, dine bakış açısının, dünya ve tanrı anlayışının değişmesine ve yeniden tanımlanmasına yol açmıştır.⁸⁰ Modernleşme geleneksel toplum yapısı ve düzeninde çok önemli değişimler yapmakla birlikte toplumların alışlagelmiş dini yaşantılarında da köklü değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Bu süreçte 19. yüzyıldan itibaren ortaya çıkan önemli bir dini- toplumsal olgu da ‘Yeni Dini Hareketler’ olarak adlandırılan bir takım yeni dini grup, cemaat, akım, hareket ve oluşumların kendini göstermeye başlaması olmuştur⁸¹

20. yüzyılın İkinci Dünya Savaşı sonrası döneminde tüm dünyada toplumsal ve kültürel değişimlerin olduğu ve bu durumun kişilerde yeniden dindarlaşma eğilimini de beraberinde getirdiği bilinmektedir. Nitekim yeni dini hareketlerin gelişmesi de bu duruma paralel olarak çoğunlukla ikinci dünya savaşı sonrası artış göstermiştir.⁸² Bu bağlamda yeni dini hareketler seküler yaşam tarzı ile öne çıkan modernleşmenin insanlarda yarattığı hayal kırıklıklarını gidermeyi iddia ederek ortaya çıkmıştır.⁸³

1950 sonrası yaşanan iki dünya savaşının yaratmış olduğu tahribat, komünizm ve materyalist dünya görüşünün yaygınlaşması ve buna karşıt görüşlerin ortaya çıkması ile başlayan değişim ve dönüşüm süreci en çok aile ve din kurumlarında görülmüştür. Bireylerin dini kurumlar ve aileleriyle geçirdikleri zaman dilimi azalmıştır. Bunlara alternatif olarak dini görünümlü yeni oluşumlara yönelim artmıştır.⁸⁴ Batı dünyasında 1970’li yıllardan itibaren ilgi görmeye ve araştırılmaya başlanan bu yeni dini

---

⁸⁰ Mehmet A. Kirman, *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*, Birleşik Yayınevi, Ankara, 2010, s. 17.

⁸¹ Ünver Günay, *Din Sosyolojisi*, İnsan Yayınları, İstanbul, 1998, s. 442.

⁸² Ü. Günay, a.g.e., s. 444.

⁸³ Kirman, a.g.e., s. 5.

⁸⁴ Mehmet A. Kirman, *Küresel Kült Savaşlarının Yapıldığı Meydan: Gençlik Ve Aile*, *Diyanet ilmi dergi*, s. 2, Ankara- 2004, ss.

hareketlerin çoğunun hedef kitlesi gençler olduğu için bu dini hareketler ‘Gençlik dinleri’ olarak da tanımlanmaktadır.⁸⁵

Yeni dini hareketler üyelerine gerçek anne ve babalarının ‘biyolojik aile’ kendilerini ise ‘gerçek aile’ olarak sunarlar. Gerçek aile bireylerinden gerekli ilgi ve sevgiyi göremeyen gençler özledikleri bu ilgiyi bu tür oluşumlarda aramaya yönelmişlerdir.⁸⁶

Ayrıca İkinci Dünya Savaşı sonrası batı sömürgeciliğine karşı olan ve maddi ve manevi tüm değerlerinden kopup büyük bir boşluk içerisine düşen gençler, kendilerini bu boşluktan kurtarmak için gittikleri Uzak Doğu’da mistik hareketlerle karşılaşmış ve böylece bu hareketler Avrupa toplumunda yayılma imkânı bulmuşlardır. Bu bağlamda yeni dini hareketlere katılım genelde genç yaş gruplarında olduğu görülmektedir. Özellikle orta sınıf ailelerin çocuklarında bu oran daha yüksektir. Orta yaş ve yaşlı bireylerin katılım oranlarının daha düşük olduğu görülmüştür.⁸⁷

Dünya üzerinde ulaşım ve iletişim teknolojisindeki gelişmeler, uluslararası hukukta insan hakları ve inanç hürriyeti konusundaki gelişmeler, yeni dini hareketleri ve misyon çalışmalarını da hızlandırmıştır.⁸⁸ Bu ortaya çıkan yeni oluşumların bir kısmı mahalli olarak kalsa da bazıları ortaya çıktıkları mahalleri özellikle misyonerlik faaliyetleri ile birlikte geride bırakarak küresel bir yaygınlık ve gelişme gösterebilmiştir. Özellikle günümüzde radyo, televizyon, internet ve sosyal medya gibi kitle iletişim araçlarının dünya çapında yaygınlık elde etmesi daha önce adı hiç duyulmamış olan bu tür hareketlerin fikirleri, inançları ve öğretilerinin de dünya çapında yayılmasına olanak vermiştir.⁸⁹ Bu tür oluşumlar özellikle 1950’den sonra ileri düzeyde sanayileşmiş batı toplumlarında ortaya çıkıp çok kısa bir süre içinde dünya çapında yaygınlık kazanmıştır.⁹⁰ Bu tür hareketler kendilerini farklı inanç, ibadet, dünya görüşü ile tanıtır, çeşitli dini ritüellerle ve hizmetler sunarak din piyasasından pay alma derdindedirler.⁹¹

---

⁸⁵ Ali Rafet Özkan, *Kıyamet Tarikatları (Yeni Dini Hareketler)*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, s. 13.

⁸⁶ Kirman, *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*, s. 22

⁸⁷ N. Günay, a.g.e., s. 2.

⁸⁸ Sarıçioğlu, ‘Yeni Dini Akımlar’, *Dinler Tarihi Araştırmaları II Sempozyum: 20-21 Kasım 1998 Konya*, Dinler Tarihi Derneği Yayınları, Ankara 2000, s. 81.

⁸⁹ Ü. Günay, a.g.e., s. 443.

⁹⁰ Kirman, a.g.e., s. 3.

⁹¹ Kirman, a.g.e., s. 5.

İnsanlar bu tür gruplara genellikle modernizmin ve onun getirdiği yaşam tarzının ortaya çıkarttığı boşluğu doldurmak için katılmaktadırlar. Ayrıca kendini keşfetmek, mistik dini tecrübe yaşamak, kariyer hedeflerinde başarılı olmak ve dünyayı daha güzel ve yaşanabilir bir yer yapmak inancıyla da bu hareketlere katılmaktadırlar.⁹²

20. yüzyılda yeni dini hareketlerin misyon faaliyetlerinin artması ve dünya çapında duyulur hale gelmesiyle birlikte bu gruplar üzerine bilimsel incelemelerde bu yüzyılda kayda değer gelişmeler göstermiştir. Bu dönemde yeni dini hareketler ile ilgili olarak tarihi, sosyolojik ve psikolojik perspektiften pek çok bilimsel inceleme yapılmıştır. Bu çerçevede de bu oluşumlar tanımlanma ve adlandırılmaya başlanmış, çeşitli gruplar ve tipler halinde tasnif ve analiz edilmeye çalışılmıştır.⁹³

Modern döneme uyum sağlama çalışmaları ile birlikte ortaya çıkan yeni dini hareketlerin büyük kısmı geleneksel din ve mezheplerin bir alt kolu olarak ortaya çıkmıştır ancak onlar kendilerini geleneksel dinlerden ayırmaktadır. Din ve inanç konusunda geleneksel dinlere göre daha orijinal, daha derin ve samimi olduklarını öne sürerek kendilerini yeni bir din olarak takdim etmektedirler.⁹⁴ Oysa din bilimleri açısından bunların hiç biri başlı başına bir din değildir. Ancak onlar kendilerini din adıyla takdim ettikleri için ‘yeni dini hareketler’ olarak adlandırılmaktadırlar. Batı’da bu dini hareketler ‘yeni dini hareketler’, ‘sekte’, ‘zararlı dini cereyanlar’ vb. gibi adlandırılmaktadır.⁹⁵ Bunun yanı sıra yeni çağ dinleri, kıyamet tarikatları, milenyum tarikatları, old occult, yeni alternatif dinler olarak da adlandırılabilirler.⁹⁶

Din bilimleri açısından başlı başına bir din olarak değerlendirilmeyen bu akımlar çoğu kez kendilerini geleneksel dinlerden ayırırlar ve köklerindeki ana dinin bir mezhebi olarak anılmak istemezler. ‘Mezhep’ kelimesine tepkilerinin temelinde iki sebebi vardır: Birincisi köklerindeki mahalli büyük dinin, yeni yorumlarını içerdikleri ve geleneksellikten ayrıldıkları için o dinin bir mezhebi olarak isimlendirilmek, o din hakkındaki insanların zihinlerinde oluşan olumlu ve olumsuz önyargılarla anılmak istemezler. Ana dinin bir mezhebi olmayı ‘küçültücü, ayırıcı ve sınırlandırıcı’ olarak değerlendirirler. İkincisi deyimim çağrıştırdığı hukuki mahzurlardır. Bazı ülkelerde din hürriyetinin geleneksel dinler dışındaki küçük gruplara tanınmaması, farklı hareketlerin

---

⁹² N. Günay, a.g.e., s. 4.

⁹³ Ü. Günay, a.g.e., s. 495

⁹⁴ Ü. Günay, a.g.e., 447.

⁹⁵ Özkan, a.g.e., s. 14.

⁹⁶ N. Günay, a.g.e., s. 1.

‘dini bölücülük’ olarak nitelendirilmesi, onların suç sayılması gibi sebeplerdir. Yeni dini hareketler ‘mezhep’ kelimesinin çağrıştıracığı olumsuzlukları önlemek ve daha rahat faaliyet yürütebilmek için kendilerinin ‘mezhep’ değil bilakis yeni bir din olduklarını iddia ederler.⁹⁷

Başlı başına bir din olduklarını iddia eden bu hareketler doktriner olarak uzlaşmacı bir yapı izlemektedirler. Dogmalarının çoğu birçok din ve felsefi düşüncelerden alıntı olmasına rağmen, neredeyse bütün yeni dini hareketlerin içinde doğdukları ana dinin kutsal kitaplarına eş değer bazen de daha üstün saydıkları ayrı bir kutsal metinleri vardır. Bu kutsal metinlere dayanarak da ayrı bir din olduklarını iddia ederler. Geleneksel dinlerden farklı ayin ve ibadet anlayışları vardır. Mesela insanlığa hizmet bazı yeni dini oluşumlarca bir ibadet olarak algılanmaktadır. Önemli olan ruhsal arınmadır ve bu amaç için farklı pratikler geliştirmişlerdir. Ancak bu pratiklerin çoğu geleneksel dinlerden köken almaktadır.⁹⁸

Yeni dini oluşumların kendilerini yeni bir sistem ve din olarak takdim etmelerinin geri planında büyük dünyevi siyasi ve ekonomik beklentiler de yatmaktadır.⁹⁹ Kişisel gelişim, sosyoloji, arkeoloji, tıp, bilim, sanat, eğitim, medya, reklam, spor, gibi pek çok alana etki etmektedirler. Bu etkiler geniş bir ticari pazarı da beraberinde getirmiştir. Yeni dini hareketlerle ilgili, kitaplar, müzikler, el sanatları, alternatif tıp, festivaller, fuarlar mevcuttur. Ayrıca kamplar, manevi- ruhsal seyahatler gibi faaliyetlerde söz konusudur.¹⁰⁰ Bu tür hareketlerin çoğu yoga ve meditasyon uygulamakta ve tanıtım aracı olarak kullanılmaktadırlar. Bu uygulamalar çağdaşlığın ve ilericiğin bir göstergesi olarak sunulmaktadır.¹⁰¹ Bu tür uygulamaların seansları da yüksek maliyetlidir.

Yeni dini gruplar üye kazanmak ve daha çok insanın dikkatini çekmek amacıyla seküler yönlerini, humanist ve şifacı özelliklerini ön plana çıkartırlar. Çoğu dini hüviyetlerini gizlemektedirler.¹⁰²

---

⁹⁷ Sarıkçıoğlu, a.g.m., s. 81.

⁹⁸ N Günay, a.g.e., s. 16.

⁹⁹ Özkan, a.g.e., s. 20.

¹⁰⁰ N.Günay, a.g.e., s. 14.

¹⁰¹ Ali R. Özkan, Seküler Dindarlık Biçimleri: Yeni Dini Hareketler, *Sekülerleşme ve Dini Canlanma, Dinler Tarihi Araştırmaları- VI Sempozyum 22- 23 Ekim 2008 Ankara*, Türkiye Dinler Tarihi Derneği Yayınları, no. 6, Ankara- 2008, s. 310.

¹⁰² N. Günay, a.g.e., s. 5.

Bu grupların misyon çalışmalarında üzerinde durduğu ana tema dünyanın sonunun geldiği, buna bağlı olarak mesihi bir lider veya bir kurtarıcıya ihtiyaç duyulduğudur. Bu fikre inanan ve mutsuz olan insanlar bu durumdan kurtulmak için yeni dini hareketlere katılmaya ikna edilirler. Bu çerçevede kuşku, kaygı tükenmişlik, ölüm ve dünyanın sonu gibi kavramlar vurgulanırken, güçlenme, yenilenme, kurtuluş gibi kavramlar öne çıkartılır.¹⁰³

Bu hareketlerin dini hareket olarak adlandırılmalarının bir diğer nedeni ise üyelerine hayatın anlamı, eşyanın tabiatı gibi temel sorunlara cevap verme iddiasında olmalarıdır. Üyelerine dini ve felsefi bir dünya görüşü aşkın bilgi, iç huzura erme, ruhi dinginlik gibi bazı hedeflere ulaşım sağladıkları iddiasındadırlar. Özellikle gençler kendini keşfetme, macera arayışı, mistik dini tecrübe yaşamak, dünyayı daha güzel bir yer haline getirmek ve tanrının krallığını gerçekleştirmek gibi ütopyik hayallerle ya da kariyer hedeflerine yardımcı olması düşüncesi ile bu tür hareketlere katılmaktadırlar.¹⁰⁴

Yeni dini hareketlerin geleneksel dinlerden farklı olduğu yönlerden biri onlardan farklı bir ibadet ve ayin anlayışına sahip olmalarıdır. ‘İnsanlığa hizmet’ bazı yeni dini oluşumlar için bir ibadet olarak algılanmaktadır. Önemli olan ruhsal arınmadır. Kompleks teolojik meselerle ilgilenmezler. Kişisel tecrübe, deneyim gibi kavramlara önem vermektedirler. Geleneksel dinlere göre daha sade bir inanç sistemine sahiptirler.¹⁰⁵

20. yüzyılın özellikle ikinci yarısından sonra yükselen bir ivme kazanan yeni dini hareketler Güney ve Doğu Asya veya Afrika kökenli olup oradan Avrupa’ya özellikle de İngiltere ve ABD’ye göç etmiş bulunmaktadır. ABD yeni ve yerli dini hareketlerin yanı sıra yabancı dini hareket için de cazip bir üs konumundadır. Özellikle Fransa, Almanya ve İngiltere olmak üzere Batı, Kuzey ve Orta Avrupa ülkeleri ile Rusya ve Türkî Cumhuriyetler de bu tür yeni dini hareketlerin misyonerlik faaliyet sahasını oluşturmaktadır. Türkiye’de de küreselleşen dünya neticesinde bu misyonerlik faaliyetlerinden etkilenebilmektedir.¹⁰⁶

---

¹⁰³ Mustafa, Arslan, Değişim Sürecinde Yeni Dindarlık Formları: ‘Yeniçağ İnanışları’ Örneği, *Değerler Eğitimi Dergisi*, Haziran 2006, c. 4, S. 11, s. 19.

¹⁰⁴ N. Günay, a.g.e., s. 4.

¹⁰⁵ M. Arslan, a.g.m., s. 14.

¹⁰⁶ Ü. Günay, a.g.e., 491.

2. YENİ DİNİ HAREKETLERİN ORTAYA ÇIKIŞ SEBEPLERİ

Yeni dini hareketlerin ortaya çıkmasında modernleşme, sekülerleşme, farklılaşma, rasyonelleşme, bireyselleşme, küreselleşme, çoğulculuk, hazcılık, kayıtsızlık gibi birçok faktörün etkili olduğu görülmektedir.¹⁰⁷

a. Sekülerleşme

Seküler ve sekülerleşme kavramları ilk çıkışları itibariyle olmasa da daha sonraları kutsal olmayan veya dinle uyuşmayan, dinden bağımsız anlamlarında kullanılmaya başlanmıştır. Zamanla dinden bağımsız sürdürülen hayat tarzı, seküler kavramının karşılığı olmaya başlamıştır. Seküler kavramını 'burada ve şimdi' söylemiyle bağlantılı olarak düşünmek mümkündür. Yani mekan olarak içinde yaşadığımız dünyayı, zaman olarak da sadece şimdiyi esas alan bu düşünce biçimi, dinler tarafından öte dünyada vaat edilen ve hep ertelenen güzellikleri yeryüzüne getirip burada yaşamayı hedeflemektedir.¹⁰⁸

17. yüzyıldan itibaren Hıristiyanlık bir sekülerleşme dönemi içine girmiştir. Yaşanan bu sekülerleşme aydınlanma hareketinin devamı niteliğindedir. Aydınlanma birçok alanı etkilediği gibi din alanında da kendini göstermiştir. Kilisenin katı dini güdümünden kurtulan insanlar bağımsızlık için mücadele etmişlerdir. Sekülerleşme kavramının ana odak noktası, modernleşme ile birlikte hem toplumsal hem de bireysel seviye de dinin gerileyeceği fikridir. Gericilik, batıl, hurafe kabul edilen inançlar bu gerileme ile birlikte unutulacaktır.¹⁰⁹ Ancak bu dünyevileşme insanların içindeki dini özlemi söndürememiş, insanlar tarikatlar içerisinde yeni arayışlar içine itmiştir. Kiliseyi hükümsüz gören ve akıldışı tefsirleri reddeden modern insanlar, yeni öğretilere inanmaya başlamıştır. Kiliseler güç kaybetmesiyle çeşitli yeni dini hareketler doğmuştur.¹¹⁰

---

¹⁰⁷Ali Rafet Özkan, Yeni Dini Hareketlerin Ortaya Çıkış Sebepleri ve Temel Karakteristikleri, *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*, ed., Süleyman Turan, Faruk Sancar, Okur Akademi, İstanbul, Aralık- 2018, s. 31.

¹⁰⁸ Ekber Şah Ahmedi, *Sekülerleşme: Soykütüksel Bir İnceleme*, Akid, Afyon Kocatepe Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi, c. 1, s.1, y. 2018, ss, 63- 64.

¹⁰⁹ Ali Köse, *Sekülerizm Sorgulanıyor: 21. yüzyılda Dinin Geleceği*, Ufuk Kitapları Yayınları, İstanbul- 2002, s. 14.

¹¹⁰ Özkan, Kıyamet Tarikatları, s. 32.

Modern dönemde geleneksel dini kültür ve inanışların yaşam biçimleri ve dünya görüşleri modern toplumun yeni durum ve şartları, sekülerizm karşısında sarsıntıya uğramıştır. Geleneksel toplum yapısından devralınan ve dini bakış açısına göre şekillenmiş bulunan hayat tarzı modern yaşam ve düşünce tarzı ile önemli uyum sorunları yaşamıştır. Böylece toplumlar bu yeni şartlara uyum gayesiyle kendilerini yeniden algılamaya, düşünmeye, yorumlamaya ve teşkilatlanmaya yöneldiler. Dinlerde modernizm hareketleri de buradan kaynaklanarak kendini göstermiştir. Sekülerleşmenin en yoğun olduğu, geleneksel dinlerden tatmin olmayan kesimlerde kendilerini modern olarak tanıtan, doğüstü inanç ve uygulamaları olan akımlara yönelim artmıştır.¹¹¹

Toplumda yaşanan yeni şartlara uyumda zorluk, değişimin beraberinde getirdiği boşluk, belirsizlik duygusu, kimlik arayışları gibi durumlar insanları geleneksel dinlerin paradigmalarına nispetle, toplumların yeni manevi ve ruhi ihtiyaçlarına yönelik ortaya çıkan yeni dini hareketlere yöneltmiş ve bunların dünya ölçüsünde yaygınlaşmasına zemin hazırlamıştır.¹¹²

Bu tür akımların yükselişi üzerine yapılan yorumlara göre yeni dini hareketler sekülerleşen toplum yapısına tepki olarak ortaya çıkmaktadır. Anti-seküler bir eğilime sahip olan dini hareketler, seküler elit ve onların kültürlerini benimsemeyen, aslında dini motivasyonları çok kuvvetli olmayan insanlar arasında taraftar bulmaktadır. Bu insanlara göre, metafizik âlemden koparılmış bir insan varlığı anlamsızdır. Yeni dini hareketler bu kaybedilen anlamı sunmaktadır. Bazı sosyologlara göre Batı'da hızla yayılan astroloji, ruhsal şifa, ekolojik öğretiler, doğal beslenmeye önem veren beden sağlığı ve kişisel gelişimle ilgili akımların dinamiklerini bu noktada aramak gerekir.¹¹³

'Materyalist hayat tarzından tatmin olmama' özellikle Doğu kaynaklı akımlara katılanların temel motivasyonlarını oluşturmaktadır. Bu insanlar materyalist ve rasyonel anlayışların yok ettiği manevi alanı tekrar elde etme umuduyla bu akımları denemektedirler.¹¹⁴

Bazı yeni dini hareketler ise mevcut seküler kültüre daha fazla uyum sağlarlar. Bu hareketlerin kendi mensuplarına vermeye çalıştığı şey, toplumda genelde herkesin ortak arzusu olan amaçlar için yarı egzotik araçlar sunmasıdır. Bunlar, kendilerine göre

---

¹¹¹ N. Günay, a.g.e., s. 22.

¹¹² Ü. Günay, a.g.e., s. 443.

¹¹³ Ali Köse, *Milenyum Tarikatları Batıda yeni Dini Akımlar*, Timaş Yayınları, Mayıs 2017, İstanbul, s. 18- 19.

¹¹⁴ Köse, a.g.e.,s. 19.

kurtuluşa ulaşabilecekleri yöntemlerinin olduğunu savunurlar. Onların kurtuluş anlayışı büyük dinlerinkinden farklıdır. Çünkü bu tür gruplar uzun ömür, mutluluk, sağlıklı hayat ve başarı ve hatta ölümsüzlük, bir başka ifadeyle tanrılık gibi idealleri gerçekleştirmeyi kurtuluş olarak değerlendirmektedirler. Taraftarlarına kısa yoldan kurtuluşa ulaştıracağını iddia ettikleri bir takım reçeteler de sunarlar. Öğretilerini çoğunlukla metafizik bir dille takdim etmelerine rağmen, benimsedikleri yöntemleri dini terminoloji ile ifade etmeyi pek tercih etmezler. Çünkü onlar dünyevileşmiş hareketlerdir ve amaçları büyük oranda seküler ve hazcı karakterlidir. Bunlar bazen de büyük dünya dinlerinin boyunduruğundan insanları kurtarmayı ‘kurtuluş’ olarak tanımlarlar. Ancak müntesiplerini çağdaş köleler haline getirmekte sıkıntı görmezler.¹¹⁵

b. Subjektivizm

Bilim ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte modern dünyanın en önemli özelliği haline gelen ‘bireysellik’ kişiyi toplumdan soyutlanmış bir varlık haline getirmiştir. Bireyler ne hissettiklerini ve ne istediklerini sorgulamaya başlamıştır. ‘Ben’in üstünlüğü önem kazanmıştır. Tarikatlar ve yeni dini cemaatler kendilerini bu subjektivizme, yani ‘ben’e bağlamışlardır.¹¹⁶ İnsanların benlik duyguları öne çıkartılarak, daha iyiye daha kusursuza hatta ilahlık makamına yükselebilecekleri fikri aşılana başlanmıştır. Bazı yeni dini hareketler bu noktada başarı elde etmiş, müritlerini bir takım teknik, terapi ve özel eğitim sonucunda tanrısallaşabileceğine ikna etmiştir.¹¹⁷

c. Kayıtsızlık

Çağımızda pek çok insan dine karşı kayıtsızdır. Onlar açısından kimin neye inandığı ya da inanmadığı önemli değildir. Dış dünyaya karşı bu umursamaz kişilikler doldurulabilir boş testiye benzetilmektedir. Bundan dolayı tarikatlar ve dini gruplar bu durumdaki insanların boşluğundan faydalanarak kendi emelleri doğrultusunda bu boşluğu doldurmak için çabalamaktadırlar. Bunların özünü emmekte, aynı dini ve

---

¹¹⁵Özkan, a.g.e., s. 33.

¹¹⁶Özkan, a.g.e., s. 33.

¹¹⁷Özkan, a.g.m., s. 32.

dünyevi sahalarda hem fikirlerini hem de hükümlerini propaganda aracı olarak kullanmaktadırlar.¹¹⁸

d. Aşınmışlık

Ekonomide görülen, piyasa da var olması şartı ile her şey satılıktır düşüncesi dinlerde de görülmektedir. Bazı dini gruplar birbirleri ile üye kazanma noktasında rekabet içerisindedir. İnananlarını müşteri olarak görmektedirler. Bu bağlamda müntesiplerinin beklentilerini karşılayamayan dinler müşterilerini kaybetmeye mahkumdurlar. Tüketicinin isteğine odaklı olan günümüz piyasasında, dinin vaat ettiği potansiyel de müşteri için önemlidir. Demokrasi, kişisel seçimlerin ön plana çıkması, artan eğitim ve gelir seviyesi ve diğer faktörler din alanında bile tüketicinin isteği ve karar vericiliği fikrini doğurmuştur. Üye sayılarını arttırmak için onların duymak isteyeceklerini söylemek bazı grupların başarı politikası olmuş görünmektedir. Üye kazanmak için sevgi dolu ve bağışlayıcı tanrı fikri daha ön plana çıkartılmakta, ilahi gazap, yargı günü, öbür dünya ile ilgili meselelere ilişkin daha az konuşulmaktadır.¹¹⁹ Dini rekabetçi bir piyasanın oluşması, bir yandan dini sunumların gruba sempati duyan insanların istekleri doğrultusunda yapılmasına bir yandan da gruba katılanların küçük dünyalara hapsolmalarına neden olmaktadır.¹²⁰

Eski dininden memnun olmayan insanlar yeni din arayışı içine girmeye başlamışlar, kendi düşünce dünyalarına uygun olduğunu belirledikleri, kendilerini manevi olarak rahatlattığına inandıkları yeni dini hareketlere yönelmişlerdir. Bu alanda en popüler olanlarda özellikle doğu mistisizmi ile batı okkültizminin birleşiminden ortaya çıkan ve kendilerini piyasa şartlarına göre iyi takdim edebilen gruplar olmaktadır. Bu gruplar, genellikle Hint felsefesi ve Hinduizm gibi Uzakdoğu dinlerini kendilerine hareket noktası olarak almaktadırlar.¹²¹

---

¹¹⁸ Özkan, a.g.e., s. 34.

¹¹⁹ Bryan Wilson, *New Religious Movement: Challenge and Response*, Routledge, ed., Bryan Wilson, Jamie Cresswell, London and New York, 1999, s. 5- 6.

¹²⁰ Hüsnü Ezber Bodur, Küreselleşmenin Dini Boyutu ve Türk Toplumunu Üzerinde Bir Yansımalarının Bir Değerlendirilmesi, *Dini Araştırmalar Dergisi*, c. 6, s. 17, ss. 52.

¹²¹ Özkan, a.g.e., s. 34-35.

e. Bireycilik

Bireycilik en genel anlamı ile bireyin önemini ve çıkarını önceleyen fikirleri içerir. Bireyci ve özgürlükçü anlayışların aşırı vurgusu neticesinde maddi başarı refah ve mutluluk her şeye sahip olma ve tüketme güduları ile harekete geçen hazzı, çıkarıcı bencil bir insan tipi ortaya çıkmıştır.¹²²

Günümüzün yeni dini akımlarında bireycilik, insanın hem kendi benliğine hem de topluma zarar veren bir yapıya büründürülmüştür. Batı toplumlarında bireyselcilik belirgin bir şekilde yaygınlaşmaya başlamıştır.¹²³ Bireycilik kişiyi toplumdan soyutlamıştır. Özellikle kent yaşamında hayatın curcunasına ayak uydurmaya çalışırken insanlar toplumdan soyutlaşmaya başlamıştır. Kentleşme sonucu birey bir yandan özgürleşirken bir yandan da toplumsal bağlardan uzaklaştıkça bir acizyet duygusu içerisine düşebilir. Bu süreçte kentlerde geleneksel dayanışma formlarının yerine yeni dayanışma formları geliştirilemezse kent bir sapma, çatışma, çözülme ortamı haline gelebilir.¹²⁴

Kentleşme sonucunda kişi kopan toplumsal bağlarını gidermek için yeni yollar arama çabası içinde yeni inançların merkezine giderek yalnızlığını gidermeyi, sosyal çevre edinmeyi aynı zamanda da psikolojik olarak rahatlama sağlamayı amaçlamaktadır. Modern şehirlerde kalabalıklar içinde yalnızlık çeken, derdini paylaşacak kimse bulamadığı için bulanıma giren pek çok kişi bu tür akımlara kapılmaktadır.¹²⁵

f. Hazcılık

Hedonizm yani hazcılık en genel anlamda hazzı ‘en yüksek iyi’ olarak gören öğretiler bütünüdür. İnsanın yaptığı tüm eylemlerinde başvurabileceği tek ölçünün ‘acıdan kaçıp haza ulaşmaya çabalamak’ olduğunu öne süren dünya görüşü hayatın, var olmanın gerçek anlamını ‘haz’ da bulan bakış açısıdır.¹²⁶

---

¹²² Mehmet A. Kirman, Modernleşme Süreci Ve Din (Sekülerleşme Perspektifinden Sosyolojik Bir Analiz), *IV. Din Şurası Tebliğ Ve Müzakereleri*, 12- 16 Ekim, Ankara- 2009, S. 116.

¹²³ Özkan, a.g.e., s. 36.

¹²⁴ Celalettin Çelik, Göç, Kentleşme Ve Din, *Din Sosyolojisi El Kitabı*, ed. Niyazi Akyüz, İhsan Çapcıoğlu, Grafiker Yayınları, Ağustos- 2012, Ankara, s. 300.

¹²⁵ Ali İhsan Yitik, Modern Dönemde Din Motifli Eğilimler ve Türk Toplumunu, *IV. Din Şurası Tebliğ ve Müzakereleri*, 12- 16 Ekim, Ankara- 2009, s. 460.

¹²⁶ Özkan, a.g.e., s. 39.

Batı da dine bağlılık aynı zamanda yaygınlaşarak gelişen hedonizmi isteyip istememekle de bağlantılıdır. Çünkü haz ve eğlence insanları kuşatmış durumdadır. Özellikle gençler bu hazzı grupların tuzağına takılıp kalmaktadır. Ülkemizde de hazzı kullanarak taraftar toplayan gruplar bulunmaktadır. Bu grupların tuzağına düşen bireyler sonraları istese de çıkış yolu bulmaları zor olmaktadır.¹²⁷

Sınırsız haz ve hazzı doyum isteklerini tatmin etmek duygusuyla bu tür yeni dini hareketlere iştirak eden bireyler büyük miktarlarda maddi bedel ödemenin yanı sıra manevi ve hatta hayati bedeller de ödeyebilmektedirler. Bilhassa intihara özendirilen hareketlerin üyeleri, ölüm hazzını yaşayabilmek için intihar etmektedirler. Ancak yeni dini hareketler çerçevesinde intiharların tek sebebi bu da değildir. Bazı zararlı dini cereyanlara iştirak eden gençler, içine düştükleri çıkmazdan kurtuluş için tek çare olarak intiharı gördükleri içinde bu eyleme başvurabilmektedirler.

Sadece eğlence, zevk ve haz için ilk adımların atıldığı sonrasında da bağımlısı haline gelen dini gruplardan kurtulmak girmek kadar kolay olmamaktadır. İnsanlar bazen istese de ayrılamamakta, bir müddet sonra girdikleri grup ve liderinin kölesi haline gelmektedirler.¹²⁸ Bu tür gruplardan ayrılmayı başaranlar ise enformasyon hastalığı denilen bir hastalık ortaya çıkmaktadır. Bu hastalığın belirtilerinde vehimler, hayaller, uykusuzluk, unutkanlık, suçluluk duygusu, örgüt korkusu, duygusal patlamalar, cinsel sorunlar gibi durumlar ortaya çıkmaktadır. Bu hastalığın tedavi süresi ise belirsizdir.¹²⁹

g. Küreselleşme

Küreselleşme, ‘modernizasyon sürecinin bir parçası olarak, özellikle 20. yüzyılın son çeyreğindeki gelişmeler ve Doğu Bloku’nun yıkılmasından sonra, tek kutuplu dünyada zuhur eden sistem, dünyanın somut bir şekilde tek bir bütün halinde yapılaşması sürecine verilen ad’ olarak tanımlanmaktadır.¹³⁰ Pratik olarak küreselleşme, modern iletişim ve ulaşım araçları vasıtasıyla dünyanın tek bir mekan haline getirilişini açıklayan kavram olarak tanımlanabilir. Günümüz dünyasında bireyler ve toplumlar geçmiş dönemlerden daha fazla olarak kendi sınırlarının ötesindekilerle, siyasal

---

¹²⁷ Özkan, a.g.e., s. 40

¹²⁸ Ali Rafet Özkan, Yeni Dini Hareketlerin Ortaya Çıkış Sebepleri Ve Temel Karakteristikleri, s. 36.

¹²⁹ <http://www.alevalatli.com.tr> 21.4.19.

¹³⁰ Ahmet Cevizci, *Paradigma Felsefe Sözlüğü*, Paradigma Yayınları, İstanbul- 2000. s. 590.

otoritenin dahli olmaksızın dolaysız olarak iletişim içinde olabilmektedirler. Dünyanın tekbir mekan haline gelmesi ile birlikte her türlü bilgi, kavram ve değerler sınırsız bir şekilde herkes tarafında öğrenilebilir hale gelmiştir. Çoğu zaman tek yönlü olarak gelişmiş ülkelerden gelişmekte olan ülkelere doğru olan bu durdurulamaz bilgi akışı ülkeler arası kültür akışını da hızlandırmıştır. Bu kültür akışının bir uzantısı olarak Batı dünyasında ortaya çıkıp tüm dünyaya yayılma çabası içinde olan yeni dini hareketleri görebilmekteyiz.¹³¹

Küreselleşmeyle birlikte yeni dini hareketler ve komünal dini yapılanmaların sayılarında bir artış olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve rasyonelliğin oluşturduğu modernleşmenin, dinin mahiyetini ve insan yaşamındaki yerini değiştirdiği görülmektedir. Küreselleşme sürecinin sonucunda, dini hareket ve cemaatleşmede bir artış gözlenmiş, bu dinsel örgütler küresel ölçekte bir şebekeleşmeye girişmişlerdir.

Küreselleşen dünya, dini de bir meta olarak değerlendirmiş, dini oluşumların önünü açarak küresel arenada onu yeni bir konuma yerleştirmiş ve belirli bir fonksiyon yüklemiştir. Her medeniyetin kendine özgü bir din anlayışı geliştirmesi bağlamında küresel medeniyet de, dini farklılıklara hoş görülmesi, dini ifade ve kanaat özgürlüğünü benimseme, demokrasi ve piyasa yanlısı bir söyleme bağlı olma gibi unsurlar içeren bir din anlayışı geliştirmiştir.¹³²

20. yüzyılın ikinci yarısında ulus devletler, şirketler, hükümet dışı organizasyonlar, sanat, spor, eğitim ve din alanındaki örgütlenmeler arasındaki iletişimlerin yoğunluğundaki hızlı artış insanların dünyayı küçük bir yer olarak görmelerine yol açmıştır. Dünyanın küçük bir yer olarak algılanması aynı zamanda artan bir biçimde birbirine bağımlı tüm küresel aktörler tarafından paylaşılan bir değer olarak insanlığı teşhis etme yönünde acil bir ihtiyacı ortaya çıkarmıştır. Dinler ortak insanlık değerinin birçok sembolünü sağlamış ve bu sebeple küreselleşmeye dahil olmuştur.¹³³

---

¹³¹ Kirman, a.g.m., s. 62.

¹³² Bodur, a.g.m., s. 51

¹³³ Özkan, Yeni Dini Hareketlerin Ortaya Çıkış Sebepleri ve Temel Karakteristikleri, s. 36.

h. Çoğulculuk

Çoğulculuk (Pluralizm) 20. Yüzyılın başlarında İngiliz liberal düşünürlerince geliştirilen bir siyaset öğretisidir. Günümüzde kavramın alanı genişletilerek siyasi çoğulculuğa paralel olarak dini çoğulculukta gelişmiştir. 1970 li yıllardan itibaren büyük dinlerin içerisinde doğan ve kendini yeni bir din gibi takdim eden dini hareketlerin yaygınlaşması ile birlikte bu kavramın kapsamı da genişlemiştir.¹³⁴

3. YENİ DİNİ HAREKETLERİN TEOLOJİK KONULARLA İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

a. Tanrı İle İlgili Görüşleri

Yeni dini hareketlerde pek çok farklı tanrı ve alem tasavvuru görürüz. Bunlarda soyut bir tanrı anlayışından antropomorfist¹³⁵ bir tanrı anlayışına, panteizm¹³⁶den pananteizm¹³⁷e kadar geniş bir yelpaze vardır. Ancak bununla birlikte çoğu yeni dini hareketin tanrı anlayışının temelinde monizm¹³⁸ yatmaktadır.¹³⁹

Genellikle doğu dinlerinde görülen bu düşünce geleneksel dinlerin tanrı anlayışından oldukça farklıdır. Buna göre evrenin sadece bir özü vardır ve canlı cansız bütün varlıklar bu ilahi özün bir parçası olarak görülmektedir. Kişisel bir tanrı anlayışı yoktur. Herkes her şey tanrının bir parçasıdır. Bu anlayış temel olarak Doğu dinlerinin tanrı anlayışıdır. Yeni dini hareketler de bu anlayışı oradan ödünç almıştır.¹⁴⁰

---

¹³⁴ Özkan, a.g.e., s. 43-44.

¹³⁵ Antropomorfizm: Allah'a insanı duygular ve şekiller atfeden Kitab-ı Mukaddes ifadelerinin ortaya koyduğu Tanrı şeklidir. Buna göre Allah'ın yüzü, gözü, sesi, kalbi vardır. Ayrıca antropomorfist düşüncede Tanrılar insani özelliklere sahiptirler. Bunun için onlara göre Tanrılar sevişirler, dövüşürler, yalan söylerler, kıskanırlar. Daha geniş bilgi için bkz: M. Aydın, a.g.e., s. 34.

¹³⁶ Panteizm ya da tüm tanrıçılık, her şeyi kapsayan içkin bir Tanrı'nın Evren'in ya da doğanın Tanrı ile aynı olduğu görüşüdür. Kainatın Tanrı ile bütünleştiği tezini savunan bir inanç sistemidir. Buna göre evrende ortaya çıkan her şey, Tanrı'nın bir tezahürüdür. Daha geniş bilgi için bkz: M. Aydın, a.g.e., s. 587.

¹³⁷ Pananteizm, diyalektik teizm veya kamusal tanrıçılık, panteizmde olduğu gibi Evren'in kendisinin Tanrı olduğunu, panteizmden farklı olarak ilk devindirici olan Tanrı'nın evren ve tüm yaratıkları kendi özünden yarattığını ve Evren'e aşkın, Evren'in bilincinde mutlak ve değişmez bir varlık olarak egemen olduğu inancıdır. Panteizm ile teizm arasında orta bir yolu temsil etmektedir. Daha geniş bilgi için bkz: M. Aydın, a.g.e., s. 587.

¹³⁸ Monizm ya da bircilik her şeyin bir tek zorunluluğun, ilkenin, madde veya enerjiden olduğunu iddia eden metafiziksel ve teolojik bir görüştür.

¹³⁹ N. Günay, a.g.e., s. 38.

¹⁴⁰ N. Günay, a.g.e., s. 39.

Her şeyde tanrısal bir öz olduğu için yaşamın amacı da bu enerjiye katılmaktır. Tüm evren bilerek veya bilmeyerek bu hedef doğrultusunda işbirliği yapmaktadır. İnsan da tanrı olma yolunda çaba göstermelidir.¹⁴¹

b. Günah- Sevap İle İlgili Görüşleri

Yeni dini hareketlerin çoğunda aşkın bir tanrı inancı bulunmadığı için günah-sevap kavramı yoktur. Ancak bunun yanında ahlaki zorunluluk kavramı vardır. Önemli olan mükemmele ulaşmaktır. Manevi mükemmellik için farklı yollar vardır, insan bunları takip etmelidir. Reenkarnasyona inanıldığı için ruhun ölmeyeceğine ve devamlı reenkarne olacağına inanılmaktadır. İyi veya kötü yaşam karmaya bağlıdır.¹⁴²

İnsan aslında mükemmel bir varlıktır. Tanrısal bir öz taşımaktadır. Amaç insanın bunu idraketmesidir. İnsanın bir sonunun olduğu düşüncesi ise bir yanılgıdan ibarettir. İnsan Tanrısal bir öz taşıdığı için aslında O bir Tanrı'dır. Kendini gerçekleştirebilecek güce ve yeteneğe sahiptir. İnsan özünde kutsal bir varlıktır. Eğer yeni dini hareketlerin öğretilerini eksiksiz uygularsa kişi, aydınlanmaya kavuşabilecektir.¹⁴³

c. Reenkarnasyon İle İlgili Görüşleri

Yeni dini inanışların çoğunda reenkarnasyon inancı bulunmaktadır. Özellikle Doğu dinlerinde olan bu inanişaya göre ölümsüz olan ruh ya sürekli olarak ya da günahlardan temizlenene denk bir bedenden diğer bedene tekrar tekrar doğar.¹⁴⁴

Özellikle Hint Kökenli yeni dini hareketlerin çoğunda tenasüh inancı bulunmaktadır. Çalışma konusu olan Sai Baba hareketi de bunlardan biridir.

4. YENİ DİNİ HAREKETLERİN TEMEL KARAKTERİSTİKLERİ

a. Kutsal Üstat

Aslında, tarih boyunca her yeni din, bir toplumda ve genellikle hızlı bir toplumsal değişim ve kriz ortamında, karizmatik bir dinî liderin önderliğinde, yeni bir dinî hareket şeklinde ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Nitekim bu yeni dinî hareketler de bu

---

¹⁴¹ https://en.wikipedia.org/wiki/New_Age27.4.19

¹⁴² N. Günay, a.g.e., s. 41.

¹⁴³ N. Günay a.g.e., s. 42.

¹⁴⁴ N. Günay, a.g.e., s. 43.

bunalımlı değişim ortamında, karizmatik önderlerin öncülüğünde, belli bir sayıdaki taraftarın katılımı ile ve geleneksel dinlerin tepkisini alarak ortaya çıkıp gelişme gösterdiler.¹⁴⁵

Yeni dini hareketlerin teşkilat yapılanmasına bakıldığında tepede sınırsız otorite ile donanmış bir karizmatik liderin bulunduğu görülmektedir. Bu lider karizmatik yapısıyla insanları etkileme yeteneğine sahiptir ve taraftarları tarafından onların kurtuluş reçetelerini elinde tuttuğuna inanılmaktadır. Bazı dini gruplarda bu liderin beklenen ‘mehdi’ veya ‘mesih’ kimliğindeki bireyler olduğuna inanılmaktadır. Dini grup üyeleri yaşayan grup liderlerinin yeni bir dünya düzeni kuracağına ve insanlığın tüm problemlerini çözeceğine inanılmaktadır. Lider yegane kural koyucudur, koyduğu kurallar sorgulanamaz, Tanrı onu seçmiş ve diğer insanlara göndermiştir. Ayrıca lider taraftarlarının yaşamlarına yön verir. Ne giyeceklerine, ne iş yapacaklarına, kiminle evleneceklerine, kaç çocuk sahibi olacaklarına, hangi evi satın alacaklarına karar verir.¹⁴⁶

Yeni dini inançların üyelerine göre kutsal kitaplarda yazılanları en iyi lider yorumlayabilir. Bunun için liderin özel bir eğitim almasına gerek yoktur. Tanrı’nın bu bilgiyi özel olarak lidere bahşettiğine inanılmaktadır. Ayrıca liderler üstün insan olarak telakki edildiğinden karşısındakinin düşüncelerini okuyabilmektedir. Liderin kararlı, baskıcı ve karizmatik etkisi altındaki mürit, aile, arkadaş, okul, iş ve hatta eşi bırakabilir.¹⁴⁷

İnsanüstü güçlere haiz olduğuna inanılan bu grup liderleri sayılamayacak kadar olumlu özellikleri üzerlerinde taşırlar ve sonsuz tazim görürler. Bu özelliklere sadece erkek liderler sahip değildir aynı zamanda karizmatik kişilik, otorite ve diğer özelliklere sahip olan bayan liderler de mevcuttur.¹⁴⁸

Genellikle liderin kendisini ‘mehdi’, ‘Mesih’, ‘kurtarıcı şahıs’ olarak takdim ettiği grupların yanında, bazı liderler şifa verme, hidayete ulaştırma yöntemlerini bulduklarını iddia ederler. Bazıları da yaratıcı, bilimsel, insani ve sosyal projelerle insanları yeni bir şuur seviyesine, başarıya, kişisel ya da politik güce iletebileceğini iddia etmektedirler. Grubun üyeleri liderlerinin onları başarıya, belli bir şuur seviyesine,

---

¹⁴⁵ Ü. Günay, a.g.e., s. 445.

¹⁴⁶ N. Günay, a.g.e., s. 50.

¹⁴⁷ N. Günay, a.g.e., s. 48.

¹⁴⁸ Özkan, a.g.m., s. 38.

cennete, grubun ideolojik yapısına göre değişiklik gösteren hedeflere ileteneğine inanmaktadırlar.¹⁴⁹

Bu yeni dini hareketlerin liderleri ilahi lutuf hazretleri, kutsal hazretleri, kurtarıcı aziz, üstat, mehdi, mesih, istikbalin efendisi, gibi sıfatlarla anılmaktadır. Bazı gruplarda dini liderlere ‘baba’ unvanı verilmektedir. Örneğın araştırma konumuz olan Sai Baba hareketinde lidere ‘baba’ unvanı verilmektedir.¹⁵⁰

Yeni dini hareketlerde sorgulanamaz olan liderin grubun finansal kaynakları elinde tuttuğu ve harcamalarının sorgulanmadığı izlenmektedir.¹⁵¹ İncelendiğı zaman görölmektedir ki bu dini grup liderlerinin çoğunun illegal işlere bulaştıkları örneğın çocuk tacizleri, üyelerinin ölümlerine sebebiyet ve vergi kaçakçılığı gibi suçlardan sabıkalı oldukları tespit edilmiştir.¹⁵²

b. Kurtarıcı Reçete

Yeni dini hareketlerin temel karakteristiğı arasında öte dünya da kurtuluşun çok zor olduğu, kurtuluş reçetesinin sadece kendi ellerinde bulunduğuna dair taraftarlarını inandırması vardır. Kurtuluş bazen maddi başarı, manevi huzur, iyileştirilmiş karma ya da ölüm sonrası mutluluk olarak sunulmaktadır. Bu bağlamda üyelerine grubun çalışmalarına tam anlamıyla katılmaları hususunda telkinde bulunmaktadırlar. Bu reçeteler arasında bireysel terapi, grup terapisi, meditasyon, zihin geliştirme, potansiyeli geliştirme gibi pek çok yöntem bulunmaktadır. Eğer gruba üye olan kişi bu reçeteleri uzman kişiler öncülüğünde düzenli bir şekilde uygularsa kurtuluşa erişebilecektir.

Kutsal üstadın reçetesinin yaşanan çağın yegane kurtarıcı reçetesi olduğuna, bunun dışında herhangi bir kurtuluş reçetesi olmadığına ve bu reçetenin bütün insanlığı kurtaracak sisteme sahip olduğu inanılmaktadır.¹⁵³

Yeni dini hareketler genç idealist bireylerin özellikle toplum ve tüm dünya için bir şeyler yapma isteklerini kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirerek, diğer insanlara hizmet, kıtlık ve afetlerle mücadele, mültecilerin rehabilitasyonu, çevrenin iyileştirilmesine yönelik kampanyalar veya uyuşturucuyla mücadele kampanyaları gibi

---

¹⁴⁹ N. Günay, a.g.e., s. 46.

¹⁵⁰ Sarıkçıoğlu, a.g.m, s. 83.

¹⁵¹ N. Günay, a.g.e., s. 44.

¹⁵² Özkan, a.g.m., s. 39.

¹⁵³ Özkan, a.g.m., s. 39.

sosyal hizmet programları ile kişilere kendilerini özel hissettirerek de üye kazanma yoluna gittikleri görülmektedir.¹⁵⁴

c. Kurtarılmış Aile veya Hidayet Cemaatleri

Bazı dini gruplarda ‘cemaat’ kavramı yerine ‘aile’ terimi kullanılmaktadır. Çünkü aile terimi daha sıcak, daha içten ve güven verici olarak görünmektedir. Ferdi hayatın ön plana çıktığı Batı toplumlarında kendisine gerçek bir aileymiş izlenimi veren grupların daha çok etkili olduğu gözlemlenmektedir. Bu tür gruplar içinde buldukları toplumları inceleyerek eksikliklerini tespit edip, toplumun talep ettiği istekler doğrultusunda yeni sistemler ve argümanlar üretmektedirler.

Yeni dini hareketler tarafından kurulan bu suni aile çatısının dışında kalan bireylerin kurtuluşa eremeyeceği düşüncesi aşılanmaktadır. Cemaatten kopmak isteyen üyelere ise yardımsız, yalnız ve aciz kalacakları telkin edilmekte kopmalarına izin verilmemektedir.¹⁵⁵

Başlangıçta müşfik bir aile tablosu görünümü çizen yeni dini hareketler üyelerini kazandıktan sonra, onlardan gruba tam bir bağlılık ve adanmışlık istemektedirler. Üye olan kişiyi tamamen kendilerine bağladıklarını hissettikleri zaman ondan aile ve arkadaşları ile olan ilişkilerini koparması yönünde telkin ve baskıda bulunabilmektedirler. Çünkü bu tür gruplar kendilerine tam bir bağlılık sağlamak için aileyi engel olarak görmektedirler. Üyelerin kendi ailelerini biyolojik aile olarak dışlamakta koparılan aile bağları yerine gruba yoğun bir duygusal bağ ile bağlanma sağlanmaktadır.¹⁵⁶

d. Senkretizm ve Eklektizm

Yeni dini hareketlerin temel karakteristik özelliklerinden biri ise senkretik (yapay birlik) veya eklektik (seçmecî) oluşlarıdır. Senkretizm birçok dinden inanç esasını alıp bir inanç sistemi oluşturulmasıdır. Bu yapıda olan gruplar orijinal muhtevalı olmayıp, büyük dinlerden ve hatta tarihe gömülmüş dini inanışlardan alıntılar yaparak ve kendilerini diğerlerinden ayıran bir takım özellikler geliştirerek kendi dini

---

¹⁵⁴ Wilson, a.g.e., s. 8.

¹⁵⁵ Sarıkçıoğlu, a.g.m., s. 887.

¹⁵⁶ Kirman, a.g.m., s. 65.

prensiplerini oluşturma yoluna gitmişlerdir. Eklektizim’de ise bütün dinlerden değil de bir kaç dinden seçilmiş bazı prensipleri alıntılararak kendi inanç sistemini oluşturma vardır. Senkretizm’den farkı kendi inanç sistemini oluştururken seçici davranıp sınırlandırmasıdır.¹⁵⁷

Yeni inançlar isimleri yeni de olsa eski ile bağlantısını tamamen koparamamıştır. Onlar ruhçu geleneklerden, kadim dinlerden etkiler ve izler taşımaktadırlar. İnanç sistemlerinde eskiyi yeniden yorumlama vardır. hatta bazı yeni dini hareketlerde din dışı felsefe ve materyalizmin de etkisi görülmektedir.¹⁵⁸

e. Mesihçilik (Mesihanizm, Millenarianizm, Binylcılık)

Kalki (Hinduizm), Maitraya (Budizm), Saoşyant (Mecusilik), Mesih (Yahudilik ve Hıristiyanlık), Mehdi (İslam) gibi çeşitli isimlerle, farklı din ve inanışlarda görülen kurtarıcı inancı, XX. yüzyılda ortaya çıkan yeni dini hareketlerde de kendini göstermektedir. Mesih öğretisi yeni dini hareketlerin en temel karakteristiğidir. Bu düşünce doğrultusunda yeni dini gruplar, kendi gruplarının insanlığın geleceğini kurtaracak tek hakikat, yegane kurtuluş ümidi olduğu iddia ederek taraftar kazanmaktadır.¹⁵⁹

Kurtarıcı inancı bakımından yeni dini hareketler i) mesihin yakın zamanda dünyaya geri döneceği inancında olanlar ve ii) grubun başında bulunan liderlerin kendilerini kurtarıcı/ mesih ilan ettiği hareketler olmak üzere iki grupta incelenmektedir. Çoğu yeni dini hareket gibi araştırma konusu olan Sai Baba hareketi de ikinci gruba dahil edilmektedir.

İkinci gruba dahil olan yeni dini hareketler beklenen kurtarıcının hali hazırda geldiği, mevcut olduğu inancındadırlar. Bu grupların liderleri kendilerini hem bir ilah hem de kurtarıcı mesih ilan etmektedirler. Grubun üyeleri de altın çağ nesli olarak yüceltilmektedir.¹⁶⁰

---

¹⁵⁷ Özkan, a.g.m., s. 41.

¹⁵⁸ N. Günay, a.g.e., s. 34.

¹⁵⁹ Süleyman Turan, Emine Battal, Yeni Dini Hareketlerde Mehdi Ve Mesih İnancı, *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*, ed. Süleyman Turan, Faruk Sancar, Okur Akademi, İstanbul, Aralık- 2018, s. 288- 303.

¹⁶⁰ Turan, Battal, a.g.m., s. 310.

f. Taraftar Edinme ve Bunları Yapı İçinde Tutma Yöntemleri

Yeni dini hareketlerin çoğu büyüebilmek için misyonerlik faaliyetlerine ihtiyaç duyarlar. Bu hareketlerin üyelerinden bekledikleri kendilerine yeni bir üye kazandırmalarıdır. Üyeler zamanlarının çoğunu bu yönde misyon faaliyetlerinde harcarlar. Bir hareketin misyonerleri ne kadar çok çalışır ve yeni üye kazanmak için gayret sarf ederse o hareket o kadar genişler, yayılır ve büyür. Bu bağlamda bir hareketin gelişmesi, yüksek motivasyonlu gönüllü misyonerlik ağına bağlıdır.¹⁶¹

Üyeler için misyon çalışmaları birer görev niteliğindedir. Bazı dini gruplarda misyon faaliyetleri oldukça sistemlidir. Bunun için büyük bütçeler ayrılmaktadır. Hatta bazı gruplarda misyon faaliyetlerine maddi destek gruba yeni katılanlara yüklenmiş durumdadır. Bu bağlamda bazı dini gruplarda üyeler mensup oldukları gruba finansal destek sağlamak amacıyla gruba ait kitapları, dergileri satmak ve bunlara üye sağlamak zorundadırlar.¹⁶²

Misyonerlik faaliyeti yapacak olan kişilerin çok iyi eğitilmiş, nazik, kibar, sabırlı bireyler olmaları gerekmektedir. Bazıları bu iş için özel olarak yetiştirilmektedir. Bunlar grubun inanç ve düşüncelerini yaymakla kalmayıp aynı zamanda gruba finansal destek sağlamak amacı ile bağış toplama faaliyetlerinde de bulunmaktadır.¹⁶³

Misyonerlik faaliyetleri internet, dernekler, turizm büroları, sempozyumlar, konferanslar, dergi, kitap, broşür, ses kayıtları, dini içerikli kurs, tv kanalları, radyo istasyonları gibi vasıtalarla yapılmaktadır. Üniversite eğlenceleri, mesleki eğitim atölyeleri, gençlik merkezleri, piknik gibi sosyal faaliyetler ve hatta kapı kapı dolaşma misyonerlik faaliyetlerinin yapılabileceği yerlerdir. Grup tarafından yapılan sosyal yardım faaliyetleri, eğitim destekleri, sağlık hizmetleri de misyon faaliyetleri için kullanılmaktadır.¹⁶⁴

Bazı gruplar, özellikle Hint menşeli yeni dini hareketler misyon faaliyetlerinde dini içerikli bir müessese olmadıkları imajı çizmeye çalışmaktadırlar. Seküler bir

---

¹⁶¹ Rodney Stark, *The Rise of Mormonism*, ed. Reid L. Neilson, Columbia University Press, New York-2005, s. 127.

¹⁶² N. Günay, a.g.e., s. 51.

¹⁶³ M. Aydın, a.g.e., s. 32, 71, 75.

¹⁶⁴ N. Günay, a.g.e., s. 52.

yöntemle fikirlerini yayarlar. Misyon faaliyetlerinde kullandıkları yoga ve meditasyonu çağdaşlığın ve ilericiğin göstergesi olarak sunarlar.¹⁶⁵

Yeni dini hareketler sosyal ilişkilerden faydalanarak da üye kazanmaktadırlar. Çoğu kişi daha önce tanıdığı bir kişinin vasıtasıyla bir gruba üye olur. Harekete katılım süreci okul, aile, dernek vb. toplumsal süreçlerdeki ilişkiler ile başlamaktadır. Arkadaşlar arkadaşları, aile bireyleri birbirlerini ve komşularda komşuları harekete kazandırmaktadır.¹⁶⁶ Grubun üyeleri olan ilişkiler grubun dışındakilerle olandan daha sıkı olmaya başladığında ise dönüşüm gerçekleşmeye başlar. Ancak bu aşamadan sonra din konusu gündeme getirilmekte, muhatabın ilgisini çekecek ve merakını uyandıracak faaliyetler yapılmaya başlanır. Sosyal ilişkiler yeni dini hareketlere yalnızca üye kazandırmada değil aynı zamanda kazanılan üyenin grupla bağlantısını devamlı olmasında da etkilidir.

Bireylerin gittikçe yalnızlaştığı modern dünyamızda sevgi ve ilgiye duyulan açlık yeni dini hareketlerin üye kazanma stratejilerini de etkilemiştir. Yeni dini hareketler insanların manevi ihtiyaçlarını giderecekleri vaadinde bulunup, insanlar açısından cazip hale gelmektedir. Bazı hareketler de bu iş daha ileriye götürülerek sevgi bombardımanı denilen bir çeşit ikna tekniği geliştirilmiştir. Bu teknikte, özellikle kadın üyeler kullanılarak karşı cinsi gruba çekmeye çalışılmaktadır.¹⁶⁷

Yeni inançların bazılarında zihin yıkama ve diğer metotlarla kazanılan üyeler maddi ve manevi kuşatma altına alınıp özgürlükleri ellerinden alınmaktadır. Bazı gruplarda maddi- manevi ve cinsel sömürü söz konusu olabilmektedir. Üyeler tamamen liderin ve grubun güdümünde kalmaktadır.¹⁶⁸

Bazı yeni dini hareketlerde müritler misyon çalışmalarını yürütürken başkalarını kandırmayı hoş gören klişeler kullanmaktadırlar. Bazı gruplar 'kutsal aldatma', 'transandantal hile' gibi kavramlara sahiptir.

Üyeleri kontrol altına tutmada zihin kontrolü, davranış kontrolü, düşünce kontrolü, duygu kontrolü gibi yöntemler uygulanmaktadır.¹⁶⁹

---

¹⁶⁵ N. Günay, a.g.e., s. 53.

¹⁶⁶ Süleyman Turan, Sema Nur Uzun, Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri, *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*, ed, Süleyman Turan, Faruk Sancar, Okur Akademi, İstanbul, Aralık- 2018, s. 215.

¹⁶⁷ Turan, Uzun, a.g.m., s. 225.

¹⁶⁸ N. Günay, a.g.e., s. 53.

¹⁶⁹ N. Günay, a.g.e., s. 54.

İKİNCİ BÖLÜM

SAİ BABA HAREKETİ

Sai Baba hareketi Hinduizm kaynaklı dini cereyanlardan biridir. Bu hareket modern Güney Asya dini hareketlerinin en popülerlerinden biri olarak görülmektedir. Sathya Sai Baba hareketi bilim adamları tarafından farklı gruplarda sınıflandırılmaktadır. Onların bir kısmı Sai Baba hareketini geleneksel sınırları aşan yeni bir dini hareket olarak, bir başka kısmı neo- Hindu yenilenme ve canlanma hareketi olarak, diğer bir kısım ise alt kıtanın dini baskılarına karşı ortaya çıkan ve küresel olarak başarılı olan bir Hintli hareket olarak sınıflandırmaktadır.¹⁷⁰

Sathya Sai Baba hareketinin bugün dünya üzerinde yaklaşık üç yüz merkeze sahip olduğu bilinmektedir. Ayrıca Sai Baba hareketi beş üniversite ve en az altmış beş milyon üyeye sahip olarak dünyadaki en aktif dini cemaatlerden biri olarak görülmektedir. Bu cemaat misyonlarını insanlığı nefretten ve şiddetten kurtarmak ve bunların yerine sevgi, barış, hoşgörü temellerinin atılmasını sağlamak olarak tanımlamaktadır. Ayrıca bütün dinleri birleştirip Altın Çağı kurmak, insanlığın ruhsal evrimini tamamlamasını sağlamakta hedeflerindedir.¹⁷¹

Sathya Sai Baba neredeyse hiç yurtdışına çıkmamasına rağmen bugün hareketi yüz otuzdan fazla ülkede varlığını sürdürmektedir. Hareket büyük ölçüde kent tabanlıdır ve üyelerinin arasında büyük iş adamları, bilim adamları ve profesyoneller de bulunmaktadır.¹⁷²

Hareketi incelerken karşımıza iki adet Sai Baba çıkmaktadır. Birincisi Shirdi Sai Baba (1838- 1918) ikincisi ise Sai Baba hareketinin kurucusu olan Sathya Sai Baba'dır. (1926- 2011) ¹⁷³ Hareketin temeli Shirdi Sai Baba'ya dayanmaktadır. Shirdi Sai

---

¹⁷⁰ Tulasi Srinivas, Sathya Sai Baba Movement, *India Today: An Encyclopedia of Life in the Republic*. Ed. Arnold P. Kaminsky and Roger D. Long, 2. Baskı, Santa Barbara, 2011, s. 612.

¹⁷¹ Mehmet Aydın, *Türkiye'ye Yönelik Batı Kökenli Dini Cereyanlar*, Nüve Kültür Merkezi Yayınları, Mayıs 2010, S. 287.

¹⁷² Alexandra Kent, Divinity, Miracles And Charity in the Sathya Sai Baba Movement of Malaysia, *Journal Of Anthropology*, c. 69, no. 1, March 2004, s. 44.

¹⁷³ Köse, a.g.e., s. 145.

Baba'nın reenkarnasyonu olduğuna inanılan Sathya Sai Baba ile birlikte hareket uluslararası bir üne kavuşmuştur.¹⁷⁴

Hindu inancına göre beş bin yıl önce yazılan Upanishadlar'da iki yüz elli yıl veya daha fazla sürecek bir üçlü enkarnasyondan bahsedilir. Buna göre bir makine çağı olacak bundan maddi bir hayat tarzı ve dünyayı yakıp yıkmanın teknolojik yolları ortaya çıkacaktır. Bu üçlü enkarnasyon yavaş yavaş tesir edecek ve insanlar arasında doğruluğu tesis etmek suretiyle yıkımı durduracaktır. Sai Baba'nın da ilk önce Shirdi Sai baba ve onun vefatından sonra Sathya Sai Baba olarak geldiğine inanılmaktadır. 21. yüzyılda da Prema Sai adıyla gelecektir.¹⁷⁵

1. SHİRDİ SAİ BABA (1838- 1918)

Sathya Sai Baba hareketinin kurucu şahsının Hintlilerce kutsal olduğuna inanılan Shirdi Sai Baba'nın reenkarnasyonu olduğuna inanılmaktadır.

Shirdi Sai Baba'nın çocukluk dönemi ile ilgili kaynaklarda yeterli bilgi bulunmamaktadır. 15. yüzyılda yaşamış Hindu- sufi Şair Kabir'in reenkarnasyonu olduğuna inanılmaktadır. Kendisinin 1838 yılında Hindistan'nın Haydarabad (Patri) kentinde Brahman bir ailede dünyaya geldiği ve ailesi tarafından bebek yaşta terk edildiği belirtilmektedir. Müslüman bir aile tarafından bulunan Sai baba, onların yanında büyümüştür. Bir Müslüman fakir tarafından yetiştirilen Shirdi Sai Baba İslam Dini'ne de vakıftır ve kendisini hem Hindu hem de Müslüman topluluğa yakın hissetmiştir. Hocası öldükten sonra ise 'Venkusa' isimli Hindu bir guruya bağlanmıştır.

'Sai' onun gerçek ismi değildir. Gerçek isminin ne olduğuna dair bir bilgi bulunmamaktadır. 'Sai' ismi Shirdi'ye yerleştiği zaman onu karşılayan 'Mhalsapati' adındaki rahip ya da mabet bekçisinin ona o şekilde hitap etmesinden sonra verilmiştir. 'Sai' kelimesi 'fakir, iyi öğrenilmiş, bilgili' anlamlarında sufi azizlere verilen farsça bir unvandır.¹⁷⁶

Shirdi Sai Baba 1854'de 16 yaşında Bombay'ın Ahmednagar ilçesinin Shirdi köyüne gelmiştir. Burası kutsal Ganj nehrinin güney kolu olan Godavari Irmağı'na yakın bir yerdedir. Burada bir neem ağacının altında kalmış ve sürekli olarak

¹⁷⁴ Smitri Srinivas, Sai Baba Movement, *Encyclopedia of Religion*, ed., Lindsay Jones, c. 12, 2. Baskı, Detroit, Macmillan Reference, USA-2005, s. 8026.

¹⁷⁵ Satya Sai Baba, Bilim Araştırma Merkezi Yayınevi, İstanbul, Nisan- 1983, s.21.

¹⁷⁶ <https://www.indiatoday.in1.5.19>

meditasyon yapmıştır. Üç yıl kadar sonra buradan beklenmedik bir şekilde ayrılan Sai Baba 1858'de ömrünün sonuna kadar burada ikamet etmek üzere geri dönmüştür.¹⁷⁷

Shirdi Sai Baba, Shirdi'de Shri Khandoba mabedine geldiğinde Mhalsapati isimli mabet bekçisi onu 'Hoş geldin Sai Baba! Hoş geldin Sai baba!' diyerek karşılamış ve o zamandan beri ismi Sai Baba olarak anılmaya başlamıştır. Sai Baba Shirdi' de kendisine kalması için gösterilen çamurla sıvalı bir camide yaşamaya başlamıştır. Geceleri burada kandil yakıp, kendisine inananlar için tanrısal lütf olarak görülen garip ritüelleri gerçekleştiren Sai Baba'nın davranışları alışılmıştın dışındadır. Bu durum inananları tarafından olağanüstü mucizeler olarak görülmektedir.¹⁷⁸ 1890'lı yıllardan sonra Sai Baba'nın mucizevi güçleri olduğuna, hastaları iyileştirdiğine inanılması ve daha uzak bölgelerden bunun duyulmasıyla birlikte insanlar çok uzak yerlerden tedavi için Sai Baba'nın yanına gelmeye başlamışlardır.¹⁷⁹

Shirdi Sai Baba'nın öğretileri arasında 'Shraddha' ve 'Saburi' olarak adlandırılan Sai Yolu'nun temel ilkeleri vardır. 'Shraddha' 'sevgi ve saygıyla inanç anlamına' gelen Sanskritçe bir kelimedir. Bu inanç rasyonel bir bilgi ile değil ancak manevi bir ilhamın sonucu olarak açığa çıkan bir inanıştır. 'Saburi' ise 'sabır ve sebat' anlamlarına gelmektedir. Manevi hedefe ulaşabilmek için yol boyunca ihtiyaç duyulan bir erdemdir. Onun öğretilerinde saflık, şefkat, guruya¹⁸⁰ tam teslimiyet de bulunmaktadır. Ona göre önemli olan iç saflıktır. Kişi akli ve gönülüyle saf kalmazsa, hiçbir fiziksel ve dış temizlik amaca hizmet etmez. Şefkat kavramı da onun üzerinde sık sık durduğu erdemlerden biridir. O 'insan veya hayvan olsun asla kapınızdan kimseyi çevirmeyin' diye öğütlemektedir. Ayrıca Sai Baba adananlarının guru'ya tam bir teslimiyet içinde olmalarını istemektedir. Ona göre guru adanmışlık yolunun en köklü temelidir.¹⁸¹

Sihirdi Sai Baba Hindu takipçileri tarafından bir aziz olarak görülüp adına tapınaklar inşa edilirken aynı zamanda o Müslümanlar gibi giyinip, adananlarına Kur'an'dan pasajlar okuyup, İslami ibadetleri yaparak ve alkol kullanmamak gibi

---

¹⁷⁷ The Rise of Shirdi Sai Baba, *Hinduism Today*, c. 38, s. 3, 2016, ss. 18.

¹⁷⁸ J. Gordon Melton, Sai Baba (1856- 1918), *Encyclopedia of Occultism and Parapsychology*. c.2, 5. Baskı, 2001, s. 1339.

¹⁷⁹ David Hardiman, Miracle Cures for A Suffering Nation: Sai Baba of Shirdi, *Comparative Studies In Society and History*, 2015, s. 366.

¹⁸⁰ Guru: Hinduizm'de manevi üstadı belirtmek için kullanılır. Daha geniş bilgi için bkz: m. Aydın, a.g.e., s. 260.

¹⁸¹ <http://www.shirdi.org.uk>1.5.19.

Müslüman kurallarına riayet ederek Müslüman toplumla da özdeşleşmiştir. Müslüman bir fakir tarafından büyütülmesinin de bu davranışlarında etkisi yadsınamaz. Bunun sonucu olarak Shirdi Sai Baba hem Müslümanlar hem de Hindular tarafından benimsenmiştir. Ayrıca O, bazı takipçileri için Bhagavad Gita'yı yorumlayarak Sanskritçe bilgisini de göstermiştir.¹⁸²

Shirdi Sai Baba'nın yaklaşık 60 yıllık hayatı boyunca temelde iki özelliği ile öne çıkmıştır: İlki Hinduizm ve Müslümanlığı sentezlemeye çalışması ikincisi ise hastalara şifa dağıtma, kötülüklerden koruma, ölüleri diriltme gibi mucizeleridir.¹⁸³

Shirdi Sai Baba hayatı boyunca Hindistan'daki Müslüman halk ve Hindu halk arasındaki anlaşmazlıkları gidererek aralarında uzlaşma sağlamaya çabalamıştır.

Shirdi Sai Baba hakkında nakledilen mucizelerden biri şöyledir: Sai Baba bir gün bulunduğu mabetteki kandillerin yağı bitmesi üzerine yenisini almak için bakkala gider, ancak bakkal ona gaz yağı vermez, çünkü onun yağ olmadan ne yapacağını merak etmiştir ve Shirdi Sai Baba'yı mabede gidene kadar arkasından takip eder. Shirdi mabede gelince kandillere su doldurur ve kandilleri yakar. Kandiller içinde su olmasına rağmen mucizevi bir şekilde yanmaya başlar ve hiç sönmez. O günden sonra mabette bu kerameti anımsatan sembolik bir ateş yakılır ve müritler nöbet tutarak ateşin sürekli yanmasını sağlarlar. 'Dhuni' ismi verilen bu ateş Shirdi'de bulunan Dwarkamai mabedinin en önemli parçasıdır. Ateş bugün oldukça büyüktür ve bir tel kafesin arkasında sarılmış vaziyettedir.¹⁸⁴ Mabete bugün Hindistan'da Hindu, Budist, Müslüman, Hıristiyan gibi farklı dinlere mensup birçok kişi tarafından kutsal kabul edilmektedir.¹⁸⁵

Shirdi Sai Baba dhuni ateşinden aldığı 'udi' adı verilen külleri ziyaretçilerine verirdi. Bu küllerin iyileştirici gücü olduğuna inanılmaktadır.¹⁸⁶

Shirdi Sai Baba'nın ünü 20. yy'nın başlarında kendi bulunduğu bölge ile sınırlıdır; ancak daha sonra onun aziz olduğuna inananları tarafından mucizeleri Hindistan'ın diğer bölgelerine de yayılmaya başlamış ve hacılar onun yaşadığı kasabaya ve camiye akın etmeye başlamışlardır.

---

¹⁸² J. Gordon Melton, Sai Baba of Shirdi, Birthday of, *Religious Celebrations: An Encyclopedia of Holidays, Festivals, Solemn Observances, and Spiritual Commemorations*, c. 2, Santa Barbara, 2011, s.758-759.

¹⁸³ Jonathon Loar, From Neither/Nor to Both/And: Reconfiguring the Life and Legacy of Shirdi Sai Baba in Hagiography, *International Journal of Hindu Studies*, Kasım, 2018, s. 476.

¹⁸⁴ <https://holyshirdi.saibaba.com1.5.19>

¹⁸⁵ Köse, a.g.e., s. 146.

¹⁸⁶ <https://holyshirdi.saibaba.com1.5.19>

O kendisini takip edenlere Ramayana ve Bhagavadgita gibi kutsal yazıları okumayı ya da Rama¹⁸⁷, Vişnu¹⁸⁸ ya da Allah'ın isimlerini zikretmeyi tavsiye etmiştir. Ayrıca bazı takipçilerini hediyelerle birlikte çeşitli tapınaklara ve azizlere göndermiş, onlara kendine özgü ya da kutsal ayetler, kavramlar ve metinlerin anlamlarını açıklamıştır.¹⁸⁹ Bütün öğretileri sözlü ve akılda kalıcıdır. Gayet kısa, açık ve net, herkesin anlayabileceği bir şekilde, ortak bir dil olan layman dilinde konuşmuştur.¹⁹⁰

Shirdi Sai Baba'nın adananlarına verdiği on bir söz vardır. Bunlar:

1. Ayaklarını Shirdi'nin toprağına koyan kişinin acıları sona erer.
2. Sefil ve ümitsiz şekilde Shirdi Sai Baba'nın tapınağının merdivenlerine tırmanır tırmanmaz kişiye bol neşe ve mutluluk doğacaktır.
3. Bu dünyasal bedeni terk ettikten sonra bile daima aktif ve güçlü olacağım.
4. Mezarım, adanmışlarımlarımın ihtiyaçlarını kutsar ve konuşur.
5. Mezarımda bile aktif ve güçlü olacağım.
6. Kalıntılarımlarım mezarımdan konuşacak.
7. Herkese yardım etmek ve rehberlik etmek için yaşıyorum, bana gelenler, bana teslim olanlar ve bana sığınanlar.
8. Bana bakarsan sana bakarım.
9. Eğer bana yükünü atarsan, kesinlikle buna katlanırım.
10. Tavsiye ve yardımımı arasanız derhal size verilecektir.
11. Adanmışlarımlarımın evinde hiçbir istek olmaz.¹⁹¹

Sai Baba 1918'de yüksek ateş rahatsızlığı sonrası vefat ettiğinde nereye gömülmesi gerektiği ile ilgili bir anlaşmazlık ortaya çıkmıştır. Müslüman olan takipçileri onu Shirdi'de bir toprağına gömmek istemişlerdir, Hindular ise Krişna imajının yerleştiği bir binaya gömülmesini arzu ettiler. Sonunda bir halk oylaması ile konu çözülmüş ve Shirdi'de Samadhi Mandir adı verilen bir Hindu tapınağına gömülmüştür.¹⁹²

---

¹⁸⁷ Tanrı Vişnu'nun yedinci avatarına verilen isimdir. Hinduizm'de ideal genci temsil eder. Daha geniş bilgi için bkz: M. Aydın, a.g.e., s. 632.

¹⁸⁸ Klasik dönem Hindu tanrılarından biridir. Her şeyi kontrol eden, dharma'yı sağlayan, dünyayı idame ettiren tanrı olarak, en çok tapınılan tanrılardan biridir.. Dünyaya birçok kez avatar olarak geldiğine inanılmaktadır. Daha geniş bilgi için bkz: Kutlutürk, a.g.m., s. 147.

¹⁸⁹ Srinivas, a.g.e., s. 8026.

¹⁹⁰ <http://www.shirdi.org.uk/1.5.19>.

¹⁹¹ <http://www.shirdi.org.uk1.5.19>.

¹⁹² Srinivas, a.g.e., s. 8027.

1952 yılında müritleri tarafından Shirdi Sai Baba'nın mezarının yanına heykeli dikilir. Bazı yerlerde Sai Baba heykelinin yanında gelecek azizleri büyütme ve taşımak için onurlu bir figür haline gelen annesi Easwamma oturmaktadır. Bazı müritleri heykele baktıklarında Sai Baba'nın kendilerine baktıklarını hissettiklerini söylemiştir. Müritlerin bir kısmı tarafından Sai Baba'nın zaman zaman kendilerini ziyaret ettiği, onları korumaya devam ettiği ve rüyalarında gördükleri iddia edilmektedir.

Shirdi Sai Baba öldüğünde kendisine ait bir mülkiyeti yoktur. O arkasında yazılı bir eser de bırakmamıştır. Son derece basit ve sade bir yaşam sürdürmüştür. Tüm ibadet gereçleri Sai Sansthan adındaki bir organizasyona devredilmiştir. Bugün Sai Sansthan otelleri, hacılar için odaları, bir dergi ve binlerce adanmış kişiye hizmet etmek için yayımlarının bulunduğu geniş bir organizasyon ağıdır.¹⁹³

Shirdi kasabası, Sai Baba'yı hala mezardan konuşan bir aziz olarak gören birçok Hindu ve Müslüman için ziyaret yeridir. Hindistan'ın hemen hemen bütün büyük şehirlerinde denizaşırı ülkelerde Shirdi Sai Baba'ya adanmış tapınaklar bulunmaktadır. Shirdi Sai Baba'nın hayatıyla ilgili birçok film yapılmıştır. Özellikle 1977'de Ashok V. Bhushan tarafından yönetilen 'Shirdi Ke Sai Baba' isimli filmin Sai Baba'nın bugünkü popülerliğini başlatan film olduğu iddia edilmektedir.¹⁹⁴ Hindistan'a seyahat eden insanlar arabaların arkasında tanrıların, Kur'an ve film yıldızlarının resimlerinin yanı sıra Shirdi Sai Baba'nın resimleri ile de karşılaşabilmektedirler.¹⁹⁵

Bugün Shirdi Sai Baba'nın Maharashtra'daki tapınağına günlük yaklaşık yirmi beş bin adanan gelmektedir. Hindistan'ın farklı bölgelerinde iki binden fazla Sai Baba tapınağı bulunmaktadır.¹⁹⁶ Sadece Hindistan'da değil, İngiltere, Malezya, Almanya, Fransa, ve ABD'de yüzlerce tapınağı bulunmaktadır.¹⁹⁷

Sai Baba'nın Shirdi'deki Hindu müritleri doğum gününü Guru Purnima olarak bilinen tatil gününde kutlarlar. Bugün tüm Hindularca kendi azizlerini anma günü olarak kutlanmaktadır. Bu tarih Shirdi Sai Baba'nın gerçek doğum günü bilinmediği

---

¹⁹³ S. Srinivas, The Brahmin and The Fakir: Suburban Religiosity In The Cult of Shirdi Sai Baba, *Journal of Contemporary Religion*, c. 14, no. 2, 1999, s. 7.

¹⁹⁴ The Rise Of Shirdi Sai Baba, s. 21.

¹⁹⁵ Srinivas, a.g.e., s. 8027.

¹⁹⁶ <http://www.shirdi.org.uk/1.5.19>.

¹⁹⁷ The Rise Of Shirdi Sai Baba, s. 19.

için kutlanmaktadır. Ancak onun reenkarnasyonu olduğu düşünülen Sathya Sai Baba onun doğum tarihinin 28 Eylül olduğunu iddia etmektedir.¹⁹⁸

2. SATHYA SAI BABA'NIN (1926- 2011) HAYATI

Sai Baba 23 Kasım 1926 günü Güney Hindistan'da Chitravati ırmağının bir vadisinde yer alan Andra Pradesh eyaletinin Puttaparthi adında bir köyünde, Hindu kast sisteminin ikinci sosyal tabakası olan Kşatriya kastına mensup bir Hindu ailede doğmuştur. Gerçek ismi Sathya Narayana Raju'dur. Sai Baba, Swami, Bhagavan onun kullandığı diğer isimlerdir.¹⁹⁹

Çoğu dinsel figürde olduğu gibi Sai Baba'nın da doğumundan önce ve doğumu esnasında mucizevi olaylar meydana gelmiştir. O daha doğmadan, doğumunun yaklaştığı günlerde ev sakinleri, gece yarısı ya da sabahın erken saatlerinde, görünmeyen kişiler tarafından müzik sesiyle uyandırıldıklarını iddia etmişlerdir. O zamanlar bunun sebebini hiç kimse anlayamamıştır.²⁰⁰

Sai Baba daha küçük yaşlardayken mucizeler göstermeye başlamış, beş yaşında kendisine 'gurumuz' diye hitap edilmeye başlanmıştır. Beş yaşlarında iken bir bayram günü yapılan geçit töreninde köyün yaşlıları tarafından çiçeklerle bezenmiş bir kağıt üzerine oturtulmuştur. Bu durumu gören babası çok şaşırılmış ve onu izleyen köyün ihtiyarlarına bu durumun sebebini sormuştur. Onlarda onun kendilerinin gurusu olduğunu belirtmişlerdir. Altı yaşındayken ona Brahmajnani yani 'tüm bilgiye sahip olan' unvanı verilmiştir.²⁰¹ Sathya Sai Baba'nın çocukluğunda çok zeki ve yardımsever olduğu söylenmektedir. Tiyatro, müzik ve edebiyata çok yeteneklidir. Ayrıca şiir yazımında da ustadır.²⁰²

Sai Baba on yaşlarında altı ay kadar süren bir içine kapanma dönemi geçirmiştir. Günlerce dağlarda kalıp genel olarak sessizce tanrı, yaşam gibi metafiziksel konular hakkında düşünmüştür. Zaman zaman görünürde herhangi bir sebep olmadan gülmeye

---

¹⁹⁸ J. Gordon Melton, Sai Baba of Shirdi, Birthday of, Religious Celebrations: An Encyclopedia of Holidays, Festivals, Solemn Observances, and Spiritual Commemorations, c. 2, Santa Barbara, 2011, s: 758.

¹⁹⁹ Necati Sümer, Kutsal Bir Hindu Figür: Sathya Sai Baba, *Social Sciences Studies Journal*, c. 5, 2019, s. 419.

²⁰⁰ Satya Sai Baba, s. 31.

²⁰¹ Satya Sai Baba, s. 32.

²⁰² Selin, Erş, 'Sri Sathya Sai Baba', www.düştünüyürumdergisi.com, 26 Ekim 2016.

başlamış veya ağlamıştır. Bu dönemde hiç bilmediği Sanskritçe şiirler ezbere söylemeye başlamıştır.

İlk başlarda oğluna inanmayan ve onun bir şarlatan olduğunu düşünen babası bir gün aile fertleri ile otururken ona inanmaları için kendilerine kanıt göstermesini istemiştir. Sai Baba eliyle *Vibhuti*²⁰³ materyalize ederek aile fertlerinin etrafına serpmiş ve sonra eline bir demet çiçek alarak bunları yere atmıştır. Çiçeklerin Telegu dilinde ‘Sai Baba’ yazdığı iddia edilmektedir.²⁰⁴

13 yaşında iken siyah bir akrep tarafından sokulan Sai Baba uzun bir hastalık ve garip davranışların sergilendiği bir dönem geçirir. Bu dönemde tıbbi ve manevi destek alır. Etrafındakiler bu davranışlarını onun kutsal bir şahsiyet oluşuna bağlar. 20 Ekim 2014’te 14 yaşına geldiğinde okulu bırakıp ‘Ben, Sai Baba’yım’ diyerek kendisinin doğumundan 11 yıl önce ölen Shirdi Sai Baba’nın enkarnasyonu olduğunu söyler ve adanmışlarım beni çağırıyor diyerek, insanlığın manevi olarak yenilenmesi amacıyla evden ayrılır. İlk olarak bir müfettişin bungalavunun bahçesinde kalmaya başlamış, daha sonra Subbamma adında bir Brahman kadının evinde bir sene kadar kalmış ve sonra adanmışları tarafından onun için inşa edilmiş olan bir binaya yerleşmiştir. 1950’de Puttaparthi’nin eteklerinde Prasanthi Nilayam (En Yüksek Barışın Yeri) isminde bir tapınak inşa edilir ve Sai Baba orada yaşamaya başlar. 1957’de Kuzey Hindistan şehirleri ve kutsal bölgelerini ziyaret ettiğinde ünü iyice yayılır. Adanmışların ve tapınakların toplantılarında, hastaneler, okullar ve dil derneklerinde, bakanlar, eğitimciler ve diğer dini liderlerle birçok platformu paylaşarak konuşmalar yapar.²⁰⁵

Sai Baba kendi hayatını 16 yıllık dört evreye ayırmaktadır. İlk evre çocukluk ve yaramazlık dönemidir, ikinci evre mucizelerin ön plana çıktığı dönemdir, üçüncü evre mucizeler gerçekleştirmekle birlikte kendisini öğretime adamaya başladığı dönemdir. 1984’te başlayan son evrede ise hayatını müritlerine ve onlara manevi disiplini öğretmeye adanmıştır.²⁰⁶

Sathya Sai Baba’nın bugün 170 milyon dolarlık bir servete sahip olduğu söylenmektedir. Müritlerinin de pek çoğu aralarında zengin iş adamları, film yıldızları,

---

²⁰³ Vibhuti: Bir çeşit kutsal kül. Bkz: www.yogapedia.com11.05.19.

²⁰⁴ Satya Sai Baba, s. 46.

²⁰⁵ Srinivas, a.g.e., 8028.

²⁰⁶ T. Srinivas, a.g.e., s. 613.

liderler, politikacılar, sporcularun bulunduğu toplumun önde gelen kişileridir.²⁰⁷ Birçok Hintli lider üzerinde oldukça güçlü etkisi bulunmaktadır. Liderler tarafından bir oy bankası olarak görülüp faaliyetleri desteklenmektedir. Ayrıca bazılarının kara para aklama gibi illegal işleri yaptırdığı düşünülmektedir.²⁰⁸

Sai Baba hareketinin Hindistan'da inanç temelli olarak en fazla yabancı para kazanan dini hareket olduğu ve 2002-2003 yılları arasında yaklaşık olarak 6 milyon dolar kazandığı bilinmektedir.²⁰⁹

Sai Baba'nın takipçileri yalnız Hindular değil ve hareketi de yalnızca Hindistan'la sınırlı değildir. Hindu adanmışlar, hareketin tabanını oluşturmakla birlikte O, hareketini diğer dinleri ve kültürleri de içine alacak şekilde farklı ülkelerin orta sınıflarında genişletmiştir. Din araştırmacısı Richard Weiss onu 'Köylülerin gurusundan çok jet sosyetenin peygamberi' olarak tanımlamaktadır.²¹⁰

Sai Baba tüm Hindistan'ı kapsayan ilk konferansını 1967'de Mandras'ta yapmıştır, ilk dünya konferansını ise Bombay'da 1968 yılında vermiştir. Bu yılda Sai Baba ilk ve tek yurt dışı gezisini Doğu Afrika ülkelerinden Kenya ve Uganda'ya yapmıştır. Nairobi'de yaptığı konuşmada şöyle der: 'Buraya kalplerinizdeki sevgi ışığını yakmaya geldim. Her geçen gün bu ışık daha da artsın. Buraya herhangi bir dini yaymak için gelmedim. Çevreme daha çok inanır toplama amacım yok. Buraya bu iman birliğini, bu manevi prensibi, bu Sevgi yolunu, Sevgi görevini, Sevgi sorumluluğunu göstermeye geldim.'²¹¹

Ayrıca bu yılda Andra Pradesh Anantapur'da kadınlar için bir sanat ve bilimler fakültesi kurulmuştur. Benzer bir fakülte 1969 yılında erkekler için Bangalore'de açılmıştır. 1981 yılında Sathya Sai Baba, üniversite statüsünde Sri Sathya Sai Yükseköğrenim Enstitüsü'nü kurmuştur. Bu üniversite Ulusal değerlendirme platformundan A++ not olan Hindistan'daki tek okuldur. Enstitünün <http://sssihl.edu.in> isimli bir internet sitesi de mevcuttur. Buradan enstitü ile ilgili merak edilen birçok bilgiye ulaşılabilmektedir.²¹²

---

²⁰⁷ M. Aydın, a.g.e., s. 288.

²⁰⁸ www.hindustantimes.com, 11.5.2019.

²⁰⁹ T. Srinivas, a.g.e., s. 614.

²¹⁰ T. Srinivas, a.g.e., s. 614.

²¹¹ Selin Erş, Sri Sathya Sai Baba, <http://www.dusunuyorumdergisi.com>, S. 13, Haziran- 2011.

²¹² <http://sssihl.edu.in> 1.5.19.

1991’de ‘insanlığa hizmet ilaha hizmettir’ sloganıyla Puttaparthi’de 300 yatak, 5 yoğun bakım ünitesi, kardiyoloji, ortopedi, cerrahi, radyoloji gibi hizmetlerin verildiği Sri Sathya Sai Yüksek Tıp Bilimleri Enstitüsü kurulmuştur.²¹³ Sai Baba’nın en iddialı projesi 1996 yılında tamamlanan Andra Predeş’teki Anantapur bölgesindeki 1.2 milyon kişiye içme suyu sağlanması projesidir.²¹⁴

23 Kasım 1999’da Hindistan hükmeti tarafından hizmetlerinin tanınmasını gösteren Sai Baba’nın bir posta pulu yayımlanmıştır.²¹⁵

2001’de ihtiyaç sahibi insanlara yardım için Bangolore’de Super İhtisas Hastanesi kurulmuştur. Burada 250.000’den fazla hastaya ücretsiz bakım sağlanmıştır.²¹⁶ Bunun dışında farklı şehirlerde ihtiyaç sahibi insanlara ücretsiz ameliyat ve bakım sağlamak maksadıyla tam teşekküllü 200- 300 yataklı çok sayıda hastane kurulmuştur. Günümüze kadar 2.5 milyondan fazla hastaya bakım sağlayan bu hastanelerin dışında, kırsal kesimlerdeki halk için mobil dispanserler ve sağlık ocakları açılmıştır.²¹⁷

28 Mart 2011 tarihinde çektiği solunum rahatsızlığı sebebiyle kendi kurmuş olduğu Sri Sathya Sai Super Speciality Hospital’a kaldırılan Sai Baba, yaklaşık bir ay hastanede kaldıktan sonra 96 yaşında öleceğini iddia etse de 24 Nisan 2011’de 84 yaşında ölmüştür. Naaşı 27 Nisan 2011’de aralarında birçok liderin de bulunduğu yaklaşık 500.000 kişinin katılmış olduğu devlet töreni ile gömülmüştür. Onun ölümü milyonları bulan takipçilerini oldukça üzmüştür ve ölümü üzerine Hindistan’da dört günlük yas ilan edilmiştir.²¹⁸ Sai Baba’nın ölümünden sonra Hindistan Başbakanı Manmohan Singh onu ‘Tüm inançlara sahip insanlara ilham kaynağı’ olarak ilan etmiştir.²¹⁹

Ölümünden sonra serveti Sri Sathya Sai Central Trust tarafından kontrol edilmektedir. Tüm kurumlar kurucu müteveli olarak Sai Baba’da dahil olmak üzere altı üyesi olan Prasanthi Konseyi tarafından kontrol edilip yönetilmektedir.²²⁰

---

²¹³ <https://starsunfolded.com/11.5.19>.

²¹⁴ S. Srinivas, a.g.e., s. 8028.

²¹⁵ <https://starsunfolded.com/11.5.19>.

²¹⁶ <https://starsunfolded.com/11.5.19>.

²¹⁷ Selin Erş, <http://www.dusunuyorumdergisi.com>, 11.5.19.

²¹⁸ <https://en.wikipedia.org/1.5.19>.

²¹⁹ Arnold, Ben, "Sai Baba: In Modern India, Traditional Guru Still Has Powerful Influence", Christian Science Monitor, 25 Nisan 2011, Infrotac Newsstand.

²²⁰ <https://economictimes.indiatimes.com/11.5.19>.

Sai Baba'nın isminin önündeki Sathya (Hakikat) ön eki onun Sathyanarayana adını ifade ettiği gibi, hem de müritleri tarafından Tanrı'nın avatarı olduğuna inanıldığını ifade etmektedir.²²¹ Ayrıca onun doğum tarihi olan 24 Kasım 1926 Krişna'nın fiziki âleme iniş tarihi olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla taraftarlarına göre bu onun bir avatar olduğunun ispatıdır.²²² Bunun yanında Hindistan'da 'baba' sıfatı çocuk veya yaşlıların isimlerinin sonuna eklenen, şefkat samimiyet bilgelik ifade eden bir sıfattır. Kutsal olduğuna inanılan birinin isminin sonuna eklendiğinde ise hem çocukluğun masumiyetini hem de yaşlılığın bilgeliğini içeren bir anlam taşır. Sai Baba'nın müritleri 'Sai' kelimesinin 'Evrensel Anne' anlamına geldiğini, dolayısıyla Sai Baba'nın evrenin hem annesi hem de babası olarak Tanrı'nın erkeklik ve dişilik boyutunu temsil ettiğine inanırlar.²²³ Ayrıca Sai Baba bunu kendisi de dile getirmiştir: 'Zihninizin derinliklerini, kuşklar veya hayal kırıkları tarafından ne kadar insafsızca harap edilmiş bulunursa bulunsun, ne kadar acayip olursa olsun bana getirin. Onları nasıl tedavi edeceğimi biliyorum. Sizi reddetmeyeceğim. Ben sizin Anneniz'im...' demektedir. Ayrıca her müridinin de kalbinde olduğunu söylemektedir.²²⁴ Ayrıca Sai Baba 1963'de Guru Pürnima gününde Şiva ve Şakti'nin ilahi ikiliği (Tanrı'nın kadın ve erkek prensipleri) olduğunu açıklamıştır.²²⁵

Sai Baba'nın Tanrı'nın bir avatarı olduğuna dair bir başka inanın temelinde de birinci Sai Baba'nın Hindu-Sufi şair Kabir'in reenkarnasyonu olduğuna inanılması ve Kabir'in de Tanrı Şiva'nın enkarnasyonu olduğuna inanılmasıdır. Sai Baba'da Shirdi Sai Baba'nın reenkarnasyonu olduğuna göre o da Tanrısal bir öz taşımaktadır. İnananlarına göre Sai Baba ayrıca Şiva'nın dişili olan Şakti'nin de özünü taşıdığı için o hem erkek hem dişi Tanrı özelliklerine sahip olmuştur.²²⁶ Ancak Sai Baba insanların kendisine mürit olmaları için ön şart olarak onun Tanrı'nın enkarnasyonu olduğuna inanmak zorunda olmadıklarını belirtir. 'Benim kim olduğumu anlamaya çalışmayın! Gelin ve ne olduğumu kendiniz görün.' der. Ayrıca onun mucizelerine de başlangıçta inanmak zorunlu değildir. Onun Tanrı'nın enkarnasyonu olduğuna inanmak doğal olarak onun yaratıcılığına inanmaktır. Onun yaratıcı olduğuna inanan bir kimse

---

²²¹ Tulasi Srinivas, a.g.e., s. 613.

²²² Mucizeler İnsanı, c. 9, s.43

²²³ Köse, a.g.e., s. 149.

²²⁴ Satya Sai Baba, s. 10- 11.

²²⁵ S. Srinivas, a.g.e., s. 8028.

²²⁶ Köse, a.g.e., s. 149.

için mucizelerine inanmak hiç de zor değildir. Zaten Sai Baba'da kendisinin Tanrı'nın enkarnasyonu olduğunu ilan etmiştir. Dünyaya geliş nedeninin de ' İnsanlara uluhiyyetlerini hatırlatmak' olarak belirtmektedir. Bu konuda 'Ben kim olduğumu biliyorum. Ben ancak size kim olduğunuzu hatırlatmak amacıyla geldim.' demektedir. Buradan da anlaşıldığı üzere Sai Baba kutsal misyonun insanlara özlerindeki uluhiyyeti hatırlatmak ve kavratmak ve onları ilahi kaynağa döndürmektir olduğuna inanmaktadır.²²⁷ Ayrıca bu noktada Sai Baba 'Ben insanları barış, sevgi ve doğruluk yoluna tekrar iletmek, beşeri bilinci yükseltmek ve insanlığı düzeltmek için Tanrı'nın bütün gücünü alarak yeryüzüne geldim' demektedir.²²⁸

a. Sai Baba'nın Eserleri

Sai Baba hareketine ait [www. sathyasai. org](http://www.sathyasai.org) isimli sitede Sai Baba tarafından yazılan 16 kitap e- pub ve pdf formatlarında İngilizce diline çevrilmiş olarak okuyucunun hizmetine sunulmaktadır. Sırasıyla bu kitaplar;

Bhagavatha Vahini: Sai Baba tarafından Tanrı Vişnu'nun kutsal enkarnasyonlarının örneğin Rama ve Krişna'nın enkarnasyonlarının anlatıldığı ve Srimad Bahagavatam'ın²²⁹ yeniden yorumlandığı kitaptır.

Dharma Vahini: bu kitap Sathya Sai Baba tarafından Prasanthi Nilayam'dan yayınlanan 'Sanathana Sarathi' isimli aylık dergiye 'Dharma Vahini' dizisi için yazılan yazıları içermektedir. Bu yazılar Dharma, yani doğru eylem ve ahlaki yoldan bassetmektedir. Kadının görevleri, karı kocanın görevleri, tapınakta ve eğitimdeki ödevler ve ayrıca Gayatri mantra²³⁰ ve insanın doğasına odaklanmaktadır.

---

²²⁷ Köse, a.g.e., s. 150-151.

²²⁸ <http://www.sai Baba.ws/articles.htm> 11.5.19.

²²⁹ Bu kitap Vedik tarih, Purnalar adı verilen klasik koleksiyonun özünü anlatır. Ayrıca Tanrı ve onun enkarnasyonları hakkında bilgi vermektedir. Bkz: <http://www.srimadbhagavatam.org/introduction.html> 11.5.2019.

²³⁰ Gayatri mantra vedalarda bulunun evrensel bir duadır. Vedaların özü olarak kabul edilir. Sai Baba bu mantra hakkında ' Gayatri'yi tekrarlayın. Bu evrensel bir duadır. Üç bölümden oluşur. Birincisi övgü, ikincisi meditasyon, üçüncüsü duadır. İlk olarak ilahi övgü yapılır, sonra saygıyla meditasyon yapılır, son olarak cehaletin karanlığını gidermek ve aklı uyandırmak ve güçlendirmek için dua edilir. Gayatri mantra'nın ilahisi zihni arındırır, bağlılık ve bilgelik verir' demektedir. Sai Baba bu mantranın sabah, öğle ve akşam saatlerinde okunmasını önermektedir. Bunun her gün yapılan yanlış eylemlerin sonuçlarını azaltacağını ve müridin yolunu aydınlatacağını söylemektedir. Ayrıca Sai Baba ' Ucuz ve kirletici film şarkıları söylemeyin, bunun yerine gayatri mantra'yı ezberleyin. Banyo yaparken vücut temizlenir; aklınız da temizlensin. Her yemekten önce olduğu gibi banyo yaparken, uykudan uyandıığınızda ve yatmadan önce tekrarlayın.' Bu mantra şu şekildedir:

Dhayana Vahini: Bu kitap Dhayana yani meditasyonun tanımlandığı, kurtuluş yolu olarak açıklandığı ve meditasyon biçimlerinin, doğru uygulama kılavuzlarının, ilgili disiplinler ve yaygın tuzakların üstesinden gelme yollarının bahsedildiği bir kitaptır.

Gita Vahini: Bu eser Hint kutsal kitaplarından olan Bhagavad Gita'nın²³¹ temel öğretileri üzerine yazılmış makalelerden oluşmaktadır.

Jnana Vahini: Bu çalışmada Sathya Sai Baba evrenin ve kökeninin sırrını kavramanın, cehaleti ortadan kaldıran ve asıl gerçekliği açığa çıkaran güç olan 'Jnana' (bilgi, ruhsal bilgelik) olduğunu söylemektedir. Bu kitapta Sai Baba 'Güneş'ten önceki sis gibi, Cehalet Bilgi'den önce erir.' Bilgi kesintisiz soruşturma ile elde edilir. Kişinin özgürleşebilmesi veya bir başka deyişle Moksha'ya ulaşabilmesi ancak tam bilgi kazanıldığında gerçekleşir. Atmik bilginin edinilmesinden sonra, kişi Brahman'ın yolunu takip etmeli ve Yeni Bilgelige göre hareket etmelidir. Cehalet ve eşlik eden yanılısama ortadan kalktığında, her birindeki Atma kendi ihtişamıyla parlar.²³² demektedir.

Leela Kaivalya Vahini: Sathya Sai Baba'nın 65. yaş günü ile aynı zamana denk gelmek üzere yayımlanan bu eser, Vedalar ve Upanişadlar gibi eski kutsal yazılardaki bilgileri ortaya koymaktadır. Soru cevap tarzında yazılan 'Sai Sadhaka ile konuşuyor' bölümünde adananların şüphe ve dogma gibi engelleri, amaçsız tartışmaları ve ruhani adayı caydırabilecek zayıf halleri çözümlenmeyi amaçlamaktadır.

Aum Bhuh Bhuvah Svah

Tat Savitur Varenayam

Bhargo Devasya Dheemahi

Dhiyo Yo nah Prachodayat

Bu mantranın anlamı: "Ey İlahi anne, kalplerimiz karanlıkla doludur. Lütfen bu karanlığı bizden uzak tutun ve içimizdeki aydınlanmayı teşvik edin." dir. Daha geniş bilgi için bkz:

[https://www.learnreligions.com/the-gayatri-mantra-1770541;](https://www.learnreligions.com/the-gayatri-mantra-1770541)

<http://www.sathyasai.org/devotional/gayatri>

²³¹ Bhagavad Gita: Hindu kutsal metinlerinden Mahabharata destanının bir parçasıdır. Edebiyat tarihi ve felsefedeki en önemli metinlerden biridir. Bir savaş meydanında Tanrı Krişna ve bir Arjuna arasında geçen bir sohbetir. Bu sohbette Krişna farklı yoga ve vedantik felsefeleri örnekler ve anolojilerle açıklamıştır. Bu açıklamalar bhagavad Gita'nın Hindu teolojisinin ve yaşamla ilgili pratik ve tüm gerekli bilgiyi içeren bir kaynak olarak görülmesine yol açmıştır. Daha geniş bilgi için bkz: Mehmet Aydın, Ansiklopedik Dinler Sözlüğü, s. 107.

²³² Sathya Sai Baba, *Jhana Vahini*, Sri Sathya Sai Sadhana Trust Publication Division, Prasanthi Nilayam, 2014, s. 1.

Prasanthi Vahini: bu eser insan çabasının hedefi olan Prasanthi (yüce barış) olarak adlandırılan huzur ve barışın nasıl elde edileceğini anlatan makalelerin toplamıdır.

Prasnothara Vahini: prasna 'soru' demektir. 'uttara' ise cevap anlamına gelmektedir. Bu kitap Bhagavan Sri Sathya Sai Baba'nın sorulara verdiği cevapları içermektedir. İlk vahinilerden biridir. Dinin temel kavramlarının, ilkelerinin, maneviyatla ilgili çeşitli soruların, teknik kelimelerin ifadelerin açıklandığı rehber kitaptır.²³³

Prema Vahini: Sai Baba'nın kaleme aldığı ilk kitaptır. Sai Baba kendisini 'Prema Swarupa' yani sevginin bedenleşmesi olarak adlandırmaktadır. Bu kitapta da Sathya Sai Hareketinin dört temelinden biri olan sevgi üzerine durulmaktadır. Bu kitapta Sai Baba'nın 'Hindu Kardeşler! Bharath'ın²³⁴ çocukları! Sanathana yolunun takipçileri! Eskinin erkekçe nitelikleri nereye gitti? Hakikat, Hoşgörü, Ahlak, Disiplin - Ne zaman kabul edeceksiniz? Bharathiya²³⁵ kardeşlerini sev. Sanathana Dharma'yı (ezeli- ebedi yol)uygulayın. Cehalet, şefkatsizlik, adaletsizlik ve kıskançlığın yanan alevlerini sevgi, hoşgörü ve gerçek sularıyla söndürün. Tüm kıskançlığı ve öfkeyi temizleyin. Kutsal kişiliğin kurallarını, en seçkin ve Tanrı'nın hükümdarlığının özelliklerini hatırlayın. Her bir kişi kendi hatalarını idrak etmeli, ve başkalarında hata aramanın bir faydası olmadığını anlamalıdır. Bu sadece zaman kaybıdır; Aynı zamanda kavgaları besler. Yani, bu özellikten vazgeç. Bu fırsat kaçırılırsa başka ne yapılabilir? İtiraz etmeyin, ama geçmişin bütün haksızlığına dur deyin. İçtenlikle tövbe edin ve Tanrı'ya dua yolunu, iyi işlere ve kardeşçe sevgiye uygulayın. Sonsuz Rama Rajya'yı²³⁶ kurun. ²³⁷ gibi öğütleri yer almaktadır.

Ramakatha Rasavahini 1, 2: Tanrı'nın insan şeklinde enkarnasyonu olan Rama'nın hayatının küçük hikâyeler şeklinde anlatıldığı kitaptır.

---

²³³ Sathya Sai Baba, *Prasnothara Vahini*, Sri Sathya Sai Sadhana Trust Publication Division, Prasanthi Nilayam, Haziran 2010, s. 1.

²³⁴ Sanskritçe Hindistan cumhuriyeti anlamına gelmektedir.

²³⁵ Sanskritçe'de Hint halkına verilen isimdir.

²³⁶ Utopik bir devlet düşüncesidir. Bkz: www.vedanet.com/diwali-2018-and-rama-rajya/ 11.05.19.

²³⁷ Sathya Sai Baba, *Prema Vahini*, Sri Sathya Sai Sadhana Trust Publication Division, Prasanthi Nilayam, Temmuz 2010, s. 25.

Sandeha Nivarini: Sai Baba'nın adanmışların zihinlerinde oluşan soru işaretlerini gidermek maksadıyla yayınladığı makalelerin toplandığı kitaptır. Bu kitapta manevi konularla ilgili sorulara cevaplar ve ilahiler yer almaktadır.

Sathya Sai Vahini: Sathya Sai Vahini'de insandaki benliğin Tanrı'dan başka bir şey olmadığı ortaya konuluyor. Bunun sadece insanlık için değil tüm varlıklarda geçerli olduğu söyleniyor. Hindu kutsal metinleri, yoga çeşitleri (karma, bhakhti, raja, jnana), duanın ehemmiyeti, insanın asıl amacı gibi konulardan bahsedilmektedir. Sai Baba bu eserde her milletin dünyada farklı rolleri olduğunu belirtmektedir. 'Her birey kendine özgü bir varlık olduğu için, her milletin kendine özgü bir kişiliği vardır. Her insan belirli konularda diğerlerinden farklıdır ve kendine ait bazı özelliklere sahiptir. Bu yüzden, her milletin başkalarında bulunmayan bazı özel özellikleri vardır. Her birey sistemin bir parçası olarak rol oynamalıdır; kendi önceki Karma ya da etkinliği onun için özel bir yol belirlemiştir. Ulusların tarihi de aynıdır. Her biri, kaderi tarafından belirlenen bir rol oynamak zorundadır. Her milletin dünya topluluğuna kendine özel bir mesaj iletmesi gerekir. Bu nedenle, Bharathiyas'ın (Hint medeniyeti) her şeyden önce tanınmaları önemlidir. Bu milletin oynaması gereken rol, Dünya Barış ve Mutluluk Orkestrası'nda söylemesi gereken melodidir.'²³⁸

Ayrıca dünya dinleri hakkındaki görüşlerini de şu şekilde ifade etmektedir. 'İnsanın evrimini tüketmesi ve en büyük amacının insan tarafından gerçekleştirilmesi için din ve manevi disiplin çok önemlidir. Din, birey ile evren arasındaki bir köprüdür. Bu olmazsa hayat kaos olur. Birden fazla köprümüz olabilir, ancak her birinin amacı aynıdır. Hindistan bilgeleri ve görenleri tarafından inşa edilen köprü, Sanathana Dharma köprüsü olarak biliniyor. Çağlardan geçen tüm dinler ve manevi yollar gerçekten de kutsaldır; Çünkü hepsi Rab'bin Elçileri tarafından tasarlandı ve onlar en önde gelenlerdir. Buda, İsa Mesih, Zoroaster, Muhammed - gibi isimler dünya çapında bilinir. Doktrinleri, idealleri ve düşünceleri izleyicileri için o kadar geçerli hale gelmiştir ki, isimleri dinleriyle özdeşleştirilmiştir.'²³⁹

Sutra Vahini: Vedanta bilimi (eski Vedik yazı) hakkında bilgiler içermektedir.

Upanishad Vahini: Sai Baba tarafından Upanişadların içinden seçilen 12 bölüm ve onların içindeki manevi bilgelik açıklanmaktadır.

---

²³⁸ <http://www.saibaba.ws/vahini/sathyasaivahini/sathyasaivahini20.htm> 11.5.2019.

²³⁹ <http://www.saibaba.ws/vahini/sathyasaivahini/sathyasaivahini20.htm> 11.5.2019.

Vidya Vahini: 19 adet denemeden oluşan bu kitap manevi eğitimin önemi, materyalist eğitimin sisteminin zararlarından ve öğrencilere verilmesi gereken ideal eğitimin temel nitelikleri üzerinde durmaktadır.²⁴⁰

Bu kitapların yanında Sai Baba'ya ait sözler, onun topluluklara karşısında yapmış olduğu konuşmalar Narayana Kasturi tarafından Sathya Sai Baba Söylüyor isimli kitapta derlenmiştir.

Kitapların yanında Sai Baba tarafından yazılan dualar da mevcuttur. örneğin sabah duası şöyledir: 'Tanrım, ben uyku rahminden doğdum. Bu gün tüm görevleri belirlemeden önce size sunularımı takdim etmeye kararlıyım. Sözlerimi, düşüncelerimi ve eylemlerimi kutsal ve saf yapın. Kimseye acı vermeme izin vermeyin. Kimsenin bana acı vermesine izin vermeyin. Bugün bana rehberlik et, yönlendir.'²⁴¹

b. Sathya Sai Baba'nın Mucizeleri

Mucizeler insanı olarak tanınan Sai Baba kendi sözlerinde mucizelerini önemsiz gibi göstermeye çalışsa da, adanmışların hikayeleri onların insanları adanmışlara dönüştüren birincil etkenler olduğunu ortaya çıkarmaktadır Mucizeler sadece insan kavrayışının ötesinde gerçekleşen olaylar öne sürmez, aynı zamanda ilahi ödül vaadiyle de takipçileri cezp eder.²⁴²

İnananlarına göre Sai Baba daha küçük yaşlardayken mucizeler göstermeye başlamıştır. Daha altı yaşındayken okul arkadaşları için boş bir sepetten yiyecekler ortaya çıkarmaya başlamıştır. Ayrıca kurşun kalemler, silgiler, defterler vb. de materyelize etmiştir.²⁴³ Her ne zaman bir şey kayboldu Sai Baba'ya sorarlar o da onlara onun yerini söylerdi.

Satya Sai Baba Shirdi Sai Baba'nın taraftarlarını tanıyıp onlara geçmişteki ilişkilerine dair açıklamalarda bulunmuştur. Böylelikle insanları şaşırtmış ve Shirdi Sai Baba'nın enkarnasyonu olduğuna ikna etmiştir. Her iki Sai Baba'yı da tanıyan bazı kimseler onların misyon ve mesajlarının özdeş olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca Shirdi

---

²⁴⁰ <http://www.sathyasai.org/media/ebooks> 4.2.19

²⁴¹ <http://www.saibaba.ws/prayers/morningprayer.htm> 11.5.19.

²⁴² Alexandra Kent, Divinity, Miracles and Charity in the Sathyasai Baba Movement Of Malaysia, s. 48.

²⁴³ Satya Sai Baba, s. 45.

Sai Baba'nın daha önce hakkında hiçbir şey bilinmeyen ilk on altı yıllık hayatını da ayrıntılı bir biçimde anlatmıştır.²⁴⁴

Sathya Sai Baba'nın müridleri için havadan elleri ile *vibhuti* adı verilen kutsal küller çıkardığına inanılmaktadır. Müridler ellerine dökülen bu külleri yerler ve tüm maddi manevi rahatsızlıklarına şifa kaynağı olacağına inanırlar.²⁴⁵ Anlatılanlara göre şifacılık mucizelerinde birçok rahatsızlık için en önde giden ilaç *vibhuti* adı verilen bu küllerdir. Kalp krizi, felç, safra taşı, kanser hatta kısırlık gibi birçok rahatsızlığa iyi geldiğini iddia edilmektedir. Külün tadı tuzlu veya tatlı, rengi siyah veya beyaz olabilmektedir. Vücuda sürüldüğünde günahların affına vesile olduğu, eğer suya atılıp içilirse sindirim sistemi rahatsızlıklarına iyi geldiği iddia edilmektedir.²⁴⁶

Sathya Sai Baba eliyle havada daireler salikleri için kolyeler yüzükler tespihler gibi değerli eşyalar ortaya çıkartmaktadır. Bunu yanında taşıyan salik her daim Sai Baba'nın gözetimi altında olduğuna inanmakta ve onun varlığını her daim yanında hissetmektedir. Herhangi bir sıkıntılı anında onun müridinin yardımına koşacağına inanılmaktadır. Ayrıca onların şer güçlerini uzaklaştırdığına da inanılmaktadır. Sai baba bununla ilgili olarak 'Bu yüzükleri, tılsımları, tespihleri, vs. neden verdiğimi size söyleyeceğim: bu, onları vermiş olduğum kişilerle benim aramdaki bağı ortaya koymak içindir. Onların başı derde girdiğinde, (vermiş olduğum) obje şimşek gibi bana gelir ve şimşek gibi geri gider ve benden de söz konusu derde deva olan himaye rahmetini almış olur. O rahmet, sırf bu hediyeleri üzerlerinde taşıyanları değil, bana herhangi bir isim veya form altında çağrıda bulunanlara da açıktır. Rahmeti kazanan bağ sevgidir.' der.²⁴⁷

Adanmışlar gerçekleşen bu mucizeleri, manevi çabalarının bir karşılığı olarak görmekte ve bu mucizelerin kesilmesini karma teolojisiyle açıklayarak geçmiş günahlarının borçlarını ödediklerini düşünmektedirler.²⁴⁸

Sai Baba'nın bir kimsenin yardımına koşması için illaki onun taraftarı olmak zorunda olmadığı da belirtilmektedir. O her dinden insanın yardım çağrısına

---

²⁴⁴ Satya Sai Baba, s. 66- 67.

²⁴⁵ Satya Sai Baba, s. 13.

²⁴⁶ <http://go.galegroup.com/ps/i.do?p=AONE&u=sdu&id=GALE|A256204088&v=2.1&it=r&sid=summon>. 'God and man; Sai Baba,'The Economist, 14 May 2011, s. 110 (ABD). Academic OneFile, 11.1.19.

²⁴⁷ Satya Sai Baba, s. 18.

²⁴⁸ Alexandra kent, Divinity, Miracles and Charity in the Sathyasai Baba Movement Of Malaysia, s. 49.

koşmaktadır. Tek gereken şey insanın tüm kalbi ve canıyla hangi adla olursa olsun Tanrı'ya çağrıda bulunmasıdır²⁴⁹

Sathya Sai Baba kendisini ziyarete gelen insanlara mensup oldukları dinleri doğrultusunda çeşitli hediyeler verirdi. Örneğin gelen ziyaretçi eğer Hıristiyan ise, ona küçük İsa'nın çarmıhtaki heykeli veya Haç heykeli verirdi. Onun mucizeleri ile ilgili araştırma yapan Howard Murphet'e Sai Baba doğum tarihini sorar ve daha sonra ona üzerinde Murphet'in doğum tarihi, ve o günün tarihi yazılı olan bir on dolarlık banknot ortaya çıkartır ve verir.²⁵⁰

Sai baba'nın taraftarları onun normal günlük aktivitelerini yaparken aynı anda başka bir yer, zaman ve mekânda bulunabildiğine ve salıklarının yardımına koştuğuna inanmaktadırlar.²⁵¹ Sai Baba ' Siz her neredesiniz ben ordayım. Burada olan sadece bu bedendir.' diyerek aynı anda birçok yerde olabildiğini iddia etmektedir.²⁵²

İnananlarına göre Sai Baba'nın mucizelerinden biri de kendisine hiçbir şey anlatılmadığı halde onun her olan biteni bilmesi, salıkların söyleyecekleri sözleri onlar daha söylemeden onlara kendisinin söylemesi, kendisi için yazılan mektupları hiç okumadan içinde neler yazıldığını bilmesi, kendisine sorulmak istenen sorulara daha onlar sormadan cevapları vermesidir. Bayan Peggy Sai Baba ile ilgili düşüncelerini ' Her şeyi bilen bir varlıkla konuşmanın harikuladeliğini tanımlamak imkânsız bir şeydir.' diyerek ifade eder. Yani Bayan Peggy ve Sai Baba'nın diğer inananları onu bir Tanrı olarak görmekte dirler. Onun geçmiş, gelecek ve şimdiki zamana dair olup olacak olan her şeyi bildiğine inanırlar.²⁵³

Ayrıca Sai Baba'nın hiçbir dil eğitimi almadan üç dört Hint lisanını ana dili gibi konuştuğu birkaç tanesini ise daha aşağı seviye de konuşabildiği iddia edilmektedir. İngilizce, Farsça, Çince konuşabildiği söylenir. O arzu ettiği takdirde hiç öğrenmediği dilleri ana dili gibi konuşabilmektedir.²⁵⁴

---

²⁴⁹ Satya Sai Baba, s. 44.

²⁵⁰ <http://hindupeygamberler.blogspot.com/2015/10/shirdi-sai-baba-ve-sri-satya-sai-baba.html> 3.1.19

²⁵¹ Satya Sai Baba, s. 19.

²⁵² Satya Sai Baba, s. 26.

²⁵³ Satya Sai Baba, s. 20.

²⁵⁴ Satya Sai Baba, s. 59.

Satya Sai Baba hiç okumadığı halde Kur'an'dan, İncil'den, Sokrat, Kant ve Marx'tan, Hint kutsal metinlerinden alıntılar yaptığı ve onlar üzerinde tartışarak açıklamalarda bulunduğu iddia edilmektedir.²⁵⁵

Sai Baba'ya göre ' Tüm hayatın birliğinin bilgisini yaymak gereklidir. Tanrı, her yaratıktadır.' Yani onların Panteist bir inanç sistemleri vardır.²⁵⁶

Sai Baba kendisinin ölümünden sonraki enkarnasyonu hakkında; erkek olacağı, Bangalore ile Mysore arasında bulunan, Malu adında bir yerde ve 2023 yılı dolayında gerekleŖeceęi bilgisini vermiŖtir. Sri Prema Sai Baba son avatar (tanrının enkarnasyonu) olarak dünyaya geleceğini ve Altın ağ'da insanlığa önderlik edeceğini bildirir. Ayrıca Prema Sai'nin suretini de 'Sathya Sai Baba İle Sohbetler', 'Babam ve Ben' gibi kitapların yazarı olan ve Sathya Sai Baba hareketinin en ne çıkan isimlerinden biri olan Dr. John Hislop'a materyalize edip hediye ettiği yüzüğün taŖında gstermiŖtir. Dr. John Hislop'a göre bu suret gün geçtikçe daha da belirginleŖmektedir.²⁵⁷ Sai Baba kendisinin de 2020 yılında 96 yaŖında öleceğini sylemiŖtir ancak 24 Nisan 2011 tarihinde 85 yaŖında lmŖtir.

Sai Baba için anlatıla gelen mucizelerden biri de onun Hz. İsa gibi ölüleri diriltme gücünün olduğudur. Walter Cowan adındaki bir Ŗahsın öldüğüne dair doktor raporu olmasına rağmen Sai Baba tarafından diriltirmiŖtir. Bu kiŖinin Sai Baba'nın yanında dahi olmasına gerek yoktur. O Hong Kong'daki bir salikini de hastanede tedavi etmiŖtir. Daha sonra o salik Hindistan'a yanına ziyarete geldiğinde onu tanıyıp 'Merhaba, Hong Kong' dediği rivayet edilir.²⁵⁸ Aynı zamanda gastrik ülseri olan Radhakrishna adındaki bir salikini öldükten ve cesedi kokmaya baŖladıktan 3 gün sonra dirilttiği de iddia edilmektedir.²⁵⁹

Ayrıca Sai Baba kendisini ziyaret gelen onlarca kalabalığın içinde tek tek herkesi tanır. 'Beni ilk kez görüyor olabilirsiniz. Fakat siz hepiniz benim için eski tanıdıklarınız. Sizin hepinizi gayet iyi tanıyorum.' demektedir.

---

²⁵⁵ Satya Sai Baba, s. 68.

²⁵⁶ Satya Sai Baba, s. 21.

²⁵⁷ Satya Sai Baba, s. 21- 22.

²⁵⁸ Satya Sai Baba, s. 23.

²⁵⁹ Satya Sai Baba, s. 61.

Sai Baba salıklarının rüyasına girerek de onların sorunlarını çözmektedir. Ancak Sai Baba'nın söylediğine göre onun iradesi dışında hiç kimse kendisini rüyada göremez.²⁶⁰

c. Sai Baba Hareketinin Öğretileri

Sathya Sai Baba hareketinin resmi bir doktrini ya da dini kuralları yoktur. Sai Baba'nın öğreti ve uygulamaları etrafında gelişmiştir. O kendisinin ve hareketinin amacını tanımlarken 'Benim amacım, Tek Tanrı'yı esas alan ve Ona inanan 'Sanathana Dharma'yı (Ezeli-Ebedi Düzen/Din) tesis etmektir. Bu yüzden kimsenin kendi dinini, inancını ya da tanrısını terk etmesine gerek yoktur. Herhangi bir inancı yıkmak ya da zayıflatmak için gelmedim. Aksine, her bir insanın bağlı bulunduğu inancına daha çok sarılması için geldim. Bütün dinleri ve inançları kendi içinde onaylamaya geldim. Böylece bir Hıristiyan'ın daha iyi bir Hıristiyan, bir Müslüman'ın daha iyi bir Müslüman, bir Hindu'nun daha iyi bir Hindu olmasını hedefledim." demektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere Sai Baba yeni bir dinî düzen kurmaya çalışmamaktadır. O kendi yolunu, sevgi ve şefkat yolu olarak nitelendirmekte ve 'Sadece tek bir din vardır: Sevgi dini' demektedir. Dayandığı temel nokta ise, Sai Baba'nın topluluklara hitaben yaptığı vaaz ve telkinleridir.²⁶¹ Bu hareketin öğretisi temelde Hindistan'ın manevi köklerine dayanmaktadır. Ancak bununla birlikte Hıristiyanlıktan etkilenen bir senkretizm de içermektedir.²⁶² Sai Baba hareketi doktrinsel olarak ekümeniktir. Bütün büyük dinlerden fikirler almaktadır.²⁶³

Sai Baba Hareketi tarihi olarak Hindu kültür ve geleneğinden kök alsa da şu anda yaşayan veya inananı bulunmayan pek çok farklı dini sistem ve gelenekten farklı tören ve inançlarla beslenmiştir. Örneğin Sanskritçe metinler, Zerdüştlerin kafur ateşi ve bunlara karşılık gelen törenler ve inançlar Sathya Sai Baba Hareketinde kutsal nesne ve ritüeller olarak kullanılmaya devam etmektedir.²⁶⁴

Sai Baba belki de daha fazla mürid elde etmek amacıyla tüm dinlerin birliğini iddia eder. 'Bırakın farklı dinler mevcut olsun, gelişsin ve Tanrı'nın görkemi tüm

---

²⁶⁰ Satya Sai Baba, s. 25.

²⁶¹ Kutlutürk, a.g.e., s. 237.

²⁶² M. Aydın, a.g.e., s. 290.

²⁶³ T. Srinivas, a.g.e., s. 614.

²⁶⁴ Shane N. Pereira, A New Religious Movement In Singapore: Syncretism and Variation in the Sathya Sai Baba Movement, *Asian Journal of Social Science*, c. 36, No. 2, 2008, p. 250.

lisanlarda ve çeşitli melodiler halinde terennüm edilsin. Dinler arası farklılıklara saygı duyun ve birlik alevini söndürmedikleri sürece onları geçerli olarak kabul edin. Tüm dinleri akraba olarak hoş karşılayın. Vedalar dededir. Buduzim oğuldur. Hristiyanlık torundur. Ve Müslümanlık torun çocuğudur. Eğer aralarında herhangi bir anlaşmazlık varsa, bu ailevi bir sorundur ibarettir. Hepsinin de ortaklaşa paylaştığı atavik mülk aynıdır.’ demektedir. Sai Baba hareketinde Hristiyan bir üye Hristiyan olarak, Hindu bir üye Hindu olarak kalabilir.²⁶⁵

O’na göre bir dine mensup olarak iyidir ancak tüm hayatı bu şekilde geçirmemek gerekir. Kişinin düşünce özgürlüğünün sınırlılıklarından, kurallardan ve doktrinlerden, kısıtlayan ve yöneten ayinlerden ve kutsal törenlerden kurtulması gerektiğini savunur.

O sadece tek bir din olduğuna ve o dinin ‘Sevgi Dini’ olduğuna inanır. Kendisinin herhangi bir dinin ya da mezhebin savunucusu olmadığını, tüm insanlığın kalbinde ‘Sevgi Lambası’nı’ yakmaya geldiğini iddia eder.²⁶⁶

Sai Baba öğretisinde Tanrı’nın birliğine inanılmaktadır. Dinler Tanrı’yı farklı farklı isimlerle anarlar da aslında gerçekte Tanrı tektir. Sai Baba Tanrı’nın enkarnasyonudur, Tanrı’nın direk kendisi değildir.

Hindu dini geleneklerinin önemli bir parçası olan ‘aydınlanma’ kavramı Sai Baba hareketinde de önemli bir yere sahiptir. Bu kavram Hint dinlerinde ‘mokşa’, ‘mukti’, ‘nirvana’, ‘apavarga’ gibi isimlerle karşılanmaktadır. Aydınlanmaya ulaşabilmek için kişi bu dünyada tek ve yüce hakikat olan Tanrı’nın varlığını idrak etmesi gerekmektedir.²⁶⁷ Aydınlanma kişinin kendisini Tanrı ile bir olduğunu hissettiği ana kadar devam eden içsel bir süreçtir. Hint dini geleneğine göre aydınlanma sürecini başarıyla tamamlayan kişi öldükten sonra ebedi hayata kavuşacaktır. Aydınlanmaya ulaşabilmesi için kişinin öncelikle Salih bir imana sahip olması ve bir yol göstericiye intisap etmesi gerekir. Kişi tüm duygu, düşünce ve eylemlerini Tanrı’yı düşünerek yapmalı, kendini ve maddi kazanımlarını düşünmekten vazgeçmeli, maddi olan bu dünyayı terk edip yoksul bir hayat yaşamalıdır. ‘Tanrı’yı bilmek’ bir kişinin elde edebileceği en büyük mertebedir. Ve buraya maddi varlık bilgisi veya bilim yoluyla

---

²⁶⁵ Pereira, a.g.e., s. 250.

²⁶⁶ Satya Sai Baba, s. 82.

²⁶⁷ Yitik, a.g.e., s. 30.

değil; kutsal metinleri okuyarak ve bunları uygulayarak gelinebilir. Sai Baba hareketi bazı öğretilerinde Kur'an'ı kullanmakla birlikte çoğunlukla Vedalar'a dayanır.²⁶⁸

Sathya Sai Baba hareketi doktrinel olarak mensuplarına öğretmeye çalıştığı prensipler şöyle sıralanabilir.

1. Sevgiyi besle. Faydasız dedikoduya yüz verme. Merhameti sevgiyi ve sempatiyi geliştir.
2. Kendindeki Tanrısal akımın varlığını fark et. Kendinin evrensel ve Tanrısal bir varlık olduğunu bil.
3. Senin Prema (İlahi Sevgi) olan bir anahtarın var. Onunla kapıları açarsın.
4. Atmanı tanı. O bilgidir, ışıktır.
5. Tanrı'nın olduğu yerde şeytan olmaz.
6. Sırrın olduğu yerde sevgi vardır. Sevginin olduğu yerde barış vardır. Barışın olduğu yerde gerçek vardır. Gerçeğin olduğu yerde büyük mutluluk vardır. Mutluluğun olduğu yerde ise Tanrı vardır.
7. Satya, Dharma, Shanti ve Prema'ya sahip olmak gereklidir.²⁶⁹

Sai Baba'nın öğretileri 4 temel üzerine kuruludur. Bunlar Satya (Hakikat), Dharma (Doğru Yaşantı), Shanti (İç Barış), Prema (İlahi Sevgi)' dir. Bunların açılımları şu şekildedir:

c.1. Satya (Gerçeklik):

Sai Baba'ya göre bir adanmışın yaratılış düzeni ve bu düzenin içinde Tanrı, dünya ve insanın yerini kavraması önemlidir. Sai Baba'nın bu konudaki öğretileri çoğunlukla Hindu kutsal kitaplarına; Vedalar, Upanişadlar ve diğer klasik Hindu metinlerine dayanmaktadır.

Upanişadlara göre en yüce varlık, en yüce güç, ezeli, ebedi, her şeye kadir, her şeyi bilen, bütün yaşayan ve yaşamayan dünyayı kapsayan esrarengiz öz Brahman'dır. Brahman bireyde parçalara ayrılmış halde yaşamaktadır ve bireyde bulunan Brahman'a Atman adı verilmektedir. Upanişadlarda Brahman ve Atman kavramları Tanrı düşüncesiyle doğrudan ilişkilidir. 'Yalnız tek bir yüce varlık vardır. O da Brahman'dır. Aşağıda, yukarıda, batıda, doğuda, kuzeyde, güneyde olan O'dur. Bütün evren

---

²⁶⁸ Köse, a.g.e., s. 151.

²⁶⁹ M. Aydın, a.g.e., s. 290.

Brahman'dan başka bir şey değildir. Bunu göre, düşünen ve anlayan kişi kendisinin efendisidir.' denmektedir. Yani buna göre var olan her şey Brahman'ın bütünlüğünden bir parçadır. Ve bunu kavrayan kişi kendisini kurtarmış ve kurtuluşa erişmiş olur. Upanişadlara göre Atman ve Brahman özdeştir.²⁷⁰

Upanişadların bu temel öğretisi bireylerin aklına şöyle bir soruyu getirebilir: atman ve Brahman aynı ise ve tüm insanlarda Brahman var ise bu durumda Sai Baba'nın üstünlüğü nereden kaynaklanmaktadır, Onu müritlerinden ayıran şey nedir?' Bu soruya verilen cevap ise şöyledir: iki türlü avatar vardır; birincisi 'amsa-avatar' ikincisi 'purna-avatar'. Tüm insanlar 'amsa-avatar'dır. Yani Tanrı'nın enkarnasyonudur ancak onlar bireysel bir ego duygusu ve dünyaya bağlanma duygusu geliştiren 'maya'nın yani fiziksel dünyanın etkisi altındadırlar. Purna- avatar ise 'maya' yı aşar ve her şeyin aslını görür. Sıradan insanlar karma çarkının içindedir ve bundan çıkmak için iki şeyi gerçekleştirmeye çalışırlar ki bu Sai Baba felsefesinin iki önemli hedefidir: 1. Benliği unutarak insanlığa hizmet etmek, 2. Özgürlüğe ulaşmak.

Sözü edilen özgürlüğe ulaşabilmek için atmanı çevreleyen maya²⁷¹'dan kurtulup onun ardındaki gerçek benliği görmek ve brahmanla birlikteliğin farkına varmak gerekmektedir. Avatar işte bu gerçek benliği görmüş, kendi ilahi kimliğinin farkına varmış ve dünyaya belirli bir misyonla inmiştir.

Sai Baba'nın literatüründe avatar ile sıradan insanı ayıran avatarın sekiz özelliğine de yer verilmektedir. Avatarın sıradan insanlardan ayrılan sekiz özelliği şöyledir; görkem, dürüstlük, bilgelik, şöhret, başarı, dünyaya bağlılık göstermemek, var etmek- yok etmek, her şeyi bilmek.²⁷²

Bağlılarına göre Sai Baba'nın gösterdiği mucizeler onun avatar olduğuna dair bir işarettir. Var etme ve yok etme özelliği Sai Baba'nın kendisinin avatarı olduğu Tanrı Şiva'ya aittir. Şiva'nın yok etme özelliği olumsuz bir anlamda değildir. Sai Baba'ya göre bu kötü olanı yok etmek için değil, evrenin yenilenmesinin gerçekleşmesi için gerekli olan bir yıkımdır. Sai Baba'nın mucizeleri genelde insana fayda sağlayan şeyler gibi görülse de bazen kişilerin kötü karmalarını yok etmek için gerekli olan acıya da

---

²⁷⁰ Güngör; Kutlutürk, a.g.m., ss 37-39

²⁷¹ Hint dinlerinde kişinin gerçeği kavrayarak nihai kurtuluşa ulaşmasını engelleyen unsur anlamına gelmektedir. Daha geniş bilgi için bkz: Yitik, a.g.e., s. 27.

²⁷² Köse, a.g.e., s. 152.

neden olabilir. Ayrıca Sai Baba avatar özelliğinden dolayı insanların içeriğine vakıf olmadıkları karma yasasını da izleyebilmektedir.²⁷³

c.2. Dharma (Görev)

Dharma Sai Baba'nın prensiplerinin ikincidir. Hinduizm kaynaklı olan terim kişinin dini, sosyal ve ahlaki görevlerini ifade etmektedir. Ancak Sai Baba hareketi Hinduizm'deki kast sistemini reddettiği için buradaki görev kast içindeki görev değil, herkes için geçerli olan genel görev ve sorumluluğu ifade etmektedir. Ona göre sorumluluklar eşittir ve insanlar renk, dil, din ve ırk ayrımına tabi tutulamazlar. Sai Baba insanlığın eşitliğini savunmakla birlikte kadın erkek eşitliğini savunan feminist yaklaşıma karşı çıkmaktadır. Ona göre annelik Tanrı'nın bir lütfudur ve anneler iş hayatında olmaktansa çocuklarının gelişimiyle meşgul olmalıdırlar.

Geleneksel olarak Hinduizm'de yaşam 4 aşamaya ayrılmıştır. İlk olarak *brahmacarin* (gençlik), ikinci aşama *grihashta* (aile reisliği), üçüncü aşama *vanadyum* (yalnızlık evresi) ve ruhsal yaşamı sürdürmek için dünyadaki yaşamdan feragat eden, inzivaya çekilen kişi: *sannyasin*.²⁷⁴ Sai Baba'nın münzevi bir yaşantısı vardır, kendisi hiç evlenmemiştir. Ancak müritlerinden böyle bir yaşantı biçimi beklememektedir. Sai Baba hareketinde içinde bekarlık yada manastır yaşamının sürdürüldüğü ayrı bir topluluk yoktur ve önerilmemektedir. Ancak mürit bireysel olarak bunu tercih ederse de bir müdahalede bulunmaz. Onlar için önemli olan kişilerin dürüst bir şekilde ve meşru yollardan hayatlarını kazanmalarıdır. Bu davranış şekli Tanrı için çalışmakla bir görülmektedir. Sai Baba'ya göre kişinin dünya ile ilişkisi şu şekilde olmalıdır: 'Benlikle dünya arasındaki ilişki, su ile kayığın ilişkisine benzer. Kayık suya girmeli, ama su kayığa girmemelidir.'

Sai Baba'nın öğretilerindeki önemli bir diğer görev ise doğru beslenmedir. Sai Baba hareketi vejetaryenliği²⁷⁵ önemsemektedir ve bunu şiddetten uzak durmak için gerekli görmektedirler. Şanti prensibine göre canlılara zarar vermemek gerektiği için, et yenmemelidir. Ayrıca alkol kullanmakta yasaktır. Sanskritçe'de Dharma'nın kök anlamı 'temel tabiat' demektir. Buna göre her türlü şiddet ve insanı öldüren hareket Dharma'da

---

²⁷³ George Chryssides, *Exploring New Religion*, Bloomsbury Publishing Plc, 1999, S 185- 186.

²⁷⁴ Yitik, a.g.e., s. 139.

²⁷⁵ Hayvansal gıdaların tüketilmediği bir beslenme şekli.

yasak edilmiştir. Dolayısıyla insan temel tabiatını korumalı ve ‘öldürmek, çalmak’ gibi eylemlerden uzak durmalıdır.²⁷⁶

c.3. Şanti (Barış)

Yeryüzünde kozmik düzen yani Dharma kaybolduğu zaman bir avatar yeryüzüne iner ve insanlığı düştüğü bu kötü vaziyetten kurtarır. Müritlerine göre Sai Baba’da bu görev için yeryüzüne inmiştir. 21. Yüzyılda insanlık nükleer felaketler, nüfus yoğunluğu, küresel ısınma, ormanların yok olması, ekonomik krizler, ve ahlaki çöküş gibi büyük tehlikelerle karşı karşıya kalmıştır. Sai Baba insanlığa savaşıardan uzak durmayı ve tabiatla barış içinde yaşamayı öğretmek için gelmiştir.²⁷⁷ her fırsatta şiddete karşı olduğunu dile getiren Sai Baba, Jainizm²⁷⁸ de yer alan Ahimsa²⁷⁹ kavramının pratiğe dönüşmesi için çabaladığı izlenimini vermektedir. Bu hareketin mensupları dünyaya barışı Sai Baba’nın getireceğine inanmaktadırlar ancak bu insanların bu konudaki gayretlerine bağlı olacaktır.²⁸⁰

c.4. Prema (İlahi sevgi)

Tanrısal sevgi anlamına gelen Prema kavramı Sai Baba hareketinde önemli bir yere sahiptir. Hareketin yayınladığı birçok derginin adı Prema’dır.²⁸¹ Çünkü İnsanlığın geleceğini belirleyecek olan bu ilahi sevgidir. İnsanlığın kurtuluşu birbirlerini sevmeleri ve özellikle de Sai Baba’yı sevmeleri ile gerçekleşecektir. Sai Baba’yı sevmek Tanrı’yı sevmek anlamına gelmektedir.²⁸²

Sai Baba Prema felsefesini şu sözleriyle açıklamaktadır: ‘Ben sizin kalbinizdeki aşk lambasını yakmaya, onun ışığını gün be gün arttırmaya geldim. Bir din adına

---

²⁷⁶ Chryssides, a.g.e., s. 188.

²⁷⁷ Chryssides, a.g.e., s. 189

²⁷⁸ Jainizm: m.ö. VI. Asırda Hint yarımadasının kuzeyinde, Hindu kast anlayışına ve kanlı kurban törenlerine karşı bir reaksiyon olarak ortaya çıkmıştır. Zamanla bir din hüviyeti kazanmıştır. Daha geniş bilgi için bkz: Yitik, a.g.e., s. 139.

²⁷⁹ Ahimsa: kelime anlamı olarak ‘ öldürmeyi arzu etmemek’ anlamına gelmektedir. Jainizm’de ahimsa kavramı çok daha derindir. Yalnızca fiziksel şiddet eylemlerinden değil, aynı zamanda düşüncedeki şiddetten kaçınmayı da ifade eder. Ayrıca Jain keşişler böcek yutmamak için ağızlarını bir bezle kapatırlar ve yürürken onlara basmamak için önlerini süpürürler. Elbiselerini sabah akşam dikkatli bir şekilde silkelerler. Daha geniş bilgi için bkz: M. Aydın, a.g.e., s. 11; Jones and Ryan, a.g.e., s. 18; Asha Gupta, Jainism, *Encyclopedia of India*, Ed., Stanley Wolpert, c., 2, Detroit, 2006, s. 324.

²⁸⁰ M. Aydın, a.g.e., s. 292.

²⁸¹ M. Aydın, a.g.e., s. 291.

²⁸² Chryssides, a.g.e., 190.

gelmedim. Bir mezhebi, bir inancı yaymak, bir doktrine taraftar bulmak için değil benim gelişim. Müritler, inananlar toplamak değil amacım. Ben ancak tek bir inancı, tek bir manevi prensibi hatırlatmak için geldim. O da sevgi yoludur, sevgi erdemidir, sevgi görevidir, sevgi zorunluluğudur.’

‘Tek bir din vardır. O da sevgi dinidir. Tek bir dil vardır. O da kalp dilidir. Tek bir ırk vardır. O da insanlık ırkıdır. Tek bir Tanrı vardır. O da her yerdedir.’

‘Güne sevgi ile başlayın, Günü sevgi ile doldurun, Güne sevgi ile başlayın, Bu Tanrı’ya giden yoldur.’²⁸³

Bunlardan başka olarak Sri Satya Sai Baba saliklerine beş hatadan kaçınmalarını öğütler. Bunlar: Göz; duyguları tahrik eden, ahlak sistemine ve kültüre aykırı olan görüntülere kaymamalıdır. Ağız; başkalarını incitecek sözler etmemeli, sırf hoş olmalarından ötürü yalana itibar etmemeli ya da iftira veya kin taşımamalıdır. El, hiç kimseye karşı öfkeyle kalkmamalı, bir başkasının malını çalmak veya intikam için kullanılmamalıdır. Kulaklar; müstehcen hikâyeler ve dedikodulardan uzak durmalıdır. Zihin; kötü alışkanlıklara bağlanmak ve kötü niyetli duygular tarafından kirletilmemelidir. Sai Baba sürekli yaptığı uyarılarla öğrencilerine bunları hatırlatmaktadır.²⁸⁴ Ayrıca Sai Baba saliklerine on katlı günahattan uzak durun diye de öğütlemektedir. Üç fiziki (günah) şunlardır: Hayata kasıt, hırsızlık, zina arzusu. Dört lâfzî(günah) şunlardır: Sahte uyarı, zalimce konuşmak, kıskançlıkla konuşmak ve yalanlar. Üç zihni (günah) şunlardır: Aç gözlülük, kıskançlık ve Tanrı’nın inkârı.²⁸⁵

Sai Baba müritlerini kutsallığa ulaştıracak 10 kural belirlemiştir:

1. Vatanını sev ve başkalarının vatanına saygı göster!
2. Tüm dinlere saygı göster, çünkü onların her biri Tanrı’ya giden yollardır!
3. Tüm insanları ayırmaksızın sev, insanlığın tek bir topluluk olduğunu unutma!
4. Evini ve çevreni temiz tut ki hem sen hem de toplum sağlıklı ve mutlu olsun!
5. İnsanlara rüşvet teklif ederek onları ayartma, rüşvet kabul ederek de kendini alçaltma!

---

²⁸³ <http://www.sathyasai.org/> 6. 1. 19.

²⁸⁴ Satya Sai Baba, s. 73.

²⁸⁵ Satya Sai Baba, s. 84.

6. Senden dilenenlere para değil, kendine güvenme duygusu ver. Hasta ve yaşlılara sevgi sun, onları himaye et!
7. Hiçbir zaman kıskançlık ve nefret duygularına mağlup olma!
8. Kendi ihtiyaçlarını karşılamak için başkalarına dayanma. Başkalarına hizmet etmeye başlamadan önce kendi hizmetçin ol!
9. Devletin kanunlarına uy, örnek vatandaş ol!
10. Tanrı'ya tap, günahattan sakın!²⁸⁶

Sai Baba'nın saliklerinden olan Bayan Peggy Mason'un Sai Baba ile sohbetlerinin birinde Sai Baba'nın ufolarla ilgili görüşleri hakkında da bilgi edinebilmekteyiz. Bu görüşmede Bayan Peggy uzaydan gelen varlıkların insanlarla temasında büyük artışların olduğunu bu varlıkların dünyaya yardım etmeye kardeşlik fikrini ve öteki boyutlar hakkında daha geniş bir anlayış getirmeye çalışıp çalışmadıklarını sorar. Sathya Sai Baba bunun böyle olduğunu ve onların yapacak çok işleri olduğunu söyler. Bu ifadelerden Sathya Sai Baba'nın bütün dinleri birleştirme fikrinin içine Ufoların ve uzaylıların varlığına inanılan yeni dini hareketlerin de girdiği çıkarımını yapabiliriz.²⁸⁷

d. Sai Baba Hareketin'de İbadet Şekilleri

Sai Baba hareketinde toplu şekilde belirli ritüellerle uygulanan bir ibadet şekli bulunmamaktadır. Sai Baba hareketinin dini bir kurum olarak görülmemesi gerektiğini her zaman vurgulamıştır. Toplu ibadet yerine müritler haftada birçoğu Sai Baba'ya ait olan ilahilerin okunduğu *Bhajan Manda* adı verilen törenlere katılmaktadırlar.²⁸⁸ *Bhajanlar* 14. ve 17. yüzyıllar arasında Bakhti hareketi olarak bilinen bir Hindu canlandırma hareketi tarafından popüler hale getirilmiştir. Burada okunan şarkılar herkesin kolayca anlaması ve öğrenmesi için oldukça basit ve şiirsel bir formda olan ilahilerden oluşur.²⁸⁹ Müritlerin *bhajan* adı verilen 'adanmışlık şarkıları'nı devamlı okumaları gerekmektedir. Her hafta erkekler ve kadınlar Sathya Sai Baba'nın (Bazen Shirdi Sai Baba'nın, İsa, Budha ve buldukları bölgelere bağlı olarak diğerlerinin)

---

²⁸⁶ Köse, a.g.e., s. 156.

²⁸⁷ Sathya Sai Baba, s. 14.

²⁸⁸ Köse, a.g.e., s. 156.

²⁸⁹ Pereira, a.g.m., s. 257.

resimlerinin önünde bir saat boyunca şarkı söylemek için toplanırlar.²⁹⁰Çünkü Sai Baba'ya göre *bhajanlar* yardımı ile Tanrı'ya odaklanmak daha kolay olacak ve bu tür yakarışlar sayesinde Tanrı'ya bağlılık daha çabuk gerçekleşecektir. Bu yüzden Sai Baba mensuplarınca düzenlenen hemen hemen her toplantıda *bhajanlar* bütün katılımcıların eşliği ile okunmaktadır. Okunan *bhajanlar* da genel olarak evrensel bir Tanrı'ya ve Sathya Sai Baba'nın kendisinin büyüklüğüne saygı ve övgüde bulunmaktadır. Sai Baba hareketine göre *bhajanlar* sadece dini ve manevi bir işleyişe hizmet etmiyor aynı zamanda üyelerin sosyal etkileşimi ve entegrasyonunda önemli bir rol oynuyor.²⁹¹

Sai Baba *bhajanlar*ın nasıl okunması gerektiği hakkında adananlara bir takım tavsiyelere de bulunmaktadır. *Bhajanlar* hakkında 'Rekabetçi bir tutum ya da gösteriş olmadan, adanmışlık şarkılarını olabildiğince basit tutun. Adanmışlık şarkılarını söylerken, şarkıların anlamlarını ve Tanrı'nın her bir ismini ve formunu yaşayın ve onun tatlılığı, dilinizin üzerinde dolaşsın. İyi bir sese ve müzik yeteneğine sahip olanlar liderlik etsin, adanmışlık şarkısı hoş olmalı ve kulağı tırmalamamalıdır. Sesiniz titrerse veya uyumsuzsa, aklınızdan kelimeleri tekrarlayın. *Bhajanlar* en iyi Perşembe akşamları ve Pazar akşamları düzenlenir ama bu kırılmaz bir kural değildir, çünkü önemli olan gün değil. Sevinç şarkılarını söyleyip paylaşmaya hazır olması gereken kalp budur. Tanrı'nın şanını yüksek sesle paylaşın ve atmosferi ilahi sevgi ile doldurun. Bunu, cansız nesnelere bağlılıkları azaltmak, arındırmak ve sizi doğum, ölüm ve sonuçta ortaya çıkan sefaletten kurtarmak için ciddiye almanız gereken manevi bir eğitimin parçası olarak düşünün.' diyerek tavsiyelerde bulunmaktadır.²⁹²

Bu şarkıların bir özelliği Sai Baba'nın evrenselliğine dair fikirler öne çıkarılmasıdır. Örneğin bazı şarkılarda büyük dünya dinlerinin Tanrı'larının sahip olduğu niteliklere dolaylı yoldan ya da doğrudan referanslar yapılarak Sai Baba'nın evrensel monoteizme dair fikrine dikkat çekilmektedir. Örneğin bir şarkı aşağıdaki gibidir:

Sai Krishna, Sai Rama Sai His name

Sai Krishna Sai Allah Sai His name

Zorasthra Zorasthra, Mohammed, Jehova His name

Jesus Christ from Bethlehem and Sai is the same

---

²⁹⁰ S. Srinivas, a.g.e., s. 8029.

²⁹¹ Pereira, a.g.m., s. 257.

²⁹² <http://www.saibaba.ws> 18.2.19

Hallelujah, Hallelujah, Glory is to thy name

Sathya Baba, Sai Baba blessed be thy name.²⁹³ Bu şarkının anlamı şu şekildedir:

Sai Krishna, Sai Rama Sai Onun adı

Sai Krishna Sai Allah Sai Onun adı

Zorasthra Zorasthra, Muhammed, Jehova Onun adı

Bethlehem'den İsa Mesih ve Sai aynı

Hallelujah, Hallelujah, Glory senin adın

Sathya Baba, Sai Baba olarak kutsanmıştır adın.

Bu şarkıların dikkat çekici özelliği şarkılarda Hindu tanrılarında bazılarının yerine Sathya Sai Baba'nın isminin zikredilmesidir. Bu durum Sai Baba'nın taraftarlarınca metafizik bir varlık, bir tanrı olarak algılandığını ortaya koymaktadır.²⁹⁴

Başka bir ibadet şekli ise ilahi isimlerin zikredildiği *Shat-Laksharchan* adındaki *mantra* okumalarıdır. Aşağıda bu şarkılara bir örnek bulunmaktadır:

Bhagavan Sri Sathya Sai Baba'nın 108 ismi

Ben efendi Sathya Sai Baba'ya boyun eğiyorum: ilahi anne ve baba kimdir

Gerçeğin ta kendisi kimdir

Gerçeğe ve dürüstlüğe adanmış olan kimdir

Kimdir ihsanlar veren

Ebedi var olan gerçek kim

Erdemlerin ta kendisi kim

Herkese iyiliği yayan

Erdemleri insanları koruyan barındıran

Herşeyi bilen kim

Herkes tarafından sevilen

Bütün güçlerin bir örneği olan kim

Herkesin efendisi kimdir

Herhangi bir bağlılığı olmayan kim

Herkesin duygularını kim kontrol eder ve düzenler

Üstün Rab olan kimdir

Tanrı Şiva'nın cisimleşmiş hali kimdir

---

²⁹³ Peleria, a.g.m., s. 264.

²⁹⁴ Kutlutürk, a.g.t., s 239.

Parthi köyünde doğan
Parthi'nin sakini olan
Önceki enkarnasyonunda Shirdi olarak tapınılan
...
Adanmışlara karşı şefkatli olan
Bütün varlıklarda ikamet eden
Enkarnasyonun cisimleşmiş hali kimdir
Bütün korkuları yok eden
Sage Apastambha soyundan doğan kimdir
Korkusuzluk veren kimdir
Ratnakar sülalesinde doğan kimdir
Görkemi Shirdi enkarnasyonudaki şeklinden farklı olmayan
Tanrı Şiva kimdir
Shirdi Sai'nin enkarnasyonu kimdir
Dwarakamayi'nin sakini olan kim
Kim Puttaparthi'deki Chitravathi nehri kıyısında ilerliyor
Güç ve kuvvet veren
Teslim olanları kurtaran
Mutlu olan kimdir
Mutluluk veren
Dertlilerin kurtarıcısı olan kimdir
Bütün muhtaçların Rabbi
Acizlerin kurtarıcısı
Akraba ve dostların hepsi kimdir
Herkese yardım ve hizmet eden
Herkesin efendisi
Dertililere güç veren ve besleyen
...
Herkesin kalbinde ikamet eden kim
İncir meyve veren kim
Kimdir bütün günahları temizleyen
Bütün hastalıkların gideren, doğum ve ölüm döngüsünü yıkan kimdir

*Bütün ıstırapları yıkan kimdir
Yaratıcı kimdir ve kimdir durmaksızın övülen
Başlangıcı olmayan Tanrı kimdir*

...

*Bütün yogilerin efendisi
Usta yogalar tarafından saygı gören
Talih ve refahın başışçısı kimdir
Bütün başarıları ve refahı sağlayan
Belaları gideren
Bedensel ve zihinsel sıkıntıları gideren
Kimdir barışın somut hali
Kimdir kolayca memnun edilen*

Ben efendi Sathya Sai Baba'ya boyun eğiyorum: ilahi anne ve baba kimdir.²⁹⁵

Sai Baba hareketinin dini ritüellerinden birisi de *darshan*²⁹⁶ uygulamalarıdır. Sai Baba bu tür uygulamaların kişiye maddi manevi faydalar getirdiğini iddia etmektedir. Görülen kutsal kişinin gören kişiyi kutsadığına inanılmaktadır ve insanlar bu kişileri görebilmek için yüzlerce kilometre uzaklıktaki manastırlara gelmektedirler. Sai Baba'nın bizzat kendisi de Puttaparthi'deki Prasanthi Nilayam tapınağında bu uygulamayı gerçekleştirmektedir. Sai Baba'yı fiziki olarak göremeyenlerin onun fotoğrafını taşımaları da yeterlidir. Onun fotoğraftaki sureti de ona bakan kişiye darshan sağlayabilmektedir. Sai Baba'nın her zaman her yerde bulunabileceğine, müritlerine hep yakın olduğuna inanılır. Hatta bunun için bazı müritler evlerinin bir odasını Sai Baba için ayırırlar, odayı süslerler, onun için yatak yaparlar sandalye masa bulundurlar ve her akşam masanın üzerine yiyecek ve içecek bırakırlar. Müritlerden bazıları bazı geceler yatağın bozulduğuna ve yiyeceklerin yenildiğine şahit olduklarını anlatırlar.²⁹⁷

---

²⁹⁵ <http://www.saibaba.ws> 18.02.2019.

²⁹⁶ Darshan terimi Hinduizm'de tanrısal bir figürün, bir gurunun vizyon olarak görülmesi inancıdır.
<http://www.sathyasai.org> 18.02.2019.

²⁹⁷ Cryssides, a.g.e., s. 191

e. Bayramlar ve Festivaller

Sathya Sai Baba'nın Puttaparthi, Bandana, Haydarabad, Chennai, Mumbai'de bulunan tapınaklarda ilk yıllardan beri dört ana festival kutlanmaktadır. Bunlar: Sai Baba'nın doğum günü olan 23 Kasım, Şubat/ Mart'ta Sivaratri (Şiva'ya adanmış), Temmuz'da Guru Purnima ve dokuz günlük bir sonbahar festivali olan Dasara'dır.²⁹⁸ Ayrıca Sathya Sai müritlerinin yıllık kutladıkları birkaç bayram daha vardır. Bunların çoğu Hindu bayramlar olmakla birlikte Buda'nın doğum günü olan Buddha Purnima ve Hz. İsa'nın doğum günü olan Noel'de Sai Baba müritlerince kutlanılmaktadır. Binlerce kişi Sathya Sai Baba'nın doğum gününü kutlamak ve diğer festivallere katılmak için Puttaparthi'ye gitmektedir.

Sai Baba hareketinin kutladığı diğer festivaller yıllık olarak <http://www.sathyasai.org> sitesinde etkinlik ve festival takvimi adı altında verilmektedir. Bu festivallerle ilgili bilgiler sitede yer almaktadır.

f. Müritlerin Uyması Gereken Kurallar

Sathya Sai Örgütü, her bir üyesinin günlük yaşamında sadhanayı (manevî disiplin) ve dokuz davranış ilkesini benimsemesini istemektedir. Bu ilkeler;

1. Günlük meditasyona ve ibadete özen gösterme,
2. Haftada en az bir kez aile fertleriyle birlikte bağlılık duası etme ve adanma şarkısı (bhajan) söyleme,
3. Örgütün çocuklar için düzenlediği eğitim programlarına katılma,
4. Örgütün düzenlendiği bhajan programlarına düzenli olarak katılma,
5. Örgütün düzenlediği toplumsal hizmet ve diğer programlara iştirak etme,
6. Sai metinlerini düzenli olarak okuma,
7. İnsanlığın hizmetinde kullanılmak üzere para toplama,
8. İnsanlarla sıcak bir iletişim kurma,
9. Başkalarının kusurlu yanlarını açığa çıkarmaktan ve dedikodu yapmaktan uzak durmadır. Sathya Sai Örgütünün mensuplarını düzenlemiş olduğu toplantı ve

---

²⁹⁸ Smitri Srinivas, a.g.e., s. 8028.

aktivitelere katmalarını şart koşması, örgütün kendi içinde sistem ağını güçlü tutmuş ve mensupları arasında sıkı bir dayanışma ruhu kazandırmıştır.²⁹⁹

Sai Baba hareketinde Tanrı'ya bağlılık çok önemli bir statüdür. Bunun için aşağıdaki uygulamalar dikkatli bir şekilde yapılmalıdır.

- Tanrı'nın isimleri ve *mantralar* zikredilmeli
- Kutsal metinler okunmalı ve dini sohbetlere iştirak edilmeli
- İlahiler okunmalı
- Tefekkürde bulunulmalı ve yoga yapılmalıdır.³⁰⁰

Sai Baba bayanların da dini ritüellere katılması konusunda müritlerini uyarır. Bazı dinlerde olduğu gibi Sai Baba hareketinde bayanlar arka planda değildir. Bu konuda Sai Baba 'Kadınlar, spiritüel yolda yürümek için erkeklerle eşit derecede teçhiz olmuşlardır. Hiçbir ulus, kadınlarının spiritüel kültürü üzerine kurulmaksızın güçlü ve dengeli bir şekilde inşa edilemez.' Ayrıca Sai Baba ' Anne, çocuğunun ilk guru'sudur' diyerek kadınların bu alandaki değerini belirtmiştir. Aile içi huzura önem veren Sai Baba ' evdeki barış, dünyadaki barışa doğru atılan ilk adımdır.' demektedir. Sai Baba için takipçilerinin aile içi huzuru da oldukça önemlidir.³⁰¹

g. Sathya Sai Baba Hareketinin Teşkilat Yapılanması ve Yayınları

Sathya Sai Baba hareketinin teşkilatı piramidal bir örgüt yapılanmasıdır. Hareketin en tepesinde Sathya Sai Baba'nın kendisi yer almaktadır. Onun altında uluslararası koordinatörler, daha sonra milli ve en altta da bölge merkezi sorumluları yer almaktadır. Her merkezin bir başkanı, sekreteri ve saymanı vardır. İbadet, manevi eğitim ve bağış birimleri bulunmaktadır.³⁰² Teşkilatın ana merkezi Hindistan'ın Puttaparthi şehrinde dir. Ayrıca birçok ülkede organizasyonları ve ülke içinde ayrı bir teşkilatlanma vardır. Bunların içinde de manevi, gençlik ve diğer hizmet birimleri yer almaktadır. Her ülke teşkilatı kendi ülkelerinde bir veya birçok yayın organına sahiptir. Mesela, Fransa'da bu yayını *Prema* (Sevgi) isimli dergi temsil etmektedir, Hindistan'da ise 1958'de yayınlanmaya başlayan *Sanathana Sarathi*'(Ebedi savaşçı) dir. Bu dergi

²⁹⁹ Kutlutürk, a.g.e., s. 240.

³⁰⁰ Köse, a.g.e., s. 158.

³⁰¹ Satya Sai Baba, s. 84.

³⁰² Alexandra Kent, Sathya Sai Baba Movement, *Religions of The World: A Comprehensive Encyclopedia of Beliefs and Practices*, ed. J. Gordon Melton. Martin Baumann, c. 6, 2. Baskı, ABC-CLIO, 2010, s. 2542.

halen daha yayımlanmakta olup derginin bütün sayılarına İngilizce olarak saireflections.org sitesinden ulaşılabilmektedir. Bu siteden dergiye yıllık olarak abone olunabilmektedir.³⁰³ Dergi, Telagu ve İngilizce dillerinde basılmaktadır. Bunlarla birlikte *Seva Dal* isminde gönüllülerden oluşan sosyal yardımlaşma faaliyeti yürüten bir yardım teşkilatı da bulunmaktadır.³⁰⁴

Sathya Sai Baba'nın zamanla Hindistan'da ülke çapında ünü yayılmaya başlamış ve 1950'lerde müritlerinin sayısı hızla artmıştır. Bu süreçte Sai Babayla ilgili konferanslar ve seminerler düzenlenmeye başlamıştır. Bu konferanslardan biri de 1967 yılında Kaliforniya Üniversitesi'nde gerçekleşmiş ve böylece Sai Baba, ABD'de tanınmaya başlanmıştır. 1970'lerde ABD'de Sai Baba taraftarlarının sayısı artmış ve Kaliforniya'da SAI vakfı kurulmuştur. Aynı zamanda *Sathya Sai Newsletter* isimli bir dergi de yayınlanmaya başlanmıştır. ABD'de Hindu mistisizmi, meditasyon, yoga ve vejetaryenlik gibi kavramlara ilgi duyan kişiler Sai Baba'nın öğretisini kabullenmeye başlamışlardır. Bugün Sai Baba'nın farklı ülkelerde 10 milyon civarında müridi olduğu iddia edilmektedir.³⁰⁵

Hareketin İngiltere'deki faaliyetleri ise 1966 yılında başlamış ve burada yaklaşık 10.000 civarı müridi olduğu bilinmektedir. İngiltere'de 'The British Institute of Sathya Sai Education' isimli bir eğitim merkezleri bulunmaktadır. Bu eğitim merkezleri daha sonraları birçok ülkeye yayılmış ve faaliyet göstermektedirler.³⁰⁶ Bahsedilen eğitim merkezinin <http://www.sathyasaiehv.org.uk/> isimli bir internet sitesi vardır. Burada merkezin misyon ve vizyon faaliyetleri açıklanmaktadır. İnsani Değerlerde Sathya Sai Eğitim (SSEHV) tüm kültür ve inançlardaki çocuklar için evrensel değerler temelli bir öğretim programı olduğunu iddia etmektedir. Ayrıca bu siteden eğitim merkezinin kullandığı ders planlarını İngilizce, İspanyolca, Fransızca ve Arapça olarak indirilebilmektedir.

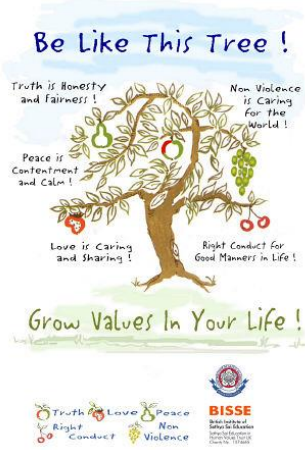
³⁰³ /www.saireflections.org/1.5.19.

³⁰⁴ N. Günay, *Günümüz Türkiye'sinde Misyonerlik Faaliyetleri*, Fakülte Kitabevi, Isparta- 2005, s. 149.

³⁰⁵ Köse, a.g.m., s. 158.

³⁰⁶ Köse, a.g.e., s. 158.

Şekil 1: SSEHV'in Program Logosu³⁰⁷

Programın logosu her biri bir değeri temsil eden beş meyveli bir hayat ağacıdır. Bu değerler Sathya Sai Baba'nın öğretilerinin temelini oluşturan beş insani değerdir. Meyvelerle temsil edilerek çocukların zihinlerinde daha kalıcı olmaları hedeflenmektedir.

Doğru davranışı temsil etmek için bir çift kiraz kullanılmaktadır. Çünkü bunlar bir çift kol ve bacakları temsil etmektedir. Barışı temsil etmek için armut kullanılmıştır. Çünkü İngilizce de benzer olarak hecelenmektedir. Gerçeği sembolize etmek için elma kullanılmıştır. Adem ve Havva hikayesiyle bağdaştırılmıştır. Çileğin kalp şeklinde ve tatlı olması nedeniyle Sevgi bir çilekle temsil edilmiştir. Zarar vermeme, şiddetsizlik ilkesini sembolize etmek içinse bir üzüm kullanılmıştır.³⁰⁸

Sathya Sai Baba hareketinin medya yönüne bakıldığında ise pek çok yeni medyayı desteklediği görülmektedir. Bu medya yayın grupları Sathya Sai Baba'nın söylemlerinin hem kitap hem de kasetlerdeki çevirilerini yayımlamaktadırlar. Ayrıca Sai Cast isimli bir televizyon yayın istasyonu ve Radio Sai³⁰⁹ isimli bir radyo istasyonu ve Heart 2 Heart³¹⁰ gibi sanal dergileri yayımlayan internet siteleri bulunmaktadır.³¹¹ Sitede Sai Baba'nın konularına göre ayrılmış vaazları, bugünün Sai sözü, Sai Baba'nın kurumları ile ilgili duyuruların yer aldığı bölümler de yer almaktadır. Ayrıca adanmışların tecrübeleri, resmi biyografisi ve Sathya Sai Central Trust yayınları

³⁰⁷ <http://www.sathyasaiehv.org.uk> 11.5.19.

³⁰⁸ <http://www.sathyasaiehv.org.uk> 11.5.19.

³⁰⁹ <http://media.radiosai.org> 1.5.19.

³¹⁰ <http://media.radiosai.org/journals> 11.5.19.

³¹¹ T. Srinivas, a.g.e., s. 614.

dışında, Sai Baba'nın kendi söylemleri ve harekete ait çalışmalar da kaleme alınmıştır. Sai Baba'nın söylemlerini içeren yayınların ilk kategorisi, ruhsal gerçeklerin açıklanmasına yönelik meditasyon, barış, bilgi vb. gibi belirli temalar üzerine *Vahini* (Akarsu) adı verilen söylemlerdir. İkinci kategori kutsal kitaplara ilişkin incelemeleri içerir. Sathya Sai Baba'nın Telugu dilinde yapmış olduğu konuşmaları Narayana Kasturi tarafından *Sathya Sai Speaks* (Sathya Sai Baba Söylüyor) başlıklı kırktan fazla ciltlik bir eserde toplanmıştır.³¹²

Sai Baba'nın Puttaparthi'de Prasanthi Nilayam isimli bir tapınağı bulunmaktadır. Prasanthi Nilayam kelime anlamı olarak 'En Yüksek Barışın Yeri' anlamına gelmektedir. Bu tapınakta Sai Baba adananlarına günlük darshan uygulaması yapmıştır. Puttaparthi'deki tapınak dış dünyada sefaretlar ve konsolosluklar tarafından resmen tanınmaktadır. 23 Kasım 1950'de açılan bu tapınak çok görkemli bir bina olarak tasarlanmıştır. İnşası iki sene sürmüştür. Tapınak 300 dönümlük bir arazi üzerine kurulmuştur. Giriş som altın ve mine kaplamadan yapılmıştır. Tapınak mavi, sarı ve pembe renkle boyanmıştır. Bunlar sırasıyla ruh, akıl ve kalbin uyum içinde olması gerektiği mesajını iletmektedir; ruh için mavi, akıl için sarı, kalp için pembe renk kullanılmıştır. Bu üçünün uyumu Prasanthi (Yüksek Barış)'ı oluşturmaktadır. Bahçesinde dev on iki adet süs havuzu ve misafirhaneler bulunmaktadır. Tapındaki her binanın girişinde birleşik dünya dinlerinin Satya Sai sembolü bulunmaktadır.³¹³

Prasanthi Nilayam'ın içinde Ganesha tapınağı, Supramanya tapınağı, Gayatri tapınağı, 1950 yılında Sai Baba tarafından dikilen bir meditasyon ağacı, 18 Kasım 2000'de Sathya Sai Baba'nın 75. yaşını kutlamak için açılan Chaitanya Jyothi adında dünya dinleri müzesi, 1990' da Sai Baba tarafından açılan Sanathana Samskruti Müzesi veya Ebedi Miras Müzesi, öğrencilere astronomi, matematik ve fizik gibi derslerin verildiği Sri Sathya Sai Uzay Tiyatrosu (Planetarium), alışveriş merkezleri, kriket sahası, kapalı spor stadyumu, hastane, eğitim kurumları, Hindistan Devlet Bankası'nın bir şubesi, konaklama için oteller bulunmaktadır. Ayrıca Sai Baba'nın Müslüman takipçileri için 1978'de inşa edilmiş bir cami de bulunmaktadır.³¹⁴

---

³¹² S. Srinivas, a.g.e., s. 8028. Bu eserlere <http://www.sssbpt.info/english/sss.htm> internet adresinden ulaşılabilir.

³¹³ Satya Sai Baba, s. 8.

³¹⁴ <http://www.theprasanthireporter.org/places-of-interest/11.5.19;>
http://www.srisathyasai.org.in/Pages/AshramInfo/interested_places.htm 11.5.19.

Tapınağa ulaşım, konaklama, tapınağın içerisinde bulunan tüm binalarla ilgili bilgilere ve görsellere <http://srisathyasai.org.in/> isimli internet sitesinden ulaşılabilmektedir. Çalışmanın ekler kısmına da görseller eklenmiştir.

Şekil 2: Prasanthi Nilayam Tapınağının Ana Girişi³¹⁵

Şekil 3: SSIO'nun Logosu³¹⁶

³¹⁵ <http://www.wikizero.biz> 11.5.19.

³¹⁶ <https://www.flickr.com/photos/saisewak/4716222216> 2. 4. 2019.

Resimde görülen giriş kapısının üzerindeki sembol aynı zamanda Sathya Sai uluslararası organizasyonunun da logosudur. Noel ve dini bayramlarda Prasanthi Nilayam çok kalabalık ve hareketli olmaktadır. Hindistan'ın politik şahsiyetleri geceyi burada geçirmeyi adet haline getirmişlerdir. Ayrıca birçok bölge teşkilatı Prashanti Nilayam'a hac seyahatleri organize etmektedir.³¹⁷

Sai Baba'nın doğduğu evin yerine bugün Tanrı Şiva adına bir tapınak yapılmıştır. Tapınak binasının her iki yanında yüksek şahsiyetli kişilerin heykelleri yer almaktadır. Bunlardan biri de Hz. İsa'nın çarmıhtaki heykelidir. Buda müritleriyle, Zerdüşt alevlerin içinde müritleriyle birlikte heykelleri yapılmıştır. İslam dinin de Hz. Muhammed'in resmini yapmak yasak olduğundan sadece ay yıldızı gösteren bir tablo yer almaktadır.

Şekil 4: Sri Sathya Hill Manzara Stadyumu.³¹⁸

Prasanthi Nilayam'da beş büyük dinin sembolünün bulunduğu ve tepesinde de lotus çiçeği bulunan bir sütun da vardır. Bu sütun bilginin lambasını temsil etmektedir. Sütunda resmedilmiş bulunan dinlerin sembollerin altında da beş ayrı lisanda o dinin öğretileri yer almaktadır. Aşağıda bu sütunun resmi bulunmaktadır.

³¹⁷ Mehmet Aydın, a.g.e., s. 288.

³¹⁸ <https://www.justdial.com/Anantapur/Prasanthi-Nilayam/> 2.4.2019.

Şekil 5: Dinlerin Birliğini Gösteren Sütun.³¹⁹

Satha Sai Baba'nın inananlarına göre bu sütunun eŐmerkezli halkalarının yoga ya da Tanrı ile birliği temsil etmekte, halkaların yaprakları direğin tepesinde bulunan "kalbin nilferinin" açılması için gereken yoga disiplinin aŐamalarını göstermektedir. İ aydınlanma alevi nilüferin çiçeğinin merkezindedir. Tıpkı lotus bitkisinin suda yaşadığı ancak kirletmediği gibi, biz de dünyada yaŐamalıyız ama ona zarar vermemeliyiz.³²⁰

Sütunun temelinde bulundan beş büyük dinin sembollerinin altında yazan yazılar Şöyledir: Müslümanlığın Ay Yıldız'ı altında 'Ay'dan hiç ayrılmayıp kararlı bir imanda sabit kalan bir yıldız gibi olun.'

Hıristiyanlığın sembolü Haç'ın altında 'Ben' duygusunu kesip atın ve bırakın nefsiniz, ebediyet bahŐetmekzere çarmıh'ta ölsün.' yazılıdır.

ZerdŐtillerin Ateş sembolü altında 'Tüm acılığı Kutsal ateş'e adayın ve Ulu Yüce ve tanrısal olarak zuhur edin.' yazılıdır.

Budist inancının sembolü olan samsara arkının altında ise 'Sebeup ve sonuç, fiil ve kader çarkını ve bunların hepsini tashih eden Dharma çarkını unutmayın.'

Ve Hinduların AUM sembolü altında 'Kainatın kalbinin yanı sıra sizin kalbinizde de yankılanan ilksel Pranava'yı (Sesi) dinleyin.' yazılıdır.³²¹

³¹⁹ <https://www.justdial.com/photos/>.

³²⁰ <http://www.saibaba.ws/articles/logo.htm> 3.1.19

³²¹ Satya Sai Baba, s. 36.

Şekil 6: Prasanthi Nilayam'ın Girişi.³²²

Prasanthi Nilayam tapınağında günlük programı şöyledir:

5.10: Aumkar³²³, Meditasyon, Suprabhatham³²⁴

5.40: Tapınak çevresinde Veda ilahilerinin okunması³²⁵

6.30- 7.30: Bhajan okuma

8.00- 9.00: Veda ilahilerinin dinlenmesi ve söylenmesi

9.00- 9.30: Bhajan okuma

9.30- 10.30: Darshan uygulaması

16.30- 17.00: Veda ilahilerinin okunması

17.15- 18.00: Darshan

18.00- 19.00: Deniz aşırı ülkelerden gelen adananlar için meditasyon.

09.30 ve 18.00: Arati³²⁶

Ayrıca Bombay'da, Brindavan'da, Rishikesh'de ve Kodaikal'de de birer tapınak bulunmaktadır. Satya Sai Seva (Servis) Kuruluşu'nun Bombay Bölgesi Karargahı'na Dharmakshetra (Doğruluk Bölgesi) denir. Burası tüm dinlere hizmet eden bir hac merkezi niteliğinde olduğu iddia edilir. Ve burada her türden sosyal hizmetler yapılmaktadır.³²⁷

³²² <https://www.tripadvisor.com.au/>.

³²³ Aumkar 'Pranava' olarak da adlandırılan ilkel ses Aum'un ilahisidir. Sabahları 21 kez Aum sesi tekrar edilir. <http://www.srisathyasai.org.in/11.5.19>.

³²⁴ Sabah duasıdır. <http://www.srisathyasai.org.in/11.5.19>.

³²⁵ Haftanın her günü için ayrı Veda ilahileri planlanmıştır. bkz: <http://www.theprasanthireporter.org/11.5.19>.

³²⁶ Arati Sanskritçe 'kapat' anlamına gelmektedir. Her Bhajan seansının sonunda söylenen dua ilahileridir. İlahiler için Bkz: <http://www.saibaba.ws/prayers/aarathi.htm>11.5.19.

³²⁷ Satya Sai Baba, s. 30.

Bunlarla birlikte Sathya Sai Baba Hareketi bir tarikat, kült olmadıklarını iddia etmektedirler. Bununla ilgili <http://www.saibaba.ws> internet sitelerinde açıklama yapmışlardır. Kendilerinin tarikatlarda bulunan kült faaliyetleri için üyelere fon toplama, aile ve arkadaşlarla iletişimin kesilmesinin teşvik edilmesi, üyelerin mülkiyetlerine ve kazançlarına el koyma, tek hakikatin kendilerinininki olduğunu savunma, üyelere psikolojik şiddet uygulama gibi özellikleri taşımadıklarını savunmaktadırlar.³²⁸

h. Sai Baba Hareketinin Misyon Faaliyetleri

Sai Baba hareketinin en önemli özelliğinin başında *Seva* yani özveriyle hizmet çalışmaları gelmektedir. Seva uygulamaları Sai Baba öğretilerinin özünü oluşturmaktadır. Bu uygulamaların temelinde ihtiyaç sahibi kimselere hizmet etmede aktif rol almak, bu bağlamda yiyecek ve yardım noktaları oluşturmak, bakıma muhtaç insanlara hizmet etmek, doğayı ağaçlandırmak, kan bağıışı ve ilaç yardımı yapmak gibi hizmetler yer almaktadır. Bu tür aktiviteler ile bireylerin evrensel ahlaki değerlere sahip çıkmaları ve hayatlarının her alanında bu şuuru canlı tutmaları hedeflenir.³²⁹ Sai Baba samsara'dan kurtulmanın yegane yolunu kendini başkaların hizmetine adanmak olduğunu belir. Bu faaliyetlerin temelinde de bu kurtuluş hedeflenmektedir.³³⁰

Sathya Sai Baba sosyal yardım ve hizmetlerin yürütülmesi için 1960 yılında *Satya Sai Uluslararası Örgütü'* nü (SSIO) kurmuş ve etkinlik alanını genişletmiştir. İlk Sathya Sai merkezi *Siri Sathya Sai Seva Samithi* adı ile Hindistan'da faaliyete geçmiştir. Daha sonraları dünyanın farklı coğrafyalarında faaliyete geçen Sai merkezleri ile örgüt hiyerarşik bir yapıya bürünmüştür.³³¹

---

³²⁸ <http://www.saibaba.ws/articles/notacult.htm> 11.5.19.

³²⁹ Charles J. White, The Sathya Sai Movement: Approaches to The Study of India Saints, *The Journal of Asian Studies*, c. 31. No. 4, Ağustos- 1972, s. 874.

³³⁰ Alexandra Kent, Divinity, Miracles and Charity in the Sathya Sai Baba Movement of Malaysia, s. 56.

³³¹ Kutlutürk, a.g.e., s. 240.

Şekil 7: SSIO'nun Logosu.

Örgütün logosu yukarıda da görüldüğü gibi bir beş yapraklı lotus çiçeğidir. Çiçeğin her bir yaprağında ise insanî değerler olarak kabul edilen Sathya Sai Baba'nın öğretisindeki beş önemli prensip “Sevgi, Hakikat, Doğruluk, Barış ve Şiddetsizlik” yazmaktadır. SSIO'nun logosunun ortasında *sarva dharma* (dünya dinleri) *stupa* adı verilen ve üzerinde bir nilüfer çiçeği bulunan Sathya Sai'nin Prasanthi Nilayam tapınağında bulunan sütuna benzer uzun bir sütun da görülmektedir. Sarva her, hep, bütün, tüm anlamlarına gelmektedir, dharma ise dini ve ahlaki erdem, sistem, doktrin, yasa, dürüstlük, ahlak, erdem, görev, Tanrı'nın emirleri, davranış kuralları anlamına gelir.³³²

Bugün bu örgütün Hindistan dışında 126 ülkede yaklaşık 2.000 Satya Sai merkezi vardır. Merkezler resmi üyelik ücreti talep etmese de çoğu üye Sathya Sai Baba merkezlerine bağışta bulunmaktadır. Örgütün faaliyetleri arasında sağlık hizmetleri, eğitim hizmetleri, insani yardım hizmetleri, toplum hizmetleri, genç yetişkinler için etkinlikler ve programlar ve aynı zamanda dinler arası etkinlikler de yer almaktadır.³³³

Satya Sai Uluslararası Örgütü kuruluşu kendisini mezhep dışı bir gönüllü kuruluş olarak tanımlamaktadır. Kuruluş yaşam ideallerini insanların birbirleri ile aile ile toplum ve dünya ile birliğinin sağlanması olarak tanımlamaktadır.

SSIO, yaklaşık 2000 Sai merkezi ile dünyanın herhangi bir yerinde açlık, hastalık ve maddi yetersizliklerden kaynaklanan sorunları gidermeye çalışmaktadır. Organizasyon Sri Sathya Sai Dünya Vakfı ve Prashanthi Konseyi'nin önderliğinde ulusal ve uluslar arası düzeylerde çalışan gönüllü kuruluş liderleri tarafından koordine edilmektedir.³³⁴

³³² <http://www.saibaba.ws/articles/logo.htm3.1.19>

³³³ <http://www.sathyasai.org/about-us/organisation.11.12.18>

³³⁴ <http://www.sathyasai.org/about-us/organisation.11.12.18>

Kuruluşun [www. sathyasai. org](http://www.sathyasai.org) isimli bir web siteleri de mevcuttur. Ayrıca <http://sathyasaihumanitarianrelief.org> ve <http://saiuniverse.sathyasai.org> isimli web siteleri de mevcuttur. Web sitelerinden organizasyonun dünya çapında yapmış olduğu yardım faaliyetleri, eğitim faaliyetleri, sağlık alanında yapılan hizmetler, gençlerin kimlik gelişimi için yapılan faaliyetlere erişilebilmektedir. Ayrıca SSIO'nun hizmet ve manevi faaliyetlerinin yıllık raporu da bulunmaktadır.

Uluslararası Sathya Sai örgütü adanmışları ilgi alanları ve yeteneklerine göre hizmet kanadı, eğitim kanadı ve adanmışlık kanadı olmak üzere 3 kanala ayırmakta ve ülkelere göre çeşitli bölgelere gönderilmektedir. SSIO'nun 2017- 2018 yıllık raporu incelendiğinde örgütün faaliyette olduğu 137 ülkenin 9 ayrı bölgeye ayrıldığı görülür. Bölgeler çeşitli ülkelerden oluşmaktadır. SSIO'nun gruplamasına göre ülkeler bölgelere aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır:

Bölge 1'de bulunan ülkeler: Guyana, Trinidad ve Tobago, Kanada, Amerika/ Virjin Adaları, Aruba, Barbados, Curacao, Jamaica, ST. Kitler, ST. Martin, Suriname.

Bölge 2'de bulunan ülkeler: Arjantin, Brezilya, Kolombiya, Peru, El Salvador, Meksika, Kosta Rika, Küba, Dominik Cumhuriyeti, Guadema, Guatemala, Haiti, Honduras, Nıcaragua, Panama, Porto Riko.

Bölge 3'de bulunan ülkeler: Avustralya, Fiji, yeni Zelanda, Papua Yeni Gine

Bölge 4'de bulunan ülkeler: Butan, Brunei, Kamboçya, Endonezya, Lao Pdr, Malezya, Myanmar, Nepal, Filipinler, Singapur, Sri Lanka, Vietnam, Tayland

Bölge 5'de bulunan ülkeler: Çin, Hong Kong, Japonya, Tayvan

Bölge 6'da bulunan ülkeler: Bosna Hersek, Hırvatistan, Fransa, Yunanistan, İsrail, İtalya, Makedonya, Romanya, Sırbistan/Montenegro, Slovenya, İspanya, İsviçre

Bölge 7'de bulunan ülkeler: Avusturya, Belçika, çek cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Almanya, Macaristan, Latvia, Litvanya, Hollanda, Polonya, İsveç, Slovakya .

Bölge 8'de bulunan ülkeler: Azerbaycan, Beyaz Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Moldova, Rusya, Ukrayna.

Bölge 9A'da bulunan ülkeler: Benin, Botswana, Kamerun, Kongo Dr, Gabon, Gana, Kenya, Madagascar, Malawı, Mauritius, Fas, Nijerya, Güney Afrika, Tanzanya, Togo, Uganda, Zambia, Zimbabwe.

Bölge 9B’de bulunan ülkeler: Abu Dabi (Bae), Bahreyn, Dubai (Bae), İran, Kuveyt, Uman, Katar, Ruwais (Bae), Suudi Arabistan, Sharjah (Bae).

Raporda eğitim, sağlık, insani yardım gibi yapılan her hizmet her bir bölge için ayrı ayrı sunulmuştur. Hazırlanan yıllık raporda yaptıkları bütün faaliyetlerin gösterildiği bir harita da yer almaktadır. Bu harita ek: 1 de yer almaktadır.

SSIO’nun 2017- 2018 yılları arasında bu bölgelerdeki faaliyetleri yayınlamış oldukları yıllık rapora göre aşağıda ele alınmıştır. Hazırlanan tablolarda da her ülkede var olan Sathya Sai merkezi, SSIO üye sayısı, Sathya Sai öğrencilerinin sayısı, uluslar arası Sathya Sai eğitim merkezi sayısı ve Sathya Sai okullarının sayısı gösterilmektedir.

Tablo 1: SSIO'nun Bölge 1'de merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul bilgilerini içeren tablo.

Ülkeler	Merkezler/ Gruplar	SSIO Üyeleri	SSE Öğrencileri	ISSE	Sathya Sai Okulları
Aruba	1	57	45		
Barbados	1	37	12		
Kanada	54	5996	1873	1	1
Curacao	1	16			
Guyana	14	474	78		
Jamaica	3	35	50		
St. Kitts	1	5			
St. Martin	1	30	10		
St. Lucia	1	14			
Suriname	3	158	52		
Trinidad/ Tobago	42	1568	176	1	5
ABD/ Virgin Adaları	214	12831	3200	1	
TOPLAM	336	21221	5496	3	6

SSIO’nun yıllık faaliyet raporuna göre 1. Bölge ülkelerinden olan Kanada’da 2017- 2018 yılları arasında SSIO gönüllüleri çevre faaliyetlerine daha çok önem vermişlerdir. 22 Nisan 2017 Dünya Günü kutlamalarında gönüllüler toplam 800 ağaç dikmişlerdir ve çöplerle dolu bir parkı temizlemişlerdir. Ayrıca Cooksville kasabasında gönüllüler yaşlı bireyler için müzik terapisi sunan yenilikçi bir program başlatmışlardır. Ayrıca SSIO gönüllüleri 2017’nin ilk haftalarında şiddetli yağışların su baskınlarına ve acil durumlara neden olduğu Montreal kentinde su tahliyesi ve evsiz kalan ailelere yardım organizasyonunu başlatmışlardır.

Guyana’da gönüllüler yıl boyunca evsizlere 7.000’den fazla yiyecek ve su dağıtmıştır.

Surinam'da genç yetişkinler 21 Ekim 2017'de insan ve çevre arasındaki ayrılmaz ilişkiyi vurgulayan yeşil temalı Değerler Yürüyüşü düzenlemiş, 4.1 kilometre süren bu yürüyüş bir konser ve eğlencenin ardından sona ermiştir. Ayrıca SSIO gönüllüleri Groningen ve Commewijne'de çocukların daha kaliteli eğitim alabilmeleri için 100'den fazla okul paketi dağıtımını yapmıştır. Ve gönüllüler yılın sonunda ruhsal bir sağlık tesisinin sakinleri için Noel programı düzenlemiştir.

22- 24 Eylül 2017 tarihleri arasında SSIO'nun dünyanın dört bir tarafından gelen liderleri iletişim, eğitim ve yönetim stratejilerini tartışmak ve değerlendirmek üzere Trinidad & Tobago'da hazırlanan bir forumda toplanmışlardır. Aynı yıl Maria Kasırgasının büyük bir yıkıma neden olduğu Dominik adasına SSIO gönüllüleri tarafından gıda, inşaat malzemeleri, yiyecek, tatlı su ve tuvalet malzemeleriyle dolu 5000'den fazla kutu gönderilmiş ve evsiz kalan aileler için 2018 yılında 30'dan fazla ev yapılmıştır. Ayrıca geceleri 100- 200 kutu sıcak yemek ve su dağıtılması sağlanmıştır.

Amerika'da SSIO üyeleri tarafından 4 Kasım 2017 tarihinde 'İnsani Değerler Şenliği' düzenlenmiştir. Yüzlerce insanın katıldığı şenlikte müzik, sanat ve edebiyat dallarında etkinlikler, gösteriler ve sergiler yer almıştır. Şenlik büyük bir konserle tamamlanmıştır. Ayrıca Kuzey Kaliforniya eyaletinde yaşanan orman yangınlarında yardıma ihtiyaç duyan insanlara insani yardım götürülmüştür. Orta Doğu göçmenleri için ev yapımı hediyelikler hazırlanıp dağıtılmıştır. 14 gönüllü afet sırasında profesyonel ilk yardım için eğitim kurslarına katılmıştır.

Tablo 2: SSIO'nun Bölge 2A'daki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayısını içeren tablo.

Ülkeler	Merkezler/ Gruplar	SSIO Üyeleri	SSE Öğrencileri	ISSE	Sathya Sai Okulları
Kosta Rika	1	12			
Küba	7	152			
Dominik Cumhuriyeti	6	188	3	1	1
El Salvador	11	121	8	1	
Guadaloupe	1	12			
Guatemala	5	93	7	1	
Haiti	2	88			
Honduras	1	10			
Meksika	39	557	61	1	2
Nikaragua	1	4			
Panama	3	140	79		
Porto Riko	2	36	5	1	
TOTAL	79	1413	163	4	4

Hazırlanan yıllık faaliyet raporuna göre SSIO gönüllüleri El Salvador'da 22 evsizin barınabileceği büyük bir ev satın alıp orada onların ihtiyaçlarını karşılamıştır. Bu evde bugün bir Sathya Sai Merkezi ve SSE derslerinin düzenlendiği bir merkez de bulunmaktadır. Ayrıca El Salvador'da engelli gençlerin hayata adaptasyonun sağlandığı ve çalışma imkânı bulabildikleri programlar düzenlenmiştir.

Guatemala'da gönüllüler hasta ve bakıma muhtaç hayvanlar için 'Sessizliğimi Anlıyorsunuz' temalı bir hizmet projesi hayata geçirmişlerdir. Proje kapsamında yaralı ve bakıma muhtaç sokak köpeklerinin yürümesine, yıkanmasına ve bakımına yardım etmişlerdir. Ayrıca bir huzurevi ile ortaklaşa yürütülen bir program ile gönüllüler her ay yaşlılara yemek servisi yapmaktadır.

Haiti SSIO gönüllüleri 2010'da yıkıcı bir deprem yaşayan Haiti'ye o tarihten bu yana insani yardım sağlamaya devam etmektedir. Bu yıl SSEHV programı kapsamında eğitim faaliyetlerini de başlatmışlardır.

Meksika'da 130 SSIO üyesinin katıldığı liderlik becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir toplantı düzenlenmiştir. Ayrıca bir sağlık kampı düzenlenip topluma koruyucu sağlık stratejileri konusunda eğitim yapılmıştır.

20 Eylül 2017'de başlayan Maria Kasırgası Porto Riko adasında büyük hasara neden olmuştur. Adanın büyük bir bölümünde suya ve elektriğe ulaşım kesilmiştir. Hem yerel hem de ABD'de bulunan SSIO hemen yardım faaliyetlerini başlatmıştır. Miami'deki gönüllüler, 100 kişi için yiyecek, kişisel hijyen ürünleri ve el fenerleri göndermiştir. Sri Sathya Sai Dünya Vakfı'nın desteğiyle, 1.400'den fazla portatif su filtreleme ünitesi adaya gönderilmiş ve dağıtılmıştır.

Tablo 3: SSIO'nun Bölge 2B'deki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını içeren tablo.

Ülkeler	Merkezler/ Gruplar	SSIO Üyeleri	SSE Öğrencileri	ISSE	Sathya Sai Okulları
Arjantin	27	670	100	1	11
Bolivia	4	33		1	
Brezilya	51	678	127	1	3
Şile	3	40	5		
Kolombiya	11	141	41	1	1
Ekvator	4	82	5	1	2
Paraguay	1	42	15		1
Peru	5	131	33	1	
Uruguay	1	38	6		
Venezuela	17	234	9	1	1
TOPLAM	124	2089	341	7	9

Brezilya’da SSIO gönüllüleri 10 Haziran 2017’de kırsal kesimlerde ‘Eylemde Aşk’ projesini başlatmışlardır. Proje kapsamında 60’tan fazla tıp uzmanı ve gönüllü sağlık ve danışma hizmeti sağlamıştır. Ayrıca ihtiyacı olanlara ücretsiz ilaçlar, ağız hijyeni ürünleri ve yiyecek paketleri dağıtılmıştır.

Kolombiya genelinde 200'den fazla katılımcı, gezegeni korumaya odaklanan çeşitli etkileşimli ve bilgilendirici konferanslara katılmıştır. Konferanslar, çevreyi koruma aracı olarak insani değerlerin uygulanmasını ve kendine, çevreye ve topluma yararlı olmanın önemini vurgulamaktadır.

Ekvador’da Venezuela’daki şiddetten kaçan yüzlerce kişiye SSIO gönüllüleri tarafından yiyecek, içecek, kıyafet ve ilaç hizmeti sunulmuştur.

Paraguay Tebicuary Nehri'nin sular altında kalmasından sonra SSIO gönüllüleri Villa Florida'da 11 Haziran 2017’de 200 çocuk olmak üzere 500'den fazla aileye palto, pantolon, çorap, battaniye ve ayakkabı gibi giyisi yardımı yapılmıştır.

Venezuela’da insani değerler eğitim programının bir parçası olarak okul öncesi eğitim gören 25 çocuğa, tohum ekmek ve yeşil soğan, kişniş ve kırmızıbiber gibi bitkileri yetiştirmek için okul bahçesinde ekim yaptırılmış ve yetiştirilen ürünler toplanıp okul kantinde servis edilmiştir. Ancak daha da önemlisi, çocuklara bitkilerin ekim ve beslenmesi, insani değerlere ve çevreye saygı konusundaki bilinçlenme sağlanmıştır.

Tablo 4: SSIO'nun Bölge 3'deki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını içeren tablo.

Ülkeler	Merkezler/ Gruplar	SSIO Üyeleri	SSE Öğrencileri	ISSE	Sathya Sai Okulları
Avustralya	80	3408	563	1	1
Fiji	9	354	176	1	1
Yeni Zelanda	26	1020	141	1	1
TOPLAM	115	4782	880	3	3

Avustralya’da SSIO gönüllüleri tarafından sağlık bakım hizmetleri, hastalıkları önleyici tedbirler, yaşlı bakım hizmetleri, otizmli ve engelli çocukları topluma kazandırma etkinlikleri başta olmak üzere birçok insani yardım hizmeti yerine getirilmiştir.

Yeni Zelanda'daki gönüllüler ‘gezegene hizmet’ girişimi başlığı altında küresel projeler yürütülmüştür. Sathya Sai genç yetişkinleri çevredeki plastiklerle uğraşmanın

zorluklarına şahit olmuşlardır ve genç yetişkinler daha sonra bu plastiklerin günlük yaşamdaki etkilerini azaltmak için kampanya düzenlemişlerdir.

Fiji'nin 23-24 Eylül 2017 tarihlerinde düzenlenen Sathya Sai Sözleşmesinde manevi konular ve hizmet projeleri tartışılmıştır. İki hükümet bakanı, “Uyumlu ve Merhametli Bir Toplum Kurma” konulu tartışmalara katılmıştır. Etkinliğe, dinler arası hizmet, kültürel programlar dâhil edilmiştir.

Tablo 5: SSIO'nun Bölge 4'deki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını içeren tablo.

Ülkeler	Merkezler/ Gruplar	SSIO Üyeleri	SSE Öğrencileri	ISSE	Sathya Sai Okulları
Bhutan	2	120	25		
Brunei	1	95			
Kamboçya	1	39	30		
Endonezya	87	4236	1127	1	2
Lao PDR	4	197	127		1
Malezya	71	6317	3610		1
Myanmar	1	91			
Nepal	214	32,326	9718	1	2
Filipinler	3	149	25	1	1
Singapur	19	1506	611		1
Sri Lanka	79	9223	2050	1	1
Tayland	8	199	61	1	1
TOPLAM	490	54,498	17,384	5	10

Rapora göre Kamboçya’da sokak çocuklarının beslenmesi ve barınması için yardım faaliyetleri başlatılmıştır.

Endonezya’da aylarca süren yanardağ gürüldemesinden sonra Bali’deki Agung Dağı’nın patlamış ve SSIO gönüllüleri bölgedeki sakinleri ve hayvanları tahliye etmeye başlamıştır. Acil tehlike geçtikten sonra gönüllüler, sağlık hizmetlerinin düzenlenmesi, filtreleme sistemleriyle birlikte su depolarının kurulması, geçici konut inşa edilmesi, kuru yiyecek paylarının dağıtılması ve diğer görevlerin dahil olduğu yeniden inşa ve yenileme çalışmalarına başlamıştır.

Lao PDR’nin başkenti bir Sai tıp kliniğine ev sahipliği yapmaktadır. Dünya’nın dört bir yanındaki diğer tıp klinikleri gibi bu klinikte de ücretsiz olarak ilaç ve diş tedavisi sunulmaktadır.

Bölgedeki Diğer ülkelerde de gönüllüler yardıma muhtaç insanlara sağlık hizmeti, su, yiyecek ve içecek yardımı, çocuklara eğitim materyalleri sağlama gibi faaliyetlerde bulunmuşlardır.

Tablo 6: SSIO'nun Bölge 5'deki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını gösteren tablo.

Ülkeler	Merkezciler/ Gruplar	SSIO Üyeleri	SSE Öğrencileri	ISSE	Sathya Sai Okulları
Çin	2	35			
Hong Kong	2	493	218	1	
Japonya	27	341	31	1	
Tayvan	2	106	58		
TOPLAM	33	975	307	2	

Hong Kong'daki Hong Kong SSIO üyeleri, yıl boyunca çok sayıda eğitim ve hizmet projesi yürütmüştür. Artan çevre sorunlarıyla uğraşan gönüllüler son zamanlarda çevreyi koruma çabalarına odaklanmışlardır. Buna 20 Nisan'da organik bir çiftliğe yapılacak bir geziye öğrenci ve öğretmenin katılması, Haziran 2017'de gezegenin korunmasında dinin rolünü tartışmak için dinler arası bir toplantıya ev sahipliği yapmak, Eylül 2017'de suyun önemi konusunda etkileşimli çalışma çevreleri yapmak gibi etkinlikler örnek gösterilebilir.

Tablo 7: SSIO'nun Bölge 6'daki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını gösteren tablo.

Ülkeler	Merkezciler/ Gruplar	SSIO Üyeleri	SSE Öğrencileri	ISSE	Sathya Sai Okulları
Bosna Hersek	2	23			
Hırvatistan	13	11			
Fransa	4	66			
Yunanistan	6	135	16		
İsrail	2	47			
İtalya	36	544	47	1	
Makedonya	2	13			
Romanya	1	5			
Sırbistan/ Karadağ	4	24			
Slovenya	2	40			
İspanya	6	229	93		
İsviçre	11	295	61		
TOPLAM	89	1532	217	1	

Bosna Hersek'de 26 Ekim 2017 tarihinde, "Barış ve Uzlaşma" temalı bir dinler arası görüşme yapılmıştır. Saraybosna'daki Hıristiyan keşişlerin Fransisken rahipleri tarafından düzenlenen, SSIO da dahil farklı inançların temsilcilerinin katıldığı

toplantıda farklı inanç grupları arasında işbirliğine dayalı bir diyalog kurulması sağlanmıştır.

Fransa şehirleri, vatanlarında şiddet ve sıkıntıdan kaçan birçok göçmen için son varış noktasıdır. SSIO gönüllüleri, Calais yakınlarındaki bir dağıtım merkezine ve geniş, derinlikli bir konut alanına ev sahipliği yapan bir kampa düzenli ziyaretler yapmıştır. Şimdiye kadar gönüllüler, yiyecek, giysi ve hijyen malzemeleri dahil olmak üzere birçok kamyon dolusu malzeme dağıtımını yapmıştır. Bu projenin başlamasından bu yana 9,000 kg malzeme toplanmış ve tesise teslim edilmiştir.

Tablo 8: SSIO'nun Bölge 7'deki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını içeren tablo.

Ülkeler	Merkezler/Gruplar	SSIO Üyeleri	SSE Öğrencileri	ISSE	Sathya Sai Okulları
Avusturya	8	51	1		
Belçika	7	81	22		
Çek cumhuriyeti	3	29			
Danimarka	6	65	1	1	
Estonya	1	7	5		
Finlandiya	1	9	25		
Almanya	28	303	18		
Macaristan	4	67			
Letonya	2	30	9		
Litvanya	3	58	37		
Hollanda	22	328	6		
Polonya	13	127			
Slovakya	1	4			
İsveç	2	43			
TOPLAM	101	1202	124	1	

Avusturya Kufstein bölgesindeki küçük Walchsee köyündeki mülteci çocukları desteklemek için on SSIO gönüllüsünden oluşan bir ekip toplanmıştır. Almancayı öğretmek gibi eğitim faaliyetlerine SSEHV'yi dahil ederek Mayıs ve Temmuz 2017 tarihleri arasında mülteci ziyaretinde bulunmuşlardır.

22 Nisan 2017 Dünya Günü'nde, Macaristan SSIO'su Kaposvár kentinde "Gezegemimiz ve Evrensel İnsan Değerleri" başlıklı bir konferans verilmiştir. Program, Sri Sathya Sai'nin hayatı, öğretileri ve çalışmaları hakkında kapsamlı bir genel bakışla başlamış, SSIO'nun doğaya ilişkin ulusal ve uluslararası düzeydeki faaliyetleri de anlatılmıştır.

Tablo 9: SSIO'nun Bölge 8'deki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını gösteren tablo.

Ülkeler	Merkezler/ Gruplar	SSIO Üyeleri	SSE Öğrencileri	ISSE	Sathya Sai Okulları
Azerbaycan	3	20	4		
Belarus	5	34	4		
Kazakistan	10	81	18		
Kırgızistan	1	7	2		
Moldova	1	6			
Rusya	67	533	198		
Ukrayna	11	77	7		
TOPLAM	98	758	233		

8. Bölge SSIO üyeleri, 2017 yılının Ekim ayında 55 şehirde yaklaşık 300 gönüllü ihtiyacı olan 1.300'den fazla kişiye yemek dağıtmışlardır ve hayvanlara da yiyecek ve barınma imkânı sağlamışlardır.

50'si Sathya Sai Merkezinden 250 gönüllü tarafından bir dizi halka açık toplantı düzenlenmiştir. Bu toplantılarda, Sathya Sai Baba'nın öğretileri, SSIO programları ve çevrenin korunması gibi her ülkenin ihtiyaçlarına göre hazırlanmış çok çeşitli konulara değinilmiştir.

Tablo 10: SSIO'nun Bölge 9A'daki merkez, üye, öğrenci, enstitü ve okul sayılarını içeren tablo.

Ülkeler	Merkezler/ Gruplar	SSIO Üyeleri	SSE Öğrencileri	ISSE	Sathya Sai Okulları
Benin	2	149			
Botsvana	2	239	130		
Kamerun	1	85	10		
Kongo DR	18	119	6		1
Gabon	2	14	20		
Gine	1	75			1
Kenya	2	233	11		2
Madagaskar	1	70	70		1
Malavi	1	6			
Mauritius	94	4769	994	1	1
Fas	1	24	6		
Nijerya	8	191			1
Güney Afrika	122	7050	1656	1	3
Tanzanya	1	31	30		
Togo	1	42	5		
Uganda	1	49			
Zambiya	2	171		1	2
Zimbabve	2	23			
TOPLAM	262	13340	2938	3	12

Gezegene hizmet girişiminin bir parçası olarak, Benin'deki SSIO gönüllüleri yıl boyunca sayısız çevre temizliği faaliyeti gerçekleştirmiştir. Sokakları sadece süpürmemişler aynı zamanda çöpleri ayrıştırmışlar, biyolojik olarak parçalanamayan ürünleri toplayıp ve güvenli bir şekilde imha etmişlerdir. Gönüllüler ayrıca binlerce ağaç dikmişlerdir.

Bir başka programda, SSIO gönüllüleri haftada 50 ve üzeri çocuk için SSEHV sınıflarında ev sahipliği yapmış, insani değer dersleri vermiş ve öğrencilere Sathya Sai'nin öğretilerine dayanarak yaşam becerileri geliştirmeye yöneltmişlerdir.

Hasta ve yaşlılara hizmet eden Botswana SSIO'su, 13 Ağustos 2017 ve 25 Mart 2018 tarihlerinde, toplamda yaklaşık 75 ünite kan toplayan iki ayrı kan toplama kampanyası düzenlenmiştir. SSIO üyeleri uzman doktorlar, gözlükçüler ve hemşireler ekibine haftalık erişim sağlayan ücretsiz bir tıp kliniği işletmektedir. Klinikte ayrıca, çevre bölgelerden yüzlerce okul çocuğuna görme taraması yapıldığı bir proje yürütülmektedir. Yaşlı ve imkânı olmayan insanlara da ücretsiz katarak ameliyatı ve diş sağlığı hizmetleri de sunulmaktadır.

Diğer ülkelerde de SSIO gönüllüleri çevre, insan ve hayvan sağlığı için çalışmalar yapmışlardır. Kuraklık olan bölgelerde ağaç dikerek gelecekte oluşabilecek kuraklık riskini azaltmaya çabalamışlardır.

i. Dünya Geneline Uluslararası Sathya Sai Organizasyonunun Eğitim Faaliyetleri

Sathya Sai Baba eğitimin bir alçak gönüllülük bahşettiğine ve beşeriyet için büyük bir yapıcı güç olduğuna inanmaktadır. Ancak günümüz eğitimindeki reformal faaliyetlerin eğitim sisteminin etkenliği ve insana bahşedebileceği nimetleri ihmal ettiği düşüncesindedir. Günümüzde eğitim nesnel dünyaya ilişkin bilgilerin toplanmasına indirgenmiş; çok daha önemli olan 'insanın doğasını ilahi olana dönüştürmek' görevi ise ihmal edilmiştir.

Sai Baba'ya göre günümüzde ücretini ödeyemeyen ancak öğrenime hevesli olan kişiler para yüzünden eğitim sürecinden mahrum bırakılmaktadırlar. Öğretmenler ayın belirli bir gününde para alabilmek için eğitim faaliyeti yapmakta, aksi takdirde kendilerini öğretmekle yükümlü olmadıklarını düşünmektedirler. Sai Baba öğretmen ve öğrencinin birbirine ancak ödül hesabı yapmadan sevgi ile bağlı oldukları zaman hem

öğretmenin hem de öğrencinin sevinç dolu olacağına, hedef maddi kazanç olduğunda sevincin de maddeye bağlı olacağına ve zihne kazanç vermeyeceğine, saf, kalıcı ve samimi olmayacağına inanmaktadır. Bunun için Hindistan'ın birçok yerinde küçük çocukların manevi eğitimi için faaliyete geçirilen Bala Vikas öğretmenlerine hitaben yaptığı konuşmasında 'Parasal veya maddi yararlar beklemediğinizden sevgi ışınları vasıtasıyla çocuğun kalbinin ve zekâsının çiçek açmasını sağlamak için bol bol fırsatınız olacak.' demektedir.³³⁵

Sai Baba küçük çocuklara spiritüel konuların anlatılmaması gerektiği, zira bu tür konuları anlayamayacak kadar genç ve tecrübesiz olduklarını savunan bazı eleştirmenlerin ileriye göremediklerini söyler. Bir şeyin yapılması gerekiyorsa onu yapmaya ne kadar erken başlanırsa o kadar iyi olacağı, zira çocukluk yıllarında öğrenilen şeylerin belleğe yapışıp kalarak daha sonraki yıllarda gelişecek olan davranış tarzını şekillendirdiğini ve büyüyen zihni sessiz bir şekilde etkilediğini savunur.³³⁶

Sai Baba'nın eğitim faaliyetlerinde üzerinde durduğu bir diğer husus da sınıflarda verilecek olan din eğitimi hakkındadır. Ona göre tek bir din vardır ve o da Sevgi Dini'dir; tek bir toplumsal sınıf vardır ve o da beşeriyet sınıfıdır. Bala Vikas sınıflarında din, sınıf, itikat ya da renk bakımından en ufak bir ayırım yapılmaması üzerine çok ehemmiyet verir. Çocuklara tüm dinlerin kutsal metinlerinden örnekler seçerek, tüm ülkelerin spiritüel kahramanlarından, tüm dinlerin azizlerinden bahsedilmesini ister. Ona göre hepsi aynı kaptandır. Hiçbir kutsal metin şiddeti teşvik etmez veya yalancı bir hayat tarzı olarak benimsemez. Tüm dinler hakikati, doğruluğu, barış ve kardeşliği ve sevgiyi teşvik eder. Hiç biri bir diğerinden üstün değildir.³³⁷

Sathya Sai Baba'nın bütün bu öğretilerine dayanarak, Sathya Sai Eğitim (SSE) platformu maneviyat, insani değerler, karakter ve eğitimsel başarılarla önem vermektedir. 44 Sathya Sai Okulu ve 30 Sathya Sai Eğitim Enstitüsü (ISSE)'ne sahip olan grup şimdi de dünyada 'İnsani Değerlerde Eğitim' (SSEHV) başlığı altında evrensel değerleri öne çıkaran ve tüm dinler tarafından kabul edilebilecek bir eğitim programı düzenlemektedir. Bu program çocukların ahlaki eğitimine odaklanarak gelecekteki toplum için sağlam bir manevi temel oluşturmayı planlamaktadır. Hint hükümeti tarafından da desteklenen programın Hindistan'da ortaokullarda okutulmasına

---

³³⁵ Narayana Kasturi, *Sathya Sai Baba Söylüyor*, Ağustos 1991, C.9, S.1-2.

³³⁶ Kasturi, a.g.e., S. 9.

³³⁷ Kasturi, a.g.e., S.11.

karar verilmiştir. Diğer bazı ülkelerde de bu program hem özel hem de devlet okullarında okutulmaktadır.³³⁸ Ayrıca Sathya Sai Eğitim Komitesi dünyadaki tüm Sathya Sai Okullarına planlı ziyaretler yaparak okulları akredite etmeye çalışmaktadır.

SSE öğretmenlerine ve koordinatörlerine sunulan eğitim ve kaynaklar ile ABD'de Ulusal Sai Manevi Eğitim (SSE) Zenginleştirme programı başlatılmıştır. ISSE-USA ülke çapında bir eğitim modeli projelendirmiş ve SSEHV Kursları I & II, atölye çalışmaları ve çevrimiçi web seminerleri düzenlenmiştir. Kamu Sosyal Yardım Komitesi ile koordineli olarak, ISSE-USA, yaklaşık 500 kişiden oluşan ve beş insan değerine (Sathya (Hakikat), Dharma (Erdem), Ahimsa (Şiddetsizlik), Prema (Tanrı sevgisi ve Tanrı'nın yarattığı her şeye karşı sevgi) ve Shanti (Barış)) ilişkin farkındalığı ve toplumdaki sevgi ve hizmet uygulamalarını genişleten bir İnsan Değerleri Festivali düzenlenmiştir.

Malezya'da Sathya Sai İnsani Değerler Akademisi (Akademi), gençler ve okul çocukları arasında Uyuşturucu, Alkol, İlişki sorunları, Zaman kaybı ve Sigara İçilmesinin önlenmesi için bir program oluşturmuştur. Malaya Üniversitesi, Dinler Arası Hizmet Dostluk Grubu (FGIS) ve önde gelen bir Malay gazetesi olan Utusan Online, bir Mutabakat Zaptı imzaladı.

Bazı Sathya Sai Okulları kendi biyodizelini sebze ve meyvelerini de üretebilmektedir. Örneğin Tayland Sathya Sai Okulu'un 346 öğrencisi ve 66 öğretmeni ile kendi biyodizelini, yılda altı ton organik pirinci ve yıllık tükettikleri sebze ve meyvelerin yaklaşık % 40'ını üretmek için kendi kendine yeterli durumdadır. Okul her yıl 2.000'den fazla ziyaretçi almaktadır.

Sathya Sai okulları Sathya Sai'nin öğretileri ışığında Dinler arası hoşgörü ve birliğe özellikle önem vermekte ve bununla ilgili bolca çalışma yürütmektedir. Örnek olarak Endonezya Tangerang'daki en büyük Katolik Okullarından biri olan Stella Maris Okulu'ndan gelen davet üzerine, ISSE öğretmenleri, dinler arasında hoşgörü ve birliği tanıtan “Wisata Rumah Ibadah” adlı bir proje yürütmektedir.

Sathya Sai örgütünün mülteci aileler ve çocukların bakımı, barınması, eğitimi ve sağlığın sürdürülmesi için de yürüttüğü projeler bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi Avusturya'da mülteci aileler için gezi, yüzme dersleri, yaz festivali ve çocuklar ve ebeveynleri için ev ödevi desteği dâhil olmak üzere bir SSEHV (İnsani değerlerde

---

³³⁸ Köse, a.g.e., s. 159.

eğitim) projesidir. Ve ayrıca Almanya’da “Barışıl Davranış” temasıyla 3-6 yaş arasındaki mülteci çocuklar için haftalık SSEHV dersleri düzenlenmiştir.

Sathya Sai Baba 166 ülkede ücretsiz okullar, hastaneler, bakım evleri ve hayır kurumları başlatıp insanlığın hizmetine sunmuştur. Prasanthi Nilayam’daki Sri Sathya Sai Institute of Higher Learning (Sri Sathya Sai Yüksek Öğrenim Enstitüsü) Ulusal Değerlendirme Kurulu’ndan “A++” not alan Hindistan’daki tek okul olma özelliğine sahiptir.³³⁹

Sai Baba Hindistan’ın çoğu bölgesinde karakter gelişimi ve sivrütüel uygulamaları önceleyen birçok okul başlatmıştır. İlk olarak ‘Bal Vikaslar’ (Beşeri değerler üzerine ilk eğitim) gelir. Bunlar küçük çocuklar için hafta sonu kurslarıdır, eğitime destek için kurulmuştur. Bundan sonra ‘Vidya Vharalar’ (Öğrenim sevincine dayalı temel eğitim) gelir ki bunlar da 10- 12 yaşlarındaki çocukların gidebildiği, tam gün eğitim öğretim yapan okullardır. Daha sonra liseler ve üniversite statüsündeki kolejler vardır.

Sathya Sai baba hareketi en etkin ve yaygın eğitim faaliyetlerini Hindistan’da gerçekleştirmektedir. Hindistan’da 56.000 çocuğa hizmet veren ve öğrenci sayısı her yıl 6.000 civarında artan 2. 400 Bal Vikas vardır. Ve bu sayı günümüzde kat be kat artmıştır. Bu okullarda tüm dinlerin temel prensipleri öğretilir. Masallar, piyesler ve şarkılar vasıtasıyla çocuğa temel ahlak prensipleri aşlanır.³⁴⁰ Ayrıca bu ülkede altı kolej ve yirmi teknik okuldan oluşan bir üniversiteleri vardır.

j. Dünya Geneline Uluslararası Sathya Sai Organizasyonu’nun Sağlık Alanındaki Faaliyetleri

Sathya Sai Ideal Healthcare, evrensel, kapsamlı, önleyici, hızlı, özgür ve sevgi dolu sağlık hizmetlerinin altı ilkesine dayandığını iddia etmektedir. Tüm dünyadaki SSIO gönüllüleri, bu ilkelere kesinlikle bağlı kalarak, ücretsiz ve kaliteli sağlık hizmetleri sunmaya çalışmaktadır. Örgüt Sathya Sai Baba’nın devam eden küresel sağlık misyonunu uygulamak, kolaylaştırmak, sürdürmek ve tanıtmak için çalışmalar yürütmekte ve aynı zamanda doğal afetlerden etkilenen ülkelerde insani yardım çabalarını koordine etmektedir.

---

³³⁹Selin Erş, http://www.anadoluaydinlanma.org/kadimbilgelik/hint_irfani/sathya_sai_baba.pdf.3.1.19

³⁴⁰ Sathya Sai Baba Mucizeler İnsanı, Bilim Araştırma Merkezi Yayınevi, İstanbul- 1984, s. 12.

Tıbbi hizmet faaliyetleri aşağıdaki sekiz kategoriye içerir ve bunu dünya çapında çeşitli insani yardım hizmetlerinden bölgesel örnekler izler.

1. Prasanthi Nilayam'daki Sri Sathya Sai hastanelerinde ve tıbbi kamplarında doktorların ve diğer sağlık profesyonellerinin tıbbi ve dış rotasyonları.
2. Tıp, dişçilik ve veteriner kampları.
3. Mobil ve kalıcı tıbbi klinikler.
4. Özel prosedürler ve ameliyatlara (göz, diş, kalp ve jinekolojik ameliyatlara, ürolojik ve endoskopik prosedürler dâhil).
5. Kan ve kemik iliği bağıışı.
6. Doğal afetler sonrası tıbbi yardım.
7. Teletıp - Sri Sathya Sai tıp kurumları da dahil olmak üzere doktorlar ve diğer sağlık profesyonelleri için hasta bakımı, eğitim ve öğretim programları.
8. Tıbbi konferanslar.³⁴¹

Ayrıca farklı şehirlerde Sri Sathya Yüksek Tıp Enstitüleri ihtiyaçlılara ücretsiz ameliyat ve bakım sağlayan tam teşekküllü 200-300 yataklı hastaneler kurmuştur. Günümüze kadar 2,5 milyondan fazla hastaya bakım sağlayan bu hastaneler dışında, kırsal kesimdeki halk için de mobil dispanserler ve sağlık ocakları faaliyete geçirilmiştir. 1996'da Andhra Pradesh'te, kurak bölgelerdeki 750 köyde yaşayan 1,2 milyon kişiye temiz su sağlayan su sistemi projesi tamamlanmıştır; ikinci bir kanal da 2004 yılında hayata geçirilmiştir.³⁴²

SSIO her beş yılda bir Sathya Sai baba'nın doğum gününü uluslar arası bir organizasyonla kutlamaktadırlar. 25-27 Kasım 2015'te 10. Dünya konferansı 'Sevgi Kaynaktır, Sevgi Yoldur, Sevgi Hedefdir.' temasıyla toplanmıştır. Sathya Sai Baba'nın 95. doğum yılı olan 2020 yılında ise 'Sathya Sai Baba'ya Sevgi Sunusu Olarak Dünya Çapında 95 Topluluğun Kabulü' başlıklı bir program başlatılmıştır. SSIO'nun başkanı Narendranath Reddy SSIO üyelerine 12 Nisan 2018 tarihli bildirisi ile programı tanıtmıştır. Buna göre dünya çapında 95 topluluğu devamlı olarak benimsemeyi planlamaktadırlar. Projenin amacı hem SSIO gönüllülerinin hem de hizmet alıcılarının Sathya Sai baba'nın öğretileri doğrultusunda kalplerinin dönüşümü, misyonu ise eğitim,

---

³⁴¹ <http://www.sathyasai.org/sites/default/files/pages/annual-report/2018/2018-ssio-annual-report-medical.pdf> 3.1.19

³⁴² http://www.anadoluaydinlanma.org/kadimbilgelik/hint_irfani/sathya_sai_baba.pdf 3.1.19

sağlık, yemek, barınak, içme suyu ve diğer hizmetleri sunarak ihtiyaç sahiplerinin yaşamlarında bir fark yaratmak olarak tanımlanmaktadır.

10. Dünya Konferansı Sri Sathya Sai Yüksek Öğrenim Enstitüsü (SSSIHL), Prasanthi Nilayam kampüsünde düzenlenmiştir. Konferansa dünyanın dört bir tarafından gelen yaklaşık 80 ülkeden 900 delege katıldı. SSIO aynı zamanda bu tarihlerde Ashram'da uluslar arası bir sergiye de ev sahipliği yaptı. Burada SSIO'nun dünya üzerinde farklı coğrafyalarda yapmış olduğu eğitim, manevi ve hizmet etkinlikleri ve Sai Baba'nın ses, video ve multi-medya sunumları sergilenmiştir. Bu konferansta 9 farklı alanda 32 karar alınmıştır. Sathya Sai Merkezleri, SSIO'nun liderleri, eğitim faaliyetleri, SSIO'da kadınların rolü, gençliğin rolü, aile kariyer ve SSIO dengeleme, sosyal yardımlar, iletişim ve özverili hizmet etme gibi alanlarda kararlar alınmıştır.

SSIO için en dikkat çekici çalışma go-green (geri dönüşüm, yeniden kullanım, azaltma) çalışmaları yapmalarıdır. 10. Dünya konferansında bu alanda daha fazla uygulama yapma kararını da almışlardır. Bununla ilgili olarak 25- 26 Temmuz 2018'de Prasanthi Nilayam'da iki günlük bir çalıştay düzenlemişlerdir. Ayrıca 'Gezegene Hizmet Ver' (STP), Sathya Sai Uluslararası Organizasyonu'nun (SSIO) küresel bir hizmet projesi olarak Ekim 2013'te başlatılmıştır. Günümüze kadar da gelişerek sürdürülmüştür. STP'nin 2018'deki teması 'Enerji' üzerine odaklanarak 'Gezegene Korumadır'. 2017'de ise plastik, su ve gıda üzerine odaklı çalışmalar yapılmıştır. 2018'de enerji ile ilgili 3 modül çalışması yapılmıştır. Modül 1- Enerjinin kaynağı, modül 2- günlük hayatında enerji kullanımı, modül 3- fiziksel, zihinsel ve ruhani enerjiler. Ayrıca 2018 de go-green çalışmaları kapsamında Cep Telefonu Geri Dönüşüm Projesi de başlatılmıştır.³⁴³

Sathya Sai baba'nın üzerinde çokça durduğu konulardan biri de bayanlardır. Ona göre bayanlar, uygarlığın geleceğinin bekçileridir. Bu yüzden ilk olarak tesis edilen 5 kolejden 3 ü bayanların eğitimine ayrılmıştır.³⁴⁴

---

³⁴³ <http://www.sathyasai.org> 11.12.18

³⁴⁴ Sathya Sai Baba Muziceler İnsanı, s. 14.

k. Sathya Sai Baba'nın Türkiye'deki Faaliyetleri

Sai Baba hareketinin Türkiye ayağındaki temsilcisi Zorap Bedikyan'dır. Türkiye'de 1992 yılında İstanbul Fikirtepe merkezli bir dernek kurulmuş ve faaliyetler buradan yürütülmektedir.³⁴⁵

Türkiye'de bulunan müritler Fikirtepe'deki dernekte toplanıp Sathya Sai Baba'nın sözlerini okuyarak ayin yapıyorlar ve sonrada onun tarafından meteryalize edilmiş kutsal külu yutuyorlar. Ayrıca müritler her pazartesi ve Cuma günleri Kadıköy Fikirtepe ve Kasımpaşa Dolapdere'de muhtaç durumdaki yaklaşık 360 aileye yiyecek ve giyecek yardımı yapmaktadırlar.³⁴⁶

Merkezi Fikirtepe'de bulunan Sathya Sai Baba Derneği başkanı Zorap Bedikyan Sai Baba'nın bir tarikat lideri olmadığını ileri sürmektedir. Amaçlarının 'insan karakteri ve değerlerini hakikat, doğru davranış, iç huzur, sevgi, şiddetten kaçınma açısından geliştirmek ve araştırmak açısından faaliyet göstermek. Temel insani değerleri yaymak ve bu konuda çocuklar ile yetişkinlerde bir bilincin yerleşmesini sağlamak, bütün canlı türlerine karşı saygı ve sevgiyi teşvik etmek... Hasta ve sıkıntı içindeki ihtiyaç sahiplerine yardımda bulunmak...' olduğunu belirtmektedir.³⁴⁷

Zorap Bedikyan 4 Mayıs 2006 tarihinde vermiş olduğu bir röportajında derneklerinde şu anda 23 kişinin kayıtlı olduğunu ve amaçlarının insanları iyiye ve güzele sevk etmek olduğunu söylemiştir.

Türkiye'deki Sai Baba Merkezinin şimdiki yeri İstanbul Şişli'de Eskişehir Mahallesi Değirmen sokaktadır. İnternette merkezin adresi ve telefon numarasına ulaşılabilir.³⁴⁸

l. Sathya Sai Baba'ya Yöneltilen Eleştiriler

Sathya Sai Baba yapmış olduğu metaryalizasyon ve şifa verme mucizeleri ile ilgili olarak eleştirmenlerin dikkatini çekmiştir. 'Indian Rationalist Assosiation' (Hindistan Rasyonalist Derneği) onun, batıl inançlara eğilimi olan eğitim seviyesi düşük Hintlileri kandırarak kendine bir cemaat oluşturduğunu iddia etmektedirler. Bu derneğin

---

³⁴⁵<http://www.haber7.com/yasam/haber/154736-ayin-yapip-kutsal-kulu-yutuyorlar>27.01.2019

³⁴⁶ a.g.site

³⁴⁷ a.g.site

³⁴⁸ <https://bilgece.net> 11.5.19.

başkanı olan Sanal Edamaruku Sathya Sai Baba olmadan Hindistan'ın daha güzel bir yer olacağını savunmaktadır.³⁴⁹

Müritleri dışında çoğu insan onun gösterdiği mucizelere şüphe ile yaklaşmaktadır. Sai Baba'nın kendisi de batıl inançlara karşı olduğunu ancak kendisinin yaptığının kesin delillere dayalı manevi bir yol olduğunu iddia etmektedir. Sai Baba'nın göstermiş olduğu mucizeleri bir kayda alıp gerçek olup olmadığını araştıran birkaç komite kurulmuş ve hepsi de Sai Baba'nın sahtekar olduğuna karar vermiştir.

Sathya Sai Baba'nın yaptığı materyalizasyonlarının sahte olduğuna dair video filmler ve adanmışların bazı mucize deneyimlerini çürütmek üzere kanıtlar sunan yayınlar da mevcuttur.³⁵⁰

Sai Baba'yı eleştirenler onun bir şovmen ve sahtekar olduğunu, mucizeleri de el becerisi ile gerçekleştirdiğini iddia etmektedirler. Sai Baba ise amacının mucize göstermek olmadığını asıl hedefinin bu mucizeler ile insanların dikkatini çekip onları sevgi barışa görececek olan mesajını yaymak olduğunu belirtmektedir. Müritlerine göre asıl mucize Sai Baba'nın yetiştirdiği insanlara yararlı, dürüst, ahlaklı, kendisi ve çevresi ile barışık olan bireylerdir.³⁵¹

Sai baba'nın kayın biraderinin kuduzdan kötü şartlarda ölmesi, kendisinin de bacağı kırıldığında ve apandisti patlayınca hastaneye gitmesi insanlar arasında ona karşı bir şüphe uyandırmıştır. Ayrıca Sai Baba'yla ilgili olarak cinsel taciz, yolsuzluk hatta adam öldürmeye kadar giden suçlamalarda bulunmaktadır.

1993'te Sai ashram'da dört gencin ölümüyle birlikte Sai Baba'yla ilgili cinsel taciz iddialarını uyandırmıştır. Sathya Sai babayla ilgili 2004 yılında çekilen ve BBC'de yayınlanan *The Secret Swami* isimli belgeselde eski adanmışlardan Alaya Rahm'in Sai Baba'nın cinsel tacizde bulunduğu dair iddiaları yer almaktadır. Ayrıca belgeselin yayınlanmaması için Sai Baba ve adanmışları tarafından birçok ileti aldıklarını da belirtmektedirler. Sai Baba cinsel tacizde bulunduğu dair bir başka iddia ise Danimarka ulusal televizyonu ve Danimarka radyosunda yayınlanan *Seduced by Sai* Baba isimli belgeselde yer alan röportajlardır. Sai Baba kendisi ile ilgili olan yolsuzluk,

---

³⁴⁹<http://indianrationalists.blogspot.com/11.5.19>.

³⁵⁰ Kent, a.g.e., s. 2542.

³⁵¹ Chryssides, a.g.e., s. 190; Köse, a.g.e., s. 160; Alana Joli Abott, Sathya Sai Baba, Newsmakers 2013 Cumulation, ed. Laura Avery, Detroit, Gale, s. 574.

kötüye kullanım ve hatta cinayet suçlarından aklandı, onu suçlayan eski adananlar ise ona iftira atan Sai karşıtları olarak takdim edildi.

Ayrıca Sathya Sai Baba'nın SSIO'nün fonları yanlış ve kötüye kullanılmasına dair iddialarda mevcuttur. SAi Baba'nın ölümünden sora mütevelliler onun özel odasında 98 kg. altın, 307 kg. gümüş eşya ve 11.5 core nakit para bulmuşlardır.³⁵²

Sai Baba ile ilgili olarak 2016 yılında Chistaopher John tarafından A Man Called God biyografik belgesel niteliğinde bir film de çekilmiştir. Filmin konusu bir ailenin Tanrı'yı aramak amacıyla Kaliforniya'dan Güney Hindistan'a gitmesi ve orada 'Avatar' olduğu düşünülen Sathya Sai Baba isimli bir dini lider ile karşılaşmalarını içermektedir. Bununla birlikte Sai Baba'nın gerçekleştirdiği mucizeler, vazettiği öğretiler ve tavsiye ettiği uygulamalar hakkında bilgi vermektedir. Aile harekete katılır ancak daha sonra hareketin içinde yapılan yanlışları, tacizleri ve diğer hukuk dışı uygulamaları fark edip ifşa ediyor.³⁵³

India Today, The Week, The Telegraph gibi dergilerde dahil olmak üzere Hintli ve Hintli olmayan bir çok haber dergisinde Sai Baba hakkında eleştirel yazılar yayınlanmıştır. Ancak Hindistan hukuk mahkemesinde Sai Baba hiçbir zaman hatalı bulunup cezaya çarptırılmamıştır.³⁵⁴

---

³⁵² <https://starsunfolded.com/sathya-sai-baba/11.5.19>.

³⁵³ Emine Battal, Yeni Dini Hareketler İle İlgili Film ve Belgeseller, *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*, ed: Süleyman Turan, Faruk Sancar, Okur Akademi, İstanbul, Aralık 2018, s, 383.

³⁵⁴ T. Srinivas, a.g.e., s. 615; <http://www.mancalledgodmovie.com/synopsis/11.5.19>.

SONUÇ

Din olgusu insanlık tarihinin başlangıcından beri var olan bir kavramdır. İnsanoğlu en ilkel dönemlerde bile bir Tanrı'ya inanma ihtiyacı hissetmiştir. bu durum günümüzde de devam etmektedir.

Avrupa'nın yaşamış olduğu reform ve aydınlanma süreci sonucunda toplumun sosyo-kültürel yapısında ciddi değişimler meydana gelmiş, Kiliseye olan güven azalmış, sekülerizm ve modernizm süreci başlamıştır. Özellikle aile ve din kurumlarında köklü değişimler meydana gelmiştir. Modernizm bireyselleşme, rasyonalizm, ve sekülerizm'i de beraberinde getirmiştir. Bu süreçte aile kurumu ve din kurumları toplum içinde etkisini iyice kaybetmiştir. Geleneksel aile yaşantısı yok olmuş, aile ve dini kurumlarla geçirilen vakit azalmıştır. Bu durum insanların manevi dünyalarında büyük bir boşluk meydana getirmiştir.

Geçirilen iki dünya savaşı sonrası meydana gelen toplumlarda sosyo- ekonomik ve sosyo- kültürel değişimlere yol açmıştır. Ayrıca ortaya çıkan pozitivizm ve materyalizm gibi felsefi akımlar dinden uzaklaşılmasına neden olmuştur. Ailevi ve dini kurumlardan uzaklaşan insanlar yaşadıkları manevi boşluğu doldurmak için yeni arayışlar içine girmişlerdir. Post modernizm ile birlikte dine dönüş başlamış ancak geleneksel dinler bu sürece hızla adapte olamayınca yeni dini hareketler bu boşluğu doldurmaya başlamıştır.

Günümüzde ulaşım ve iletişim teknolojisinin hızla gelişmesi, internet, televizyon, sosyal medya gibi kitle iletişim araçlarının dünya çapında yaygınlık kazanması yeni dini hareketlerin misyon faaliyetlerini hızlandırmasına, daha önce hiç adı duyulmamış olan bu oluşumların fikirlerini, inançlarını ve öğretilerini dünya çapında yaymasına olanak tanımıştır.

Özellikle Uzak Doğu Kökenli dinlerden kaynaklanan yeni dini hareketler, monist öğretileri, bütün dinlerin birliği düşüncesi, dünya kardeşliği, yoga ve meditasyon gibi mistik uygulamalarla taraftar kazanmaya çalışmaktadırlar. İnsanlara manevi huzur, ruhi dinginlik, iç huzura erme, manevi olgunlaşma kazandıracaklarını iddia etmektedirler.

Çalışma konusu olan Sai Baba Hareketi'de Hinduizm kaynaklı yeni dini hareketlerden biridir. Sathya Sai Baba hayatta iken onun tarafında gerçekleştirilen, ağzından altın yumurta çıkartma, taraftarları için altın yüzük kolye gibi bir takım takıları

materyalize etme, hastalıkları iyileştirdiğine inanılan Vibuthi adı verilen kutsal külu materyalize etme, şifacılık faaliyetleri gibi mucizevi olaylar, hareketin ana misyon faaliyetini oluşturmaktadır. Ayrıca çok yönlü sosyal yardım faaliyetleri de hareketin önemli misyon faaliyetlerindedir. Eğitim, sağlık, barınma, temel insani ihtiyaçlar gibi pek çok alanda faaliyet göstermektedirler. Ayrıca çevreci faaliyetler, teknolojik geri dönüşüm faaliyetleri de misyon çalışmalarının arasındadır. Özellikle fakir ülkelerde yardıma muhtaç ailelere ve yaşanan doğal afetler sebebiyle yardıma ihtiyaç duyan insanlara yardım ulaştırarak, ücretsiz eğitim ve sağlık hizmetleri sunarak misyon çalışmalarını yürütmektedirler.

Sathya Sai Baba hareketi Hint kökenli bir yeni dini hareket olmakla birlikte bütün dinlerin bir olduğunu, aslında hepsinin aynı amacı hedeflediğini, hepsinin farklı isimlerle aynı tanrıya ibadet ettiğini savunmaktadır. İddiasına göre Sai Baba yeni bir dini düzen kurmaya çalışmamaktadır. O 'Benim amacım, Tek Tanrı'yı esas alan ve Ona inanan 'Sanathana Dharma'yı (Ezeli-Ebedi Düzen/Din) tesis etmektir. Bu yüzden kimsenin kendi dinini, inancını ya da tanrısını terk etmesine gerek yoktur. Herhangi bir inancı yıkmak ya da zayıflatmak için gelmedim. Aksine, her bir insanın bağlı bulunduğu inancına daha çok sarılması için geldim. Bütün dinleri ve inançları kendi içinde onaylamaya geldim. Böylece bir Hıristiyan'ın daha iyi bir Hıristiyan, bir Müslüman'ın daha iyi bir Müslüman, bir Hindu'nun daha iyi bir Hindu olmasını hedefledim." demektedir.

O sadece tek bir din olduğuna ve o dinin 'Sevgi Dini' olduğuna inanır. Kendisinin herhangi bir dinin ya da mezhebin savunucusu olmadığını, tüm insanlığın kalbinde 'Sevgi Lambası'nı' yakmaya geldiğini iddia eder. Onun inanları her hangi bir dinden olabilir. Bu önemli değıldir. Önemli olan her bireyin potansiyel olarak kendi içinde var olan tanrısal özün açığa çıkarılmasına yardımcı olmaktır. Asıl hedef budur. Bunun için renk, dil, din ayrımı yapılmadan Hakikat'e vurgu yapılmalıdır. Bütün dinlerin birliğı düşüncesi Sai Baba'nın Prasanthi Nilayam'da inşa edilen tapınağın binalarında da kendini göstermektedir. Prasanthi Nilayam'da beş büyük dinin sembolünün bulunduğu ve tepesinde de lotus çiçeğı bulunan bir sütun vardır. Bu sütun bilginin lambasını temsil etmektedir. Sütunda resmedilmiş bulunan dinlerin sembollerin altında da beş ayrı lisanda o dinin öğretileri yer almaktadır. Ayrıca Sai Baba'nın doğduğı evin yerine bugün Tanrı Şiva adına bir tapınak yapılmıştır. Bu binanın her iki

yanında geleneksel dinlerin kurucu şahsiyetlerinin heykelleri yer almaktadır. Bunlardan biri de Hz. İsa'nın çarmıhtaki heykelidir. Buda müritleriyle, Zerdüş alevlerin içinde müritleriyle birlikte heykelleri yapılmıştır. İslam dinin de Hz. Muhammed'in resmini yapmak yasak olduğundan sadece ay yıldızı gösteren bir tablo yer almaktadır.

Sai Baba'nın öğretileri 4 temel nokta üzerine kuruludur. Bunlar Satya (Hakikat), Dharma (Doğru yaşantı), Shanti (İç Barış), Prema (İlahi Sevgi)' dir. Bütün insanların Ahimsa (Şiddetsizlik) ilkesininde içinde yer aldığı beş insani değere ulaşmaları hedeflenmektedir.

Sai Baba hareketi için önemli olan ve İslam'ın amentüsüyle uyuşmayan noktalardan biri Sai Baba'nın hareket içinde bir avatar olarak kabul edilmesidir. Hinduizm'deki reenkarnasyon inancı Sai Baba hareketinin de odak noktasıdır. Zira Sathya Sai Baba'nın ondan önce yaşamış olan Shirdi Sai Baba'nın reenkarnasyonu olduğuna inanılmaktadır. Shirdi Sai Baba'nın da 15. yüzyılda yaşamış olan Kabir isimli bir Hindu- sufi şairin reenkarnasyonu olduğuna inanılmaktadır. Bu kişinin Tanrı Şiva'nın reenkarnasyonu olduğuna inanılmaktadır. Dolayısıyla Sai Baba'da Tanrı Şiva'nın bir reenkarnasyonu olmakta ve Tanrısal bir öz taşımaktadır.

Sathya Sai Baba'nın takipçileri tarafından o Tanrı'nın bedenleşmesi olarak kabul edilmektedir. Sai Baba da bu yönde destekleyici açıklamalarda bulunmuştur. Bu noktada o 'Ben insanları barış, sevgi ve doğruluk yoluna tekrar iletmek, beşeri bilinci yükseltmek ve insanlığı düzeltmek için Tanrı'nın bütün gücünü alarak yeryüzüne geldim' demektedir.

Sathya Sai Baba hareketinin dünya çapında yayılmasında oldukça etkili olan Sathya Sai Örgütü ve onun çalışmaları olmuştur. Örgütün logosu beş yapraklı bir lotus çiçeğidir. Bu beş yaprak beş önemli insani değeri temsil etmektedir. Bunlar sevgi, doğruluk, erdem, barış ve şiddetsizliktir. Çiçeğin her bir yaprağında bu erdemlerden biri yazılmaktadır.

Bu örgüt dünya çapında faaliyet göstermektedir. Pek çok ülkede sosyal yardım faaliyetleri, eğitim faaliyetleri yürütmektedirler. Bu sayede taraftar kazanılmakta, örgütün propagandası yapılmaktadır. Bu faaliyetleri nedeniyle örgüt hem Hindistan'da hem de birçok ülkede ülke liderleri düzeyinde desteklenmektedir. Ayrıca birçok ülkede radyo, internet, aylık dergi gibi yayın organları ile de örgüt tanıtım faaliyetlerini sürdürmektedir. Bugün bu örgüt dünya üzerinde yaklaşık üç yüz merkez ve altmış beş

milyon üyeye sahip olarak dünyadaki en aktif dini cemaatlerden biri olarak görülmektedir. Türkiye’de de 1992 yılında beri faaliyetlerini sürdürmektedirler. Örtün bugün Şişli Eskişehir Mahallesi Değirmen sokakta bir merkezi bulunmaktadır.

Bütün bunların yanında Sai Baba’ya yönelik pek çok eleştiri de vardır. Onun bir şarlatan ve sahtekar olduğu iddia edilmektedir. Sai Baba Hareketi görünürde sosyal yardım faaliyetleri, eğitim faaliyetleri gibi pek çok yardım faaliyeti yürütürken arka tarafta Sai Baba’ya yönelik, cinsel taciz, kaçakçılık, yolsuzluk hatta adam öldürmeye kadar giden suçlamalarda bulunmaktadır. Örgütün iç yüzüyle ilgili yayınlanan pek çok belgesel ve film vardır. Özellikle BBC tarafından 2004 yılında çekilen ve yayınlanan *The Secret Swami* isimli belgeselde eski adanmışlardan Alaya Rahm isimli kişinin Sai Baba’nın cinsel tacizde bulunduğu dair iddiaları oldukça dikkat çekicidir.

Bugün ülkemizde Hint dinlerinden köken alan yoga ve meditasyon uygulamalarına yönelik özendirici pek çok yayın yapılmaktadır. Bu uygulamalar gerek internet gerekse tv reklamlarında sürekli insanların göz önüne getirilmekte iç huzura kavuşmaya yardımcı çok masum uygulamalar olarak tanıtılmaktadır. Bu tür uygulamaları yapanların elit kesimden olduğu imajı çizilerek halkın bunları uygulayarak sosyal statü kazanacağına dair mesaj verilmektedir. Bu özendirici faaliyetler Hint Kökenli dinlerden kaynaklanan yeni dini hareketlerin misyon faaliyetlerini kolaylaştırmakta ve halkın bu tür hareketlere sorgulamadan katılmalarına neden olmaktadır.

KAYNAKÇA

- Ahmedi, Ekber Ş., Sekülerleşme ve Soykütüksel Bir İnceleme, *Akid, Afyon Kocatepe Üniversitesi İslami İlimler Dergisi*, c. 1, s.1, y. 2018.
- Arslan E., Doğu Dinlerinde Dharma (Hinduizm Örneği), *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri- 2018.
- Arslan, H., Hint Dinlerinde Bir Arınma ve Aydınlanma Yolu Olarak Yoga, *DEÜ Felsefe ve Din Bilimleri Enstitüsü*, Doktora Tezi, İzmir- 2013.
- Arslan, M., Değişim Sürecine Yeni dindarlık formlar: ‘yeniçağ inanışları’ örneği, *değerler eğitimi dergisi*, c. 4, S. 11, Haziran 2006.
- Aydın, F., Hint Dini Düşüncesinde İnsanın özgürlük Anlayışı, *Ataç Yayınları*, İstanbul, Ekim- 2005.
- Aydın, F., Hint Düşüncesinde Varlığın Birliği ya da Şankara’nın Advaita Vedantası’nın Varlık Anlayışı, *Tarihten Günümüze Tartışmalı İnanç Meseleleri- II*, ed., Mehmet Bulgen, İsmail Taşpınar, *M.Ü. İlahiyat Fakültesi Yayınları*, İstanbul- 2015.
- Aydın, M., *Ansiklopedik Dinler Sözlüğü*, Din Bilimleri Yayınları, Konya- 2005.
- Aydın, M., *Türkiye’ye Yönelik Batı Kökenli Dini Cereyanlar*, Nüve Kültür Merkezi Yayınları, Konya, Mayıs 2010.
- Aydın, M., *Dinler Tarihine Giriş*, Nüve Kültür Merkezi Yayınları, Konya, Ağustos- 2015.
- Aydın, M., Battal, E., Yeni Dini Hareketler İle İlgili Film ve Belgeseller, *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*, Ed. Süleyman Turan, Faruk Sancar, Okur Akademi, İstanbul, Aralık- 2018.
- Ben A., ‘Sai Baba: In Modern India, Traditional Guru Still Has Powerful Influence’ *Christian Science Monitor*, 25 Nisan 2011, İnfrotac Newsstand.
- Bhaskarananda, Swami, *The Essentials of Hinduism*, Viveka Pres, Canada- 2009.
- Bodur, Hüsnü E., Küreselleşmenin Dini Boyutu ve Türk Toplumunu Üzerinde Yansımalarının Bir Değerlendirilmesi, *Dini Araştırmalar Dergisi*, c. 6, s. 17.
- Cevizci, A., *Paradigma Felsefe Sözlüğü*, Paradigma Yayınları, İstanbul- 2000.
- Chryssides G., *Exploring New Religion*, Bloomsbury Publishing Plc, UK, 1999.

- Creel, Austin B., Dharma as an Etichal Category Relating to Freedom and Responsibility, *Philosopy East and West*, c. 22, no 2, 1972.
- Çelik, C., Göç, Kentleşme ve Din, *Din Sosyolojisi El Kitabı*, ed. Niyazi Akyüz, İhsan Çapcıoğlu, Grafiker Yayınları, Ankara, Ağustos- 2012.
- Demirci, K., Diğer Dinler, *DİA*, İstanbul- 1998a, c. 18.
- Demirci, K., Hinduizm, *DİA*, İstanbul- 1998, c. 18.
- Eliade, M., Coulliano, I. P., *Dinler Tarihi Sözlüğü*, çev. Ali Erbaş, İnsan Yayınları, İstanbul 1997.
- Erinç, S., Hindistan, *DİA*, İstanbul- 1998, c. 18.
- Erş,S.,http://www.anadoluaydinlanma.org/kadimbilgelik/hint_irfani/sathya_sai_baba.pdf.
- Erş, S., 'Sri Sathya Sai Baba', www.dusunuyorumdergisi.com, S. 13, Haziran- 2011.
- Gupta A., Jainism, *Encyclopedia of India*, Ed., Stanley Wolpert, c., 2, Detroit, 2006
- Günay, N., *Günümüz Türkiye'sinde Misyonerlik Faaliyetleri*, Fakülte Kitabevi, Isparta- 2005.
- Günay, N., Yoganın Mahiyeti ve Çeşitleri, *SDÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2007/2, s. 19.
- Günay, N., *Türkiye'de Yeniçağ İnançları*, Isparta, Manas Yayınevi, 2011.
- Günay, Ü., *Din Sosyolojisi*, İnsan Yayınları, İstanbul -1998.
- Güngör, Ali İ., Kutlutürk Cemil, Upanişadların Temel Kavramları, Getirdiği Yeni Yaklaşımlar ve Hint Dini ve Felsefi Dünyasına Katkıları, *Dini Araştırmalar*, Eylül- Aralık 2009, c.12, s. 35.
- Hacker, P., Dharma in Hinduism, *Journal of Indian Philosophy*, c. 34, no. 5, Kasım- 2006.
- Hardıman, D., Miracle Cures for A Suffering Nation: Sai Baba of Shirdi, *Comparative Studies in Society and History*, Mart- 2015.
- Karaali, R., Hint Kökenli Dinlerde Kurtuluş Anlayışı, *Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, Ankara – 2008.
- Kasturi, N., *Sathya Sai Baba Söylüyor*, Tunç Matbacılık, c. 9, İstanbul, Ağustos- 1991.

- Kent, A., Sathya Sai Baba Movement, *Religious of World: A Comprehensive Encyclopedia of Belief And Practise*, ed., J. Gordon Melton, Martin Baumann, c. 6, 2. Baskı, ABC- CLIO, 2000.
- Kent, A., Divinity, Miracles and Charity in the Sathya Sai Baba Movement of Malaysia, *Journal of Anthropology*, c. 69, no. 1, Mart 2004.
- Kirman, Mehmet A., Küresel Kült Savaşlarının Yapıldığı Meydan: Gençlik Ve Aile, *Diyanet İlmî Dergi*, Ankara-2004.
- Kirman, Mehmet A., Modernleşme Süreci ve Din (Sekülerleşme Perspektifinden Sosyolojik Bir Analiz), IV. Din Şurası Tebliğ ve Müzakereleri, 12- 16 Ekim, Ankara- 2009.
- Kirman, Mehmet A., *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*, Ankara, Birleşik Yayınevi, 2010.
- Koller, John M., Dharma an Expression of Universal Order, *Philosophy East and West*, c. 22, no. 2, Nisan 1972.
- Köse, A., *Sekülerizm Sorguluyor: 21. yüzyılda Dinin Geleceği*, Ufuk Kitapları Yayınları, İstanbul- 2002.
- Köse, A., *Milenyum Tarikatları Batıda Yeni Dini Akımlar*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2017.
- Kutlutürk, C., Upanişadlar'ın Hint Kutsal Metinleri Arasındaki Yeri ve Önemi, *Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, Ankara-2009.
- Kutlutürk, C., *Hinduizm 'de Avatar İnancı*, Otto Yayınları, Ankara, Aralık- 2017.
- Küçük, A., Sihizm, *A.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 28, s. 1, 1987.
- Küçüköner, Halide R., Hint Alt- Kıtasının Dini ve Kültürel yapısının Şekillenmesinde Arilerin Rolü, *e- Şarkiyat İlmî Araştırmalar Dergisi*, Mayıs- 2018, c. 10, s. 2.
- Melton, J. Gordon, Sai Baba (1856- 1918), *Encyclopedia of Occultism and Parapsychology*. c.2, 5. Baskı, 2001.
- Melton, J. Gordon, Sai Baba of Shirdi, Birthday of, *Religious Celebrations: An Encyclopedia of Holidays, Festivals, Solemn Observances, and Spiritual Commemorations*, c. 2, Santa Barbara, 2011.
- Nikhilananda, S., Hinduizm, çev. Aslı Özer, Ruh ve Madde yayınları, İstanbul, Haziran- 2003.

- Loar, J. , From Neither/Nor to Both/And: Reconfiguring the Life and Legacy of Shirdi Sai Baba in Hagiography, *International Journal of Hindu Studies*, Kasım, 2018.
- Özkan, A. Rafet, *Kıyamet Tarikatları (Yeni Dini Hareketler)*, IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul- 2006.
- Özkan, A. Rafet, Seküler Dindarlık Biçimleri: Yeni Dini Hareketler, *Sekülerleşme ve Dini Canlanma, Dinler Tarihi Araştırmaları- VI Sempozyum 22- 23 Ekim 2008 Ankara*, Türkiye Dinler Tarihi Derneği Yayınları, no. 6, Ankara- 2008.
- Özkan, A. Rafet, Yeni Dini Hareketlerin Ortaya Çıkış Sebepleri ve Temel Karakteristikleri, Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler, ed. Süleyman Turan, Faruk Sancar, Okur Akademi, İstanbul, Aralık- 2018.
- Sarıkcıoğlu E., ‘Yeni Dini Akımlar’, *Dinler Tarihi Araştırmaları II Sempozyum: 20-21 kasım 1998 Konya*, Dinler Tarihi Derneği Yayınları, Ankara 2000.
- Sarıkcıoğlu, E., *Din Fenemolojisi*, Fakülte Kitabevi, Isparta, Mayıs- 2011.
- Sarıkcıoğlu, E., *Başlangıçtan Günümüze Dinler Tarihi*, Fakülte Kitabevi, Isparta- 2016.
- Sarma, D.S., Hint Dini Tarihine Giriş, çev., Fuat Aydın, Ataç Yayınları, Ekim- 2005.
- Sathya Sai Baba, Bilim Araştırma Merkezi Yayınevi, İstanbul, Nisan-1983.
- Sathya Sai Baba Mucizeler İnsanı, Bilim Araştırmaları Merkezi Yayınevi, İstanbul- 1984.
- Sathya Sai Baba, *Prasnothara Vahini*, Sri Sathya Sai Sadhana Trust Publication Division, Prasanthi Nilayam, Haziran 2010.
- Sathya Sai Baba, *Prema Vahini*, Sri Sathya Sai Sadhana Trust Publication Division, Prasanthi Nilayam, Temmuz 2010.
- Sathya Sai Baba, *Jhana Vahini*, Sri Sathya Sai Sadhana Trust Publication Division, Prasanthi Nilayam, 2014.
- Sayım, H., Sih Dini , Sihizm’in Din Anlayışı, *Dinler Tarihi Araştırmaları- II*, Dinler Tarihi Derneği Yayınları, Ankara-2000.
- Sayım, H., *DİA*, c. 37, İstanbul- 2009.
- Schimmel, A., *Dinler Tarihi*, Kırkambar Kitaplığı, Nisan- 2007.
- Srinivas, S., The Brahmin and The Fakir: Suburban Religiosity İn The Cult of Shirdi Sai Baba, *Journal of Contemporary Religion*, c. 14, no. 2, 1999.

- Srinivas, S., Sai Baba Movement, *Encyclopedia of Religion*, ed., Lindsay Jones, c. 12, 2. Baskı, Detroit, Macmillan Reference, USA-2005.
- Srinivas T., Sathya Sai Baba Movement, *India Today: An Encyclopedia of Life in the Republic*, Ed. Arnold P. Kaminsky And Roger D. Long, c. 2, Santa Barbara, 2011.
- Stark, R., *The Rise of Mormonism*, ed., R. L. Neilson, Columbia University Press, New York- 2005.
- Suda, J.P., Dharma: Its Nature and Role In Ancient India, *The Indian Journal of Political Science*, c., 31, no., 4, Kasım- Aralık 1970.
- Sümer, N., , Kutsal Bir Hindu Figür: Sathya Sai Baba, *Social Sciences Studies Journal*, c. 5, 2019.
- Svananda, Sri S., All About Hinduism, A Divine Life Society Publication, Uttar Pradeş, 1999.
- Pereira, N. Shane, A New Religious in Singapur: Syncretism and Variation in the Sathya Sai Baba Movement, *Asian Journal of Social Science*, c., 36, no. 2, 2008.
- Rothermund, D., Guru Nanak, *Encyclopedia of India*, Ed., Stanley Wolpert, c., 2, Detroit- 2006.
- Rothermund, D., The Rise of Shirdi Sai Baba, *Hinduism Today*, c. 38, s. 3, ABD-2016.
- Turan, S., Battal, E., Yeni Dini Hareketlerde Mehdi Ve Mesih İnancı, *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*, Ed. Süleyman Turan, Faruk Sancar, Okur Akademi, İstanbul, Aralık- 2018.
- Turan, S., Uzun, Sema N., Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri, *Nedenleri ve Niçinleriyle Yeni Dini Hareketler*, ed., Süleyman Turan, Faruk Sancar, Okur Akademi, İstanbul, Aralık- 2018.
- Yitik, Ali İ., *Hint Kökenli Dinlerde Karma İnancının Tenasüh İnancıyla İlişkisi*, Ruh Ve Madde Yayınları, İstanbul, Ekim- 1996.
- Yitik, Ali İ., Hinduizm'in Diğer Dinlere Bakışı, *DEÜİFD*, s. 10, İzmir- 1998.
- Yitik, Ali İ., Modern Dönemde Din Motifli Eğilimler ve Türk Toplumunu, *IV. Din Şurası Tebliğ ve Müzakereleri*, 12- 16 Ekim, Ankara- 2009.
- Yitik, Ali İ., Yoga, *DİA*, c. 43, İstanbul- 2013.
- Yitik, Ali İ., *Doğu Dinleri*, İSAM Yayınları, Ekim, İstanbul- 2014.

White, Charles J., the Sathya Sai Movement: Approaches to The Study of India Saints, *The Journal of Asian Studies*, c., 31. No. 4, Ağustos- 1972.

Wilson, B., *New Religious Movement: Challenge and Response*, Routledge, ed., Bryan Wilson, Jamie Cresswell, London and New York, 1999.

İnternet Kaynakları

<http://go.galegroup.com/>

<http://hindupeygamberler.blogspot.com/2015/10/shirdi-sai-baba-ve-sri-satya-sai-baba.html>.

www.hindustantimes.com,

<http://www.saibaba.ws>.

<https://docplayer.biz.tr/14728918-Fuat-aydin-hint-dinleri-hinduizm-cayinizm-budizim-sihizm.html>.

<https://www.flickr.com/photos/saisewak/4716222216> 2. 4. 2019.

<https://www.justdial.com/Anantapur/Prasanthi-Nilayam/>

<http://www.alevalatli.com.tr>.

<https://www.tripadvisor.com.au/>

<http://www.saibaba.org/>

<https://www.sai.org.in/en/events>

<http://www.sathyasai.org/>.

<http://www.haber7.com/yasam/haber>.

<http://yogaturkiye.org>

<https://www.indiatoday.in>.

<https://holyshirdi.saibaba.com>.

<http://www.shirdi.org.uk>.

www.yogapedia.com.

<http://sssihl.edu.in>.

<http://www.srimadbhagavatam.org/introduction.html>.

<https://www.learnreligions.com/the-gayatri-mantra-1770541>.

www.vedanet.com.

www.saireflections.org.

<https://starsunfolded.com>.

<http://www.sathyasaiehv.org.uk>.

<http://media.radiosai.org>.

<http://www.ssbpt.info/english/sss.htm>.

<http://www.theprasanthereporter.org/places-of-interest>.

<https://bilgece.net>.

<http://www.mancalledgodmovie.com/synopsi>.

<http://indianrationalists.blogspot.com/>

EKLER

EK: 1

Sathya Sai Uluslararası Organizasyon'un Dünya Genelinde 2017- 2018 Yılları Arasında Yapmış Olduğu Yıllık Faaliyet Raporu

Şekil 8: SSIO'nun Dünya Genelindeki Faaliyetlerinin Gösterildiği Harita.³⁵⁵

³⁵⁵ <http://www.sathyasai.org>11.5.19.

EK. 2

Prasanthi Nilayam Tapınağı İçerisindeki Yapıların Görselleri

Şekil 9: Chaitanya Jyothi Müzesi³⁵⁶

Şekil 10: Sanathana Samskuriti Müzesi³⁵⁷

---

³⁵⁶ <http://www.srisathyasai.org.in> 11.5.19.

³⁵⁷ <http://www.srisathyasai.org.in> 11.5.19.

Şekil 11: Sri Sathya Sai Uzay Tiyatrosu (Planetarium)³⁵⁸

Şekil 12: Sathya Sai Baba'nın Doğum Yeri (Shivalayam)³⁵⁹

³⁵⁸ <http://www.srisathyasai.org.in> 11.5.19.

³⁵⁹ <http://www.srisathyasai.org.in> 11.5.19.

Şekil 13: Sri Sathya Sai Hill Manzara Stadyum³⁶⁰

Şekil 14: Prasanthi Nilayam'ın Merkezi. 1949'da inşa edilen dua salonu. Bir çok manevi aktivite bu salonda düzenlenmektedir.³⁶¹

³⁶⁰ <http://www.srisathyasai.org.in> 11.5.19.

³⁶¹ <http://www.theprasanthereporter.org/places-of-interest/11.5.19>.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı Soyadı : Merve Türker

Doğum Yeri ve Yılı : Acıpayam / 1991

Medeni Hali : Evli

Eğitim Durumu:

Lisans : Uşak Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu Hemşirelik 2008- 2012

Lisans : Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi 2010- 2016

Yabancı dil(ler) ve düzeyi:

İngilizce / YÖKDİL- 55.00